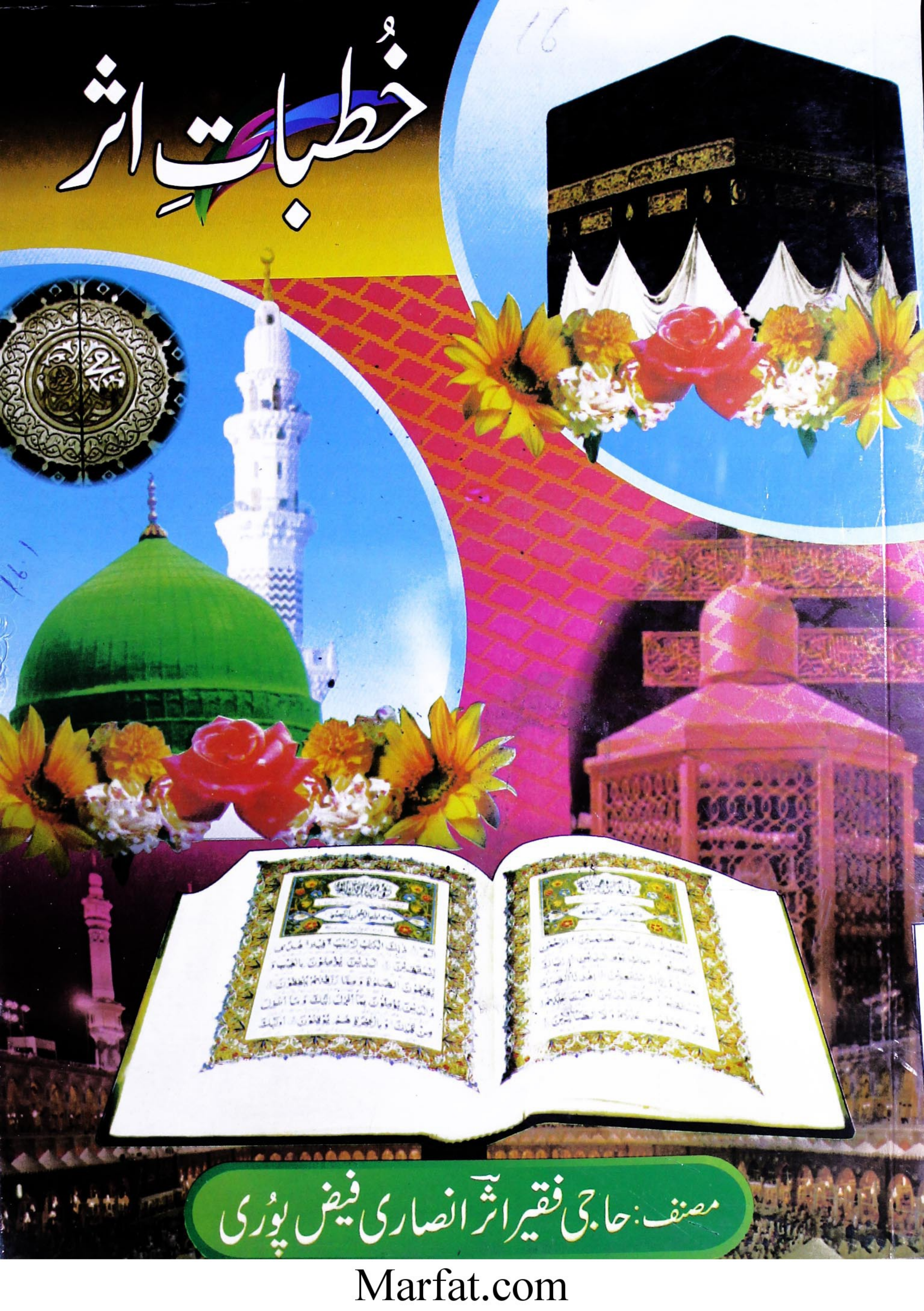

خطبات اثر

مصنف: حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

لہندے چڑھدے دکھن پر بت ملن توحیدی ہوکے
 ابدی شاہی رب سچے دی کوئی نہ روکے ٹوکے
 جتے جتے ناں اے رب دافرش توں عرشاں تائیں
 اوتھے پاک نبی دے چہچے گونجن روز صدائیں

پورے سال دے جمعیاں تے اسلامی تہواراں دیاں موضوع وار تقریراں تے خطبیاں دا مجموعہ

خطبات اثر

(پہلا حصہ)

مرتب

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

ناشر: سیٹھ آدم جی عبداللہ بمبئی والے تاجر کتب نو لکھا بازار۔ لاہور

کہکشاں

کتاب داناں	خطبات اثر
مصنف	حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری
زبان	پنجابی 84320
موضوع	جمعے کی وڈی عید تے اسلامی تہواراں تے پڑھے جان والے خطبے۔
صنف	عربی زبان دانثروچ ترجمہ۔ اسلامی تہواراں دی تاریخ نوں شعراں
	وچ بیان کیتا گیا اے۔
سائز	۸/۳۰x۲۰
صفحات	۱۹۲
کیوزنگ	شہباز کیوزنگ سنٹر میوہپتال روڈ لاہور
تاریخ اشاعت	۲۰۰۹ء
تعداد	
قیمت	• ۲۲۵
ناشر	ناشر: سیٹھ آدم جی عبداللہ سمبلی والے تاجر کتب ٹولکھا بازار۔ لاہور

ملن دے کجھ ہور پتے

☆ خالد بھو ترال صداقت کلاتھ ہاؤس چوک ٹاہلی موہری راو پینڈی کینٹ۔

☆ قمر زمان انصاری، بلال ہیر ڈریس تراپ تحصیل جنڈوالی ضلع اٹک

☆ اقرار حیدر مطرب ۱۱۔ سی المنصورہ کالونی سانگھڑ سندھ

☆ ممتاز انصاری 118/1-D کورنگی ٹاؤن کراچی

☆ حاجی غلام رسول انصاری، انمول جیولرز نارنگ منڈی ضلع شیخوپورہ

☆ سجاد حیدر پرویز بلوچ نگر چغتائی بلڈنگ مظفر گڑھ

☆ بیراجی 16/14-E فاروق کالونی والن روڈ لاہور کینٹ

چڑھاوا

میں پنجابی زبان دے ایس اسلامی بھنڈارنوں دین اسلام دے متن والے ہر نکتے
وڈے پیروکار، قاری، حافظ، علماء، فضلاء، محقق، تارتخ دان تے مفتیاں دے ناں
منسوب کردا ہاں۔ تے ایہد اثواب

میں اپنے دادامیاں اللہ دتہ، دادی مہراں بی بی، والدہ زینب بی بی، نانا میاں امام
دین، نانی متاب بی بی، ماماں میاں خوشی محمد، بھین بلقیس عرف رانی تے دھی زیب
النساء اثر لئی وقف کردا ہاں۔

گر قبول اُفتدز ہے عزّ و شرف

عجز آگیں

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

یکم دسمبر ۲۰۰۹ء

دُنیا کھیتی آخر سیتی

خطیب العصر حضرت علامہ حافظ خان محمد قادری

پرنسپل دارالعلوم محمدیہ غوثیہ داتا گربادامی باغ لاہور

نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم اما بعد
اللہ پاک دالکھ لکھ شکر اے کہ اساڈے دین اسلام دے راکھے تے خدمتگار ہر
دور وچ تے دنیا دے ہر گوشے وچ پیدا ہندے رہے نیں۔ ایس تا بکاری دور وچ وی موجود
نیں۔ حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری اوہ سادہ طبع تے درویش منش بندہ اے جسے دور سلف
دیاں یاداں نوں سینے نال لایا اے۔ جیہڑے پیراں فقیراں نال تے اوہناں دے
چاہواناں دے نال بڑی الفت رکھدے نیں۔ اثر صاحب دی تربیت اک اسلامی گھرانے
وچ ہوئی اے۔ نیکاں دی صحبت نے ایہناں نوں وی کندھ بنا دتا اے۔ ایہہ بندہ شعری
ذوق وی رکھدا اے تے ہر موضوع اتے لکھن دا ملکہ وی لبھوں حاصل اے۔ گلستان
سعدی، بوستان سعدی، حکایات رومی، درود تاج، سورۃ یس تے قصیدہ بردہ شریف دے
پنجابی زبان وچ منظوم ترجمے ایہدے شاہکار گنے جاندے نیں۔ اثر صاحب نے اک چھٹی
لاکے ”خطبات اثر“ وچ عربی خطیباں دا پنجابی نثر وچ ترجمہ کر کے پنجابی ادب دامن اچا
کیجا اے۔ اسلامی تہواراں دیاں فضیلتاں تے ثواب نظم کر کے اپنی مادری زبان نوں ہور
آن بان شان تے آبرو دے دتی اے۔ اللہ پاک ایہدے قلم نوں تازگی بخشی رکھے تے
ایہناں دے افکار نوں ہور تابانی عطا کرے۔ ایہہ بندہ انج ای نبی پاک ﷺ دیاں نعتاں
تے قرآنی آیتاں دے ترجمے کر کے محفل نوں تے قارئین دے دلاں نوں گرمائی رکھے۔

خاک درصوفیاء

خان محمد قادری لاہور

رب دی عطا

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری کوں جتھاں اللہ پاک نے آپڑیاں حمداں ثناواں لکھن داچ عطا کیتے، آپڑیں محبوب حضرت محمد ﷺ دی نعت لکھن دا ڈھنگ ڈتھے، اتھاں اثر صاحب نے درجناں موضوعاں اتے نکلیاں وڈیاں کتاباں لکھیاں ہن، انھاں سچ تاریخ دارنگ لشک دے اسلامی خوشبو روح تے قلب کوں مہکیندی ہے تے اسلامی مسئلے سمجھن نال دل روحانیت نال معمور تھی ویندے۔ خطبات اثر ہک دینی کاوش ہے۔ جمعہ، عید الفطر، عید الاضحیٰ، معراج شریف، شب برات، لیلة القدر تے باقی کئی اسلامی تہواراں اتے وعظ، تقریر تے خطبیاں دی مکمل کتاب ہے۔

نویں ایڈیشن وچ کمپوزنگ دی کتابت تے ترقی والے دور دی پیاری طباعت نے کتاب کوں بیاوی سوہنٹراں کردتے، اللہ پاک مصنف دی ایس کاوش کوں انہاں واسطے آخرت دی بھلائی دا سبب بنٹراوے۔

پروفیسر مسرت کلانچوی

وائس پرنسپل

گورنمنٹ گرلز کالج گلشن راوی لاہور

19 جون 2009ء

نالے چوڑیاں تے نالے دودو

ابوالحسنات علامہ شبیر احمد شہر قیوری چیئر مین دارالاحسنات

محلہ حاجی پورہ شہر قیور شریف ہوراں ولوں شالبش

میں بچپن توں لے کے شاعراں ادیباں تے عالماں فاضلاں نوں ملدا آ
 رہیا ہاں۔ اکثر دیکھن وچ آیا اے کہ شاعر اک دو صفاں اتے ای عبور رکھدے نیں۔
 تے اک دو صنف دیاں کتاباں لکھ کے اپنا لوہیا منوالیندے نیں۔ میرے ویر حاجی فقیر
 اثر انصاری فیض پوری نوں قدرت نے بوہت کجھ عطا فرمایا اے۔ دین تے دنیا دیاں
 نعمتاں نال مالامال ایہہ درویش منش بندہ کتے غزلاں، گیت تے چومصرعے لکھدا ملے
 گا، کتے قومی تے اسلامی تہواراں اتے نظماں دے بھنڈار پڑھن نوں ملدے نیں۔
 ملک دے ہر اخبار وچ ایہناں دا کلام چھپدا رہیا اے۔

اثر صاحب فقط دنیا داری دے موضوع اتے ای شاعری نہیں کیتی، اللہ تعالیٰ
 نے ایہناں کولوں دین داکم وی لیا اے۔ ایسے گلے میں لہنہاں اتے تاثرات لکھن
 لکیاں اپنی تحریر دا سرنامہ ”نالے چوڑیاں تے نالے دودو“ رکھیا اے کہ لہنہاں نوں
 دنیا وچ وی شہرت مل گئی اے تے آخرت دی کامیابی دی امید لگ گئی اے۔

گلستان سعدی، بوستان سعدی تے مولانا روم رحمۃ اللہ علیہ دیاں حکایتاں، سورۃ
 یسین، درود تاج، قصیدہ بردہ شریف دے ترجمے لہنہاں دے دینی لگاؤ دی دس

پاندے نہیں۔ اثر صاحب نون میں اودوں ملیا جدوں ایہہ لاہوروں اپنی اک نون
کتاب چھپوا کے آرہے سن۔ دو کتاباں تبصرے لئی دے کے ہسدے ہسدے
ٹرگئے۔ کجھ چیر بعد میرے ولوں ماہنامہ ”ضیائے حرم“ لاہور وچ چھپیا تبصرہ ویکھ کے
بوہت خوش ہوئے۔

کہندے نیں پیو دا اثر بالاں اتے وی پیندا اے۔ ایہناں دے دھیاں پتر
وی علمی ادبی رنگ وچ رنگے گئے نیں۔ ”خطبات اثر“ اک اجیہی علمی ادبی تے اسلامی
کاوش اے۔ جیہڑی اللہ دے گھر (مسیتاں) وچ عیداں تے جمعیاں نون خطیب تے
امام منبراں اتے بیٹھ کے پڑھن گے۔ اثر صاحب دی ایہہ کتاب ”خطبات اثر“
صدقہ جاریہ بنے گی۔ اکثر مسیتاں وچ میں تکیا اے کہ نمازی جدوں جمعے دا خطبہ عربی
زبان وچ سن دے نیں، عربی زبان دی فصاحت، بلاغت، نفاست تے مٹھاس
نمازیاں اتے ایناں اثر کردی اے کہ اوہناں دے روح اپنے معمور تے اوہ ایناں
مسرور ہندے نیں کہ اوہناں نون سچے کجھے پاسے داوی پتہ نہیں رہ جاندا۔ پر اوہ عربی
خطبے دے معنیاں توں واقف نہیں ہو سکدے۔ اثر صاحب نے اج تیکر سارے
خطبیاں دا مطالعہ وی کیتا اے۔ خطبہ مسلم، خطبہ حاجی چراغ دین جونے کے والے،
خطبہ دلپذیر تے مولوی محمد حسن صاحب دے خطبے علمی داوی مطالعہ کیتا اے۔

ایہناں نون اک چاء سی، اک تمناسی کہ عربی خطبیاں دے پنجابی نثر وچ
ترجمے چھپن تاں ایہناں نے خطبے علمی دے عربی خطبیاں دا ترجمہ کر کے دو تن
علماواں نون دکھایا تے پنجابی نظماں وچ خطبات دے موقعہ محل دے مطابق وعظ وی
لکھ دتے۔ اج ایہہ وڈے سائز دے وچ 160 صفحیاں اتے کھلریا اک سوہنا جیہا
بھنڈا راسا ڈے ہتھاں وچ اے۔ اللہ پاک اوہناں ساریاں اتے اپنیاں رحمتا

برکتاں دامینہہ وساوے جہاں جہاں نے ایہدے وچ داے درے تے سخنے حصہ
لیاے۔ اثر صاحب دی ہمت، نس بھیج تے اُدھم سراہن یوگ اے کہ ایہناں نے نہ
پالا ویکھیا نہ گرمی، نہ نامساعد حالات دی پرواہ کیتی تے ناممکن کم نوں ممکن بنان دا چارا
کر کے خطبات اثر چھاپے چاہڑ دتا۔

اثر صاحب نوں اللہ پاک نے ایہہ وی دانائی عطا کیتی اے کہ ایہہ عربی دا
ترجمہ ایس خوبی نال کردے نیں کہ عربی زبان دی سلاست، فصاحت، بلاغت،
زراکت تے نفاست اتے ذرا بھرا اثر نہیں پیندا۔ انج لگدا اے جیویں مشری دی اک
ڈلی اک گچی وچوں کڈھ کے دو جی گچی وچ رکھ دتی ہووے۔

میں مبارک باد کہند اہاں حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری دے والد بزرگوار
حضرت پیر حکیم محمد ابراہیم نقشبندی مجددی نوں کہ اوہدیاں اکھاں دی ٹھنڈا اثر صاحب
نے اک نیک کم مکمل کر لیا اے۔

غبار راہ صاحب دلاں خودیم

شبیر احمد چشتی شر قپوری

دارالاحسانات حاجی پورہ شر قپور شریف

یکم دسمبر 2009ء

خطبے دی تاریخ

ازل توں لے کے ابداء تک رب سچے دی بادشاہی قائم دائم اے تے اوہدے آخری رسول حضرت محمد ﷺ دا چہر چنگی محفل وچ گونجا رہنا اے۔ ایس دنیا آتے کئی قافلے آئے۔ حیاتی دالتماں پندھ مکا کے اپنیاں منزلاں اتے پگ گئے۔ ایہناں وچ کجھ عالی شان ہستیاں ہوئیاں۔ جہناں دیاں گلاں سارے جگ لئی مثالی تے یادگار بن گیاں تے اوہناں دے خطاب نوں خطبے داناں دے دتا گیا۔ اوہناں نے جو خطاب فرمایا۔ اوہ ساڈے لئی مبارک خطبے بن گئے۔ خطبے دے لفظی معنی مجمعے وچ خطاب کرنا اے۔ کسے خاص مقام تے خاص ویلے اتے جہاں نامور شخصیات نے کجھ فرمایا۔ اوہ خطبے دا روپ دھار گیا۔ بھانویں اور تبلیغی گل ہووے۔ یاں کسے جابر حکمران دے ساہمنے حق سچ دی للکار ہووے تاریخ دیاں کتاباں وچ بے شمار خطبے ملدے نیں۔ مسلماناں لئی آنحضرت ﷺ دا حجۃ الوداع دا خطبہ اک عالمی حیثیت دا خطبہ اے۔ ابوالبشر سید آدم علیہ السلام توں لے کے سارے رسولاں۔ نبیاں تے پیغمبراں دے ارشادات تے فرماناں وچوں آنحضرت ﷺ دے ایس خطبے دی نظیر نہیں ملدی اسلام وچ ہر جمعے دی نماز دی پہلی بانگ توں بعد ہر مسجد دے محراب وچ رکھے خوبصورت میز آتے بہہ کے خطیب خوش الحان لہجے تے اپنی اپنی علاقائی زبان وچ تقریر کردے نیں۔ ایہناں تقریراں وچ معاشرے نوں سدھارن لئی تے چنگیاں چنگیاں گلاں سنا کے تے اسلام دے اصولاں دی تعلیم دی جانکاری دتی جاندی اے۔ چنگی حیاتی دے ہر پہلو بارے علماء تعلیم دیندے نیں۔ نال نال حالات حاضرہ دے ضروری مسائل اتے وی چائن پایا جاند اے۔ جمعے دی دو جی بانگ ملدی اے تاں خطیب گھنے ہتھ وچ عاصا پھڑ کے ممبرا گے کھلو کے عربی زبان وچ پہلا خطبہ پڑھدا اے۔ فیر تھوڑا چ منبر اتے بیٹھ کے اٹھدا اے تے دو جا خطبہ پڑھدا اے۔ جماعت دی تکبیر دے بعد امام جمعے دی نماز پڑھاند اے۔ جمعے دے عربی خطبے وچ رب دی توحید تے سدا بادشاہی دا ذکر ہوند اے تے رب دے آخری نبی آنحضرت ﷺ دی شان آپ دے چار یاراں دی مثالی زندگی۔ چاچے آل اطہار تے صحابہ کرام دی عظمت تے بزرگی بیان ہندی اے تے ایہناں اتے درود تے سلام پڑھن لئی آکھیا جاند اے۔ سارے سال وچ ہر جمعے، مکی تے وڈی عید اتے خطبے دیندے نیں۔ حج دے دناں وچ عرفات دے میدان وچ ویلے دا خطیب حج دا خطبہ پڑھدا اے۔ جیہڑا جکل دے سائنسی دور وچ پوری دنیا تے اڑان لئی ریڈیو تے ٹی وی دی عالمی نشریات اتے نشر کیتا جاند اے۔

آنحضرت ﷺ دے دوہترے حضرت امام حسینؑ نے کربل دے میدان وچ یزیدی فوج دے اگے جھڑے خطبے دتے۔ اوہ خطبات دی دنیا وچ اک بوہت وڈی حیثیت دے خطبے نیں۔ یزیدی دربار وچ امام زین العابدینؑ تے سیدہ طاہرہ حضرت زینبؑ دا خطبہ ظالم جابر حکمران اگے حق سچ دی گل کرن تے حق سچ اُتے قائم رہن دا سبق دیندا اے۔ ایہناں پاک باز ہستیاں دے خطبے اج وی اوہناں دی عظمت تے اوہناں دے مونہوں نکلی حق سچ دی آواز نوں اُچا کر دے نیں۔ جمعے دے خطبے دنیا دی ہر نکرے جنگلاں، صحراواں، سمندراں تے پہاڑاں دے پرلے پاسے دیاں آبادیاں قصبے تے شہراں دے ہر محلے دیاں مسیتاں وچ گونج دے نیں تے ایہہ خطبے ابدان تیکر گونج دے رہن گے۔ جدوں تیکر سورج طلوع ہندار ہوے گا۔ کالی رات دی چادر نوں پاڑ کے چن اپنا چانن وٹڈ دار ہوے گا۔ نیلے انبر اتے تارے ڈب اکبر تے کہکشاں لشکارے مار دے رہن گے۔ دنیا دی حیاتی دے گلشن وچ رنگی بہار بھنگڑے پاندی رہوے گی۔ جدوں تیکر حق سچ دے متوالے خانقاہوں، دینی درساں۔ عبادت گاہواں تے تبلیغی تھاواں اُتے نصیحاں کر دے رہن گے تے فقیر، درویش، فقر، غنا تے سلوک دیاں منزلاں طے کر دے رہن گے۔ تے دنیا دے حریص تے طالب دنیا دے مال دولت دے دوا لے رقص کر دے رہن گے۔

ہر جمعے نوں ہر مسیت دے خوبصورت محراب وچ نصب کیتے تے شہکارے منبر اُتے عالم فاضل امام تے خطیب خطبے دیندے نیں۔ ”خطبات اثر“ وچ خاص کر کے نکی وڈی عید، جمعے تے نکاح دے خطبے شامل کیتے گئے نیں۔ صدیاں توں لے کے خطیب ایہناں خطبیاں نوں عربی زبان وچ پڑھ دے آرہے نیں سنن والیاں نوں ایہناں دے معنی سمجھ وچ نہیں آؤندے۔ فقط عربی خطبہ برکت تے ثواب لئی سن لیا جاندا اے۔ میں اکثر پنڈاں قصبیاں تے شہراں دیاں مسیتاں وچ جمعے پڑھدا آرہیاں ہاں۔ پنجابی زبان نوں جانن تے بولن والے وی عربی خطبہ سنا کے اوہدے معنی نہیں دسدے۔ صرف موقع دی مناسبت نال علاقائی زبان وچ تقریر ہندی اے تے جمعہ پڑھیا جاندا اے۔ گو میں زیادہ پڑھیا نہیں۔ پر میرے دل دی اُمنگ سی۔ کہ ٹھیٹھ پنجابی زبان وچ خطبے ترتیب دتے جان۔ پنڈاں دے خطیب موقع دی مناسبت نال کتاب اُتوں پڑھ کے تقریر کر لین تے جمعے دا خطبہ پڑھالین۔ تے عربی متن دے معنی وی سمجھاسکن۔ کتاب وچ تھاں تھاں تے موقع دی مناسبت نال حکایاں، شعری نمونے تے نثری پارے دے کے کتاب نوں اسار دتا گیا اے۔ عربی دی زیر بردی یاں معنی دی واہدہ گھاٹ تگو۔ تاں اطلاع دے دینا۔ تاں جے آئندہ اشاعت وچ ڈرنگی کر لئی جاوے۔

دعا گو: حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

رب واحد دی حمد ثناء

اللہ خلقن والا سب دا ازلوں ابدان تائیں
 گن فرما کے ساری دنیا وچ وجود لیاندی
 آدم تائیں عزت دے کے اپنا نائب بنایا
 سجدہ کرو ملائک سارے میرے آدم تائیں
 مٹی اک ہوا پانی نوں وچ وجود نکایا
 عقل فراست تے دانائی ایہدے اندر پائی
 سب دنیا دیاں چیزاں رب نے خلقیاں وارو واری
 اگ دے شعلے وچوں اللہ ہن جنات بنائے
 وچ ہوا دے پنچھی اڈ دے پکھو پر ہلانڈے
 راتیں جھربل کرے کولوں کوئل کوکو بولے
 مٹی وچوں سبزیاں میوے کئی اناج اگائے
 نور دے وچوں اللہ سائیں ہن ملائک بنائے
 اللہ واحد اک اکلا اوہدا ثانی ناہیں
 کھیڈ رچائی رنگ رنگیلی دھر حساب نہ آوے
 شیراں تائیں ماس اے دیندا ہرنیاں پھڑ کے کھاوے
 باز تے شکرے نوں اوس دتا گوشت دا نوالا
 ازلاں لے ابدان تیکر حکم اے اوہدا جاری
 فانی دا اوس میلہ ہے ایہہ رنگلا لایا
 چار دھاڑے دنیا اندر ہر ذی جان گزارے

اول توں لے آخر تیکر اوہدا ثانی ناہیں
 دنیا دی ایہہ کھیڈ رچائی ڈٹھیاں من نوں بھاندی
 آدم دی تعظیم دی خاطر ملاں نوں فرمایا
 ایہہ خلیفہ نائب میرا ہیگا دوسرائیں
 چونہ چیزاں دا ایہہ مرکب ہے انسان بنایا
 ہمت حوصلہ تے دلیری ہر دے وچ نکائی
 آتشی آبی تے ہوائی مخلوقات ایہہ ساری
 پانی دے وچ کچھوے مچھی تے سنسار ودھائے
 رنگ برنگیاں بولیاں بولن باغوں میوے کھاندے
 باغاں وچ پیپھا کوکے رس کتاں وچ گھولے
 ایہو غلہ بنی آدم دے کھاوے دے کم آوے
 کھان پین دی لوڑ نہ اوہناں بندگی دے وچ لائے
 ظاہر باطن سارے اوہنوں لہندے چڑھدے تائیں
 رازق ہیگا سب دا اللہ سب نوں رزق پچاوے
 گاواں دے لئی گھاہ اگایا چر کے بھکھ مٹاوان
 گھکھیاں تے کبوتریاں تائیں چیرن پاڑن والا
 دم مارن دی واہ نہ ہیگی عاجز نوری ناری
 جو جمیا اوس مرنا آخر لوح محفوظ لکھایا
 آخر موت دے وچ شکنجے آکے اوہ سدھارے

وچ وجود دے جو کوئی آیا صورت ہے فنا دی
 لوہڈے ویلے ٹہنی اُتوں ڈگ کے خاک سماوے
 لوہڈے ویلے ہو کے پیلا خاک دے وچ سماوے
 کجھ دن پچھوں ٹٹ پھٹ جاندی خاک دے وچ سماؤندی
 چٹے دند ایہہ موتیاں ورگے خاک دے وچ سماندے
 آخر ہو کمزور ایہہ بازو خاک دے وچ سماندے
 آخر گونگے بولے ہو کے خاک دے وچ سماون
 اکھ دی ختم بینائی ہندی گھٹ جاندا اے چائن
 لکھاں اتھے قافلے آئے کر گئے لکھاں شاہی
 نام خدا دیاں بانگاں ملدیاں پنج ویلے نے جانی
 باقی ہر شے فانی ہیگی فانی جگ دے گہنے
 پاں فیر زندہ ناں اوہناں دا اثر جو رب دے جانی

جو گھڑیا اوس بھجنا آخر باقی ذات خدا دی
 فجرے ڈٹھا وچ چمن دے پھل اک مہک دکھاوے
 ساوے رنگ دا پتر پھدا سبزی خوب دکھاوے
 روز بازارے چیز عجیبہ بن کے نویں اے آؤندی
 کالیاں زلفاں نین نیشیلے آخر ماند ہو جاندے
 باہواں ڈولے سینے چوڑے بھاری شے اٹھاندے
 جیہہ دے وچوں ون سونے شیریں بول سہاون
 اکھیاں عید دا چن جو تکن نیڑا دور پچھانن
 اللہ نے ایہہ کھیڈ رچائی ازلوں لے کے بھائی
 باقی ذات خدا دی ہیگی باقی کوڑ کہانی
 آخر تیکر ناں اوہدے دے چرچے جگ تے رہنے
 باقی ذات خدا دی دائم ہونی ہر شے فانی

رب دا محبوب حضرت محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

پاک محمد سرور نے ہے شان نرالا پایا
 بڑے شفیق آہے سرکاراں ہر اک صفت مثالی
 وڈے توں وی وڈا دشمن سینے دے نال لایا
 بیکس تے مسکیناں تائیں دیندے سن پناہواں
 سب یتیمیاں دے سن بجا شفقت نت فرماندے
 بالاں اُتے شفقت کردے ماڑیاں نوں گل لاندے
 تریٹھ سالاں دی وچ حیاتی ایناں رحم کمایا
 بھکھے رہ کے بھکھیاں تائیں خوب رجاون والے
 تنکیاں تائیں دین پوشاکاں ونڈ دے رہے دستاراں
 ماوا سن یتیمیاں دے اوہ خوبیاں بیشاراں
 نال توکل تے قناعت استغنا دے پاروں
 فیض روحانی ونڈن دے وچ آپ دا ناہیں ثانی
 رب دی وچ عبادت رُجھے ایسا عمل کمایا
 کل رسولاں نبیاں دے نیں بنے سردار محمدؐ
 رات معراج دی رب سچے نے بھیج براق منگائے
 آدمؑ توں لے عیسیٰؑ تیکر آپ نوں جانن والے
 جتھے جتھے رب دے ناں دیاں بانگاں ملدیاں بھائی
 جتھے ذکر خدا دا ہندا اندر دنیا ساری
 پر بت جنگل ساگر غاراں وچ شریعت جاری
 رب درود آقا تے پڑھدا نالے دنیا ساری

آدمؑ توں لے اج دے دن تک ایسا نظر نہ آیا
 رحم تے عفو دے پیکر ہسن جگ دی واگ سنبھالی
 ایسا کرم دا مینہ آقاؑ نے دنیا تے وسایا
 لوہے، لنگڑے، رنڈیاں پبیاں تائیں کرن عطاواں
 کل مخلوق دے مولا ہیگے سب تے رحم کماندے
 دکھیاں تے بیماراں دے سن آقاؑ دکھ ونڈاندے
 کسے دے کولوں لیا نہ بدلا دل نہ کوئی دکھایا
 پاٹا تے پرانا پاکے تھان پھڑاون والے
 ماڑے دہڑیاں دے سہارے حضرت شاہ ابرار
 مان فقیری اُتے کر دے قائد نیکو کاراں
 درجہ عالی آقاؑ پایا شکر تے صبر ایثاروں
 رب دی من رضا ہر ویلے دیندے رہے قربانی
 رب دے پچھوں ایسا رتبہ ہور کسے نہ پایا
 ماڑے دُڑے دکھیاں دے نے مولا تے غمخوار محمدؐ
 جبرائیل لیاا مکیوں فلک دے سیر کرائے
 دیندے رہیے بشارت سارے شان پچھانن والے
 اوتھے اوتھے ناں آقاؑ دا جہدی ہے لوکائی
 فرشاں عرشاں فلکاں اُتے آپ دا سکھ جاری
 منبراں اُتے خطبے پڑھدے عالم حافظ قاری
 اثر فقیر آقاؑ دا اُمتی ملی سعادت بھاری

شہر دا ناں مدینہ رکھیا رب دا حکم پوچایا
 کفار مکہ نے مسلماناں تے کیتی آن چڑھائی
 اُحد، خندق تے خیبر دے وچ ہوئی فیر لڑائی
 خانے کعبے اُتے پرچم رب دے نبی لوائے
 پاک نبی دے پاک صحاباں واہ وا فرض نبھایا
 رحمت دی برسات اے ہندی ہردم وچ مدینے
 پاک نبی نے کرم کما کے اپنے کول بلایا
 یاراں ہجری پیر دیہاڑے سد لیا کول الہی
 اٹھ جون نوں پاک محمد لے تشریف سی جاندے
 روضہ اطہر شہر ایسے وچ فیض دے بحر وگائے
 پہلی بیوی • خدیجہ کبریٰ چنگے عمل کمائے
 حضرت حفصہ، حضرت زینب مسکیناں سر چھاواں
 حضرت جویریہ مائی صاحبہ پائی شان شاہانی
 حضرت میمونہ تے صفیہ دا رب نے شان ودھایا
 ایہہ ازواج مطہرہ سھے جگ وچ عزت پائی
 وچ عبادت رُحمیاں رہندیاں نیکیاں ول آمادہ
 پاک نبی دی قربت دے وچ آناں شانناں پائیاں
 قاسم، زینب تے رقیہ سرور دے گھر جائی
 سب اولاد خدیجہ وچوں دتی خالق باری
 سلسلہ نسب اے فاطمہ ولوں نوربا پاک الہی

یثرب دے وچ پاک نبی نے قدم مبارک پایا
 وچ مدینے پاک نبی دی قائم ہوئی بادشاہی
 بدر دے اندر جنگ سی ہوئی فتح خدا فرمائی
 فتح مکہ دے پاک دیہاڑے سرور مکے آئے
 ساری دنیا دے وچ ایسی دین اسلام پوچایا
 وچ مدینے گنبد خضرا ٹھنڈ پائے وچ سینے
 اثر فقیر وی رحمت رب دی دیکھ اکھاں نال آیا
 باراں ربیع الاول نوں سی رحلت سرور پائی
 چھ سو ہتی عیسوی سن سی راوی سب بتلاندے
 وچ مدینے رحلت پائی حجرے وچ دفنائے
 پاک نبی دیاں بیویاں پاکاں اُچے رتبے پائے
 حضرت سودہ، حضرت عائشہ مسلماناں دیاں ماواں
 حضرت ام سلمیٰ مائی، حضرت زینب ثانی
 حضرت ام حبیبہ نے وی اچا شان اے پایا
 حضرت ماریہ قبطیہ صاحبہ مسلماناں دی مائی
 صابر شاکر پردے داراں اک توں اک زیادہ
 نہ دنیا دے مال خزانے ایہہ پسند لیاں
 پاک اولاد نبی سرور دی چھ کنتی کل آئی
 فاطمہ زہرا جنت خاتون ام کلثوم دلاری
 ابراہیم پتر اک ہویا ماریہ قبطیہ مائی

وچ کتاباں لکھیا ڈٹھا راوی ذکر لیائے
 پیر دا دن مبارک آہا آئے شاہ ابراہن
 باراں ربیع الاول وی آکھن اکثر وچ روایتاں
 شعب بنی ہاشم دے اندر مکے شہر پیارے
 کجھ مہینے پہلاں والد دنیا تھیں سدھایا
 دادے عبدالمطلب ہے سی نام محمد دھریا
 حضرت ثویبہ اک ہفتہ سی آپ نوں دودھ پیایا
 چار سالوں تک گھر حلیمہ سرور رونق لائی
 چھ سالوں دی عمر دے اندر ماں نے رحلت پائی
 عبدالمطلب نے جد چھڈیا فانی دنیا تائیں
 نال چاچے دے احمد سرور سفر تجارت پایا
 خدیجہ بنت خویلد دا فیر مال تجارت بھریا
 واپس آئے مکے اندر خوش خدیجہ ہوئی
 نال خدیجہ سرور دا سی عقد مبارک ہويا
 چالی سال خدیجہ دی سی عمر مبارک آہی
 کول مکے دے غار حرا وچ سرور عالم جانده
 چالی سال دی عمر دے اندر پہلی وحی سی آئی
 تریں سالوں تک وحی سی آیا آیتاں لے قرآنی
 قوم قریش دی ہوئی مخالف کسر نہ چھڈی کائی
 جدوں شہید کرن دی نیت کیتی سی کفاراں

نو ربیع الاول نوں سن سرور جگ تے آئے
 ویہہ اپریل پنج سو اکہتر عیسوی سن شماراں
 جگ سارا اے آنحضرت دا صدقہ تے خیراتاں
 گھر عبداللہ روشن ہويا نور دے سن لشکارے
 آمنہ بنت وہب دی گودی چن نے چانن لایا
 تن دن آمنہ دودھ پیایا سینہ ماں دا ٹھریا
 فیر حلیمہ سعدیہ دی سی سرور گودی آیا
 آمنہ دی امانت احمد دائی نے اپڑائی
 عبدالمطلب دادے نے فیر شفقت سی فرمائی
 چاچے ابو طالب نے سانھیا دو جہان دا سائیں
 باروں سال دی عمر دے اندر شام نوں قدم اٹھایا
 دوجی واری احمد سرور سفر تجارت کریا
 شادی دا پیغام سی گھلیا فکر نہ رہ گیا کوئی
 پنجی سال دی عمر مبارک پاک نبی دی گویا
 ساری دولت مائی صاحبہ نے آپ دے نانویں لائی
 سارا ویلا وچ عبادت اندر غار لنگھاندے
 پاک قرآن سی نازل ہويا پھیل گئی روشنائی
 دین اسلام دی دعوت دتی احمد رب دے جانی
 وچ تبلیغ دے احمد سرور زحمت بہت اٹھائی
 مکہ چھڈے کے ہجرت کیتی یثرب ول سرکاراں

پہلا خلیفہ: امیر المومنین حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ

ابو قحافہ پیو دا ناں اے پیو دی اکھ دا تارا
لقب عتیق صدیق پیارے ہستی آناں والی
یار غارتے یار مزار اے عظمت دا منارا
پنج سو تہتر عیسوی سن وچ پائی ولادت عالی
اعلان نبوت ہويا مکے کلمہ بول سنایا
آخر دم تک نال نبی دے ایہنے بھار وٹڈائے
نال نبی دے سفری کیتا تن من ایہنے وارے
سب اسلامی جنگاں اندر شرکت کیتی بھاری
نانویں سال ہجری اندر رتبہ اچا پایا
صوم صلوة دا ڈاڈا پکا جلوے وانگ مہتاباں
پاک نبی دا ساتھ بھایا کدے نہ ہمت ہاری
حضرت ابوبکر آقا سی امام بنایا
وچ مدینے بنے خلیفہ کیتی حق ادائی
رحلت میکر رہے خلیفہ جنگی طراں بھائی
پاک نبی دے پہلو دے وچ عاشق گیا دفنایا
رحلت پچھوں کول نبی دے مرقد گئی بنائی
پڑھ درود سلام تمامی سرور نوں پوچا دن
دینی خدمت جیہڑی کیتی سارے ہن سلاہندے

عبدالکعبہ اصلی تاں اے رکھیا مایاں پیارا
سلی بنی بنت صخر اے مائی اچیاں شاناں والی
کنیت ابو بکر اے سونہی پاک نبی دا پیارا
مکے دے وچ پیدا ہويا اوتھے ہوش سنجالا
مسلماناں دا پہلا خلیفہ سرور نے سراہیا
مرداں وچوں سب توں پہلاں آپ ایمان لیائے
مکیوں جس دم ہجرت کیتی آقا نبی پیارے
غار ثور وچ نال نبی دے ایس بھائی یاری
وچ تبوک دے غزوے ایہناں جھنڈا سی اٹھایا
حج دا ایہہ امیر بنایا ثریا نال صحاباں
پاک محمد سرور اتوں مال تے دولت واری
سرور جدوں بیمار ہوئے سن زور بیماری پایا
پردہ کیتا سرور جسم غم دی چادر چھائی
چھ سو ہتی عیسوی اندر سی خلافت پائی
وچ مدینے رحلت پائی اچا رتبہ پایا
غار ثور وچ جویں رفاقت پاک نبی دی پائی
عاشق پاک نبی سرور دے جدوں مدینے آون
پاک نبی دے یار دے اتے وی سلام پوچاندے

فتح اسلام دین ہوئی ہر تھاں جھنڈا دین دا لایا
 غیر معمولی خوبیاں دے حضرت اُچ منارے
 بڑے بہادر شہسوار سی وچ جلالت ورہدے
 چھ ماہ دس برسوں تے چار دناں دی مدت آئی
 دوجا عبدالرحمن اکبر وی واہ وا ناں کمایا
 حضرت نبی دے نال عمر نے اپنی دھی ویاہی
 تاں وچ عبادت رب دی سن لمحات لنگھائے
 حضرت عمر شہید کرن دعا اوس نے متا پکایا
 مسجد نبوی دے وچ حضرت نماز پڑھاون آئے
 حضرت عمر نے اگے ہوکے شروع نماز کرائی
 خنجر دے چھ وار ظالم نے کیتے چپ چپتے
 تری ہجری سن بدھ دیہاڑے حملہ سی یکباری
 بدن دے وچوں رت سی نچری ساری وگ گئی چوکے
 سن ہجری دا سال چوی سی خبر تاریخوں پائی
 پاک نبی دے پہلو دے وچ مرقد گیا بنایا
 بیت مقدس فتح سی ہویا پرچم نوں لہراندے
 فوجی افسر تے عمالاں لٹے موج نظارے
 لگوتے بیڑے کھاندے میدہ گنھ پکاندے
 بعضیاں تائیں رکھی روٹی نہ گاجر نہ مولی

روم ، ایران دے ملکاں اندر لوہیا عمر منوایا
 بڑے مدد عمر پیارے منتظم سن بھارے
 لوہے وانگ عزم دے پکے فیصلہ جو وی کردے
 قمری سال مطابق ایہناں جو خلافت پائی
 ایہناں دی اولاد دے وچوں عبداللہ رتبہ پایا
 حضرت حفصہ بیٹی آہی مسلماناں دی مائی
 تے زینب دختر مطعون دے بطنوں پسن جائے
 مغیرہ بن شعبہ دے نوکر ڈاڈا ظلم کمایا
 فجر دی بانگ ہوئی اک سرگی گھر تھیں عمر سدھائے
 شروع جماعت ہوئی جس ویلے سی تکبیر بلائی
 ابو لولؤ صف وچوں آ کے وار خنجر دے کیتے
 ناف دے تھلے وچا خنجر زخم گیا لگ کاری
 ستائی ہسی ذوالحج مہینوں ڈگے پھٹل ہو کے
 یکم محرم ہفتے دے دن عمر شہادت پائی
 عائشہ دی اجازت دے نال عمر گیا دفنایا
 سولان ہجری دا اک واقعہ راوی نے فرماندے
 حضرت عمر نے کجھ دیہاڑے فوجیاں نال گزارے
 فوجی افسر دسترخوان تے عیساں پئے اڈاندے
 عام سپاہیاں دا اوس ویلے راشن سی معمولی

کچھ صحابہؓ جیسے ولے گئے اجازت لے کے
 شاہ نجاشی مسلماناں تے بڑا احسان کمایا
 نالے آپ ایمان لیایا پاک نبی سرورؐ تے
 حضرت ارقم دے گھر راتیں کچھ صحابہؓ بہندے
 اک راتیں سن جمع صحابہؓ دار ارقم اُتے
 عمرؓ سی دار ارقم آیا ہتھ وچ تیج فولادی
 کچھ صحابہؓ سامنے ہین کلمہ بول سنایا
 پاک نبیؐ دی خدمت اندر حاضر عمرؓ سی ہویا
 دین اسلام نوں مل گئی طاقت حضرت عمرؓ دے پاروں
 سب اسلامی جنگاں اندر عمرؓ نے شرکت کیتی
 خاص مشیر نبیؐ دے جیہڑے عمرؓ وی رکن بنایا
 وچ مدینے کچھ انصاری تخت دے ولے آئے
 سقیفہ بنی ساعدہ دے تائیں سن خلیفہ چاہندے
 عمرؓ دی بیباکی نے اپنا ہسی رنگ دکھایا
 جے نہ عمرؓ بہادر کہندا مشکل ڈاڈھی آؤندی
 ابوبکرؓ نے عمرؓ دے تائیں خاص مشیر بنایا
 ابوبکرؓ دی رحلت پچھوں عمرؓ خلافت پائی
 عمرؓ تدبر تے لیاقت اندر سن مثالی
 وچ خلافت عمرؓ دی ملیاں دین اسلام نوں شانناں

جا کے کرن عبادت لگے گوشے دے وچ بہہ کے
 دے کے شاہ پناہ ایہناں نوں کافراں تھیں بچایا
 رب نے رحمت خاص سی کیتی اہدے بارتے گھرتے
 آجھاں اک دو جے نوں دن سوہ اسلام دی دیندے
 رب دے بندے کرن عبادت باقی لوکی تے
 کیتا موم خدا نے اوہنوں رحمت ہوئی خدا دی
 رب تے اوہدے نبی دے اُتے عمرؓ ایمان لیایا
 رحمت دے خزانے مل گئے جاگے بخت سی گویا
 ساری عمر نبی نال رہ کے فیض پائے سرکاروں
 باقی عمر اسلام دی خدمت کر دیاں کردیاں بیٹی
 جدوں نبیؐ نے رحلت پائی رب نے کول بلایا
 لین خلافت دے منصوبے اوہناں سن بنائے
 تاں سمجھایا عمر وی نے سدھے راہ تے آندے
 نال فراست ابوبکرؓ نے تخت تے عمرؓ بٹھایا
 ابوبکرؓ دی وچ خلافت قوم رکاوٹ پاؤندی
 پاک نبیؐ دا دل کے دوہاں سی پیغام پوچھایا
 ساڈے دس سالوں دے اندر ورتی خوب دانائی
 سکے خوب چلایا ایہناں دین دی شمع سی بالی
 دو عظیم شاہیاں سن جھگیاں اگے مسلماناں

آپ دے کہنے اُتے ہسن کئی ایمان لیائے
 عبدالرحمن بن عوف وی ہسن چوتھے ایمان لیایا
 جدوں تبوک دی جنگ دے ولے لشکر واگ اٹھائی
 مکے توں مدینے تیکر ہجرت جدوں سی کیتی
 اپنے جگر دی بوٹی عائشہ نبی دے نال ویاہی
 جنگ یمامہ دے وچ ہسن کافراں نرنے پائے
 حضرت عمر دے مشورے اُتے حکم صادر فرمایا
 دین اسلام پھیلاون دے وچ کوس کیتی پوری

اک عثمانؓ ، زبیرؓ سی دو جا طلحہؓ جان کرائے
 پنجواں سعد بن ابی وقاصؓ نے سچا دین سی پایا
 گھر دی ساری پونجی لیا کے سرورؓ پیش نکائی
 جانثار نبیؐ دا بنیا بھانویں مشکل بیتی
 پاک نبیؐ نے آپ دے کچھے فرض نماز ادائی
 حافظ کئی شہادت پاگئے قاری جنت دھائے
 جمع قرآن کرن دے اتے عملہ اک لگایا
 اثر ایہناں تے پڑھن دروداں ہر دم بشرتے نوری

دوسرا خلیفہ:

امیر المومنین فاروق اعظم
حضرت عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ

دو جا خلیفہ پاک نبیؐ دا رعب جلالت والا
 پنج سوتے ترسی عیسوی مکے دے وچ جایا
 اصلی ناں عمر اے سوہناں چکے وانگ ستارے
 فاروق اعظم لقب عمرؓ دا وچے کتاں آیا
 عتمہ بنت ہشام اے مائی عزتاں آناں والی
 جرأت تے پیباکی دے وچ مکے نہ سی ثانی
 ستائی سالوں دا عمرؓ سی اوووں وچے روایتاں آیا
 جدوں ستایا مسلماناں نوں مکے دے کفاراں

منگیا نبیؐ نے آپ خدا تمہیں دے دتا رب تعالیٰ
 چھ سوتے چتالی اندر جام شہادت پایا
 ابو حفص کنیت پیاری لکھن کتابیں سارے
 باپ دا ناں خطاب اے ہیگا رتبہ عالی پایا
 تیراں سال حضورؐ توں نکے ہیبت رعب جلالی
 پہلی وحی حضورؐ تے اتری جدوں کلام ربانی
 دین اسلام دا سخت مخالف رت دا سی ترہایا
 ہجرت حبشے دے ول کر جاؤ آکھیا شاہ ابراراں

لوکی کئی مرتد ہوئے سن کھلری سی گمراہی
 ابوبکرؓ نے فوجاں گھلیاں پائی فتح میدانوں
 دعوت کر نبوت دا اوس جھوٹھا جال وچھایا
 ابوبکرؓ دے لشکر واہ وا اہدی بھگت سنواری
 پر اندرونی شورش پاروں اکثر واپس آئے
 فتح دے وچ رکاوٹ پائی ایہناں کئی اجوڑاں
 دو اسلام دے اندر آ کے شادیاں سن فرمائیاں
 عبداللہؓ پیدا ہویا اوس تھیں اسماءؓ دھی سیانی
 عبدالرحمنؓ سی جمیا اوس تھیں عائشہؓ شانناں والی
 چوتھی سی حبیبہ بیوی اچا رتبہ پایا
 ام کلثومؓ سی ابوبکرؓ نے اوہدا ناں رکھایا
 تاں صدیق ایہناں نوں کہندے عزتاں آناں پایاں
 ابوبکرؓ دے احساناں دا حشر نوں لاہواں بھارا
 روز حشر نوں دیوے گا خود آپ ہی باری تعالیٰ
 سیدنا بلال وی ایہناں لے کے مل چھڈائے
 چالی ہزاراں درم سی آپ دی جیب اندر یکباری
 رب دے راہ وچ خرچ سی کیتی اپنی نیک کمائی
 پاک نبیؐ توں وارے ایہناں ودھ کے وچ ایٹاراں
 کر تصدیق معراج دی ایہناں سی یقین دوایا

ابوبکرؓ دی وچ خلافت فتنے اٹھے سائی
 کئی ذکوۃ توں ہو انکاری خارج ہوئے ایمانوں
 اک کذاب مسلمہ نے سی اٹھ کے شر پھیلایا
 آیا وچ مقابلے جس دم ماریا گیا مکاری
 فتوحات لئی ابوبکرؓ نے لشکر کئی چڑھائے
 عرصہ تھوڑا ملی خلافت ایس گلوں وی تھوڑاں
 شادیاں دو اسلام توں پہلاں ہین صدیق رچائیاں
 پہلی بیوی بنی قتیلہ وچ بھر پور جوانی
 ام رومانؓ سی دوجی بیوی دنیا وچ مثالی
 تہجی بیوی اسماء وچوں پت محمدؐ جایا
 دھی اک پیدا ہوئی ایس توں وچ کتاباں آیا
 بوہت ایٹار دے مالک ہسن طبع دے وچ سچائیاں
 سب دا میں احسان چکایا کہندا نبیؐ پیارا
 ایپر بدلہ ابوبکرؓ دے سب احساناں والا
 کئی غلام خرید کے ایہناں نے آزاد کرائے
 دین اسلام قبول کرن توں پہلاں دولت بھاری
 ساری پونجی دین اسلام دے نانویں ایہناں لائی
 ہجرت ویلے درم ایہناں کول باقی پنج ہزاراں
 جدوں معراج نبیؐ نوں ہویا رب نے عرش بلایا

تکيا جدوں بلا ہواں نے عمر نوں گل سنائی
 آکھن لگے افسر فوجی غلے دی فراوانی
 وچ حجاز دی جنی رقموں کھجور تے روٹی پائیے
 ایس معقول جواب دے اُتے عمر بیسی مسکایا
 عمر نے شروع اسلام دے اندر جو کیتے کارنامے
 اوہناں وچوں کجھ دا اتھے لکھ کے ذکر سداواں
 فجر دی بانگ دے اندر ایہناں ایہہ الفاظ ودھائے
 حضرت عمر نے مائیاں تائیں دی پردے داری
 ہجری دا سن عمر پیارے رائج سی کروایا
 امن دے لئی پولیس بنائی بن گئے ہین تھانے
 نماز تراویح عمر ولی نے سی باقاعدہ کیتی
 عدالت دا نظام مکمل حضرت عمر کرایا
 وچ مسیحاں چانن کیتا مشعل دیوے بالے
 فوج نوں اک باقاعدہ صورت دتی عمر پیارے
 عسکری قائم نظام سی کیتا منظم روپ دلا کے
 اکو ویلے تن طلاقاں بائن حکم سنایا
 فوجیاں وچ تنخواہ تے راشن عمر ولی ورتایا
 لکھ سلام ہوون اوس تائیں پاک نبی دا پیارا

پچھیا عمر بلا کے فوجی کسراں عیش اڈائی
 ہر اک شے ہے سستی اتھے آنا دانہ پانی
 اوئی لاگت دے وچ اتھے میدہ گوشت کھائیے
 مال غنیمت تے تنخواہ توں کھانا اڈ ورتایا
 ہین چوتالی کارنامے اور منے گل زمانے
 انشاء اللہ فیر کدی میں خدمت وچ لیاواں
 الصَّلٰوۃُ خَيْرٌ مِّنَ النَّوْمِ مَوْذَنَ آکھ سنائے
 اوسے ویلے پردے والی رب نے آیت اتاری
 مردم شماری کر ملکاں دی عمر حساب لکھایا
 بد امنی نہ پھیلے کدھرے دُنیا سکھ پئی مانے
 ویہہ تراویاں نال جماعت دے پڑھدے نیں اج سیتی
 جیل خانے ہتھکڑیاں نالے ڈاک خانہ بنوایا
 موزن تے امام رکھائے تنخواہ ماہانہ والے
 ورہی تے نشان لگا کے لشکر سن ہنگارے
 شراب نوشی دی حد سی بنھی اسی کوڑے لاکے
 شرعی مسئلہ اصول قیاس دے نال جاوے سلجھایا
 زندہ باد عمر دی ہستی نیک مائی دا جایا
 حج دی رت وچ اثر نے ڈٹھا مرقد دا نظارا

تیجا خلیفہ:

ذی النورین امیر المومنین

حضرت عثمان غنی بن عفان رضی اللہ عنہ

پنج سو چھتر عیسوی اندر غنیؓ پیدائش پائی
 شانناں والا ایہہ صحابی سرور دا پیارا
 مکے وچ ولادت ہوئی اتھے ہوش سنبھالی
 داد کے نانکے سب قریشی مکے دی سرداری
 جدوں اسلام دے ڈنکے وچ ابوبکرؓ سمجھایا
 پاک نبی دی اکھ دی ٹھنڈک حضرت رقیہؓ پیاری
 ام کلثوم سی دوجی بیٹی نبیؐ نے فیر ویاہی
 قبل اسلام دی ہر میننگ وچ شرکت کیتی بھاری
 صلح حدیبیہ ویلے یسن ایہہ سفیر بنائے
 سن امیر کبیر مکے وچ ذاتی مال بٹھیرا
 ایسے گلے غنیؓ ایہناں دا لقب ٹکایا سرور
 رسول اللہؐ دے عہد دے اندر کاتب وحی سدائے
 ابوبکرؓ نے وچ خلافت خاص مشیر بنائے
 اہم تحریراں فرماناں دی غنیؓ تحریر بناندے
 حضرت عمرؓ شہادت پائی غم دے بدل چھائے
 غنیؓ عثمان دے ناں دا قرعہ نکل صندوقوں آیا
 چھ سو پچھتر عیسوی اندر سد لیا کول الہی
 تیجے خلیفے مسلماناں دے وگدا فیض دا دھارا
 ماں دا ناں اے اروی بی بی کنبہ اچا عالی
 اموی شاخ قریش دی وچوں نسبی ناطہ جاری
 ذی النورین نے ہتھ اوہناں تے کلمہ بول سنا
 نال عثمانؓ دے نبیؐ ویاہی جد اوہ خلد سدھاری
 ذی النورین دو نوراں والا شہرت ایہناں پائی
 عثمان غنیؓ نے کلمہ پڑھ کے پونجی دین توں والی
 مسلماناں دے ولوں مکے لے سنیہا آئے
 بوہتا دین اسلام تے لایا پایا شان اچرا
 دھیاں دو نکاح وچ دتیاں سینے لایا سرور
 پاک قرآن دی کر کتابت اچے رتبے پائے
 حضرت عمرؓ وی خاص مشیر دے منصب تے بٹھائے
 لکھ تیار مسودہ کر دے مہر امیر دی لاندے
 چھ بندیاں دی بن کمیٹی گئے سن ووٹ پوائے
 ست نومبر چھ سو چوتالی خلیفہ گیا بنایا

84320

عہد فاروقی اندر جیہڑیاں فتوحاتاں سن رہیاں
 آپ دی وچ خلافت پہلا بحری بیڑا چلایا
 جزیرہ قبرص عہد غنی وچ ہتھ مجاہداں آیا
 ایہہ اندرونی فتنے آخر شعلے بن گئے سائی
 کوفے بصرے مصر دے لوکاں رل صلاح بنائی
 عثمان غنی نوں تختوں لاه کے ہور امیر بنائیے
 حاجی بن کے مکے اڑے فیر مدینے آئے
 اچی اچی نعرے مارن رل کے انھی پائی
 عثمان غنی دے آستانے دا رہیا محاصرہ جاری
 باغیاں نوں ایہہ سوہ سی اڑی شاموں فوجاں آئیاں
 مکہ دے اڑن توں وی پہلاں اوہناں کیتی دھائی
 کر دے سن تلاوت حضرت موزیاں تیج اٹھائی
 رت دی دھار قرآن تے ڈگی آپ شہادت پاگئے
 ماری تیج باغی نے ایسی نائلہ نفی یکباری
 اپر پیش نہ چلے کوئی باغیاں ات مچائی
 چھو سو چھینجہ دیہہ مئی نوں غنی شہادت پائی
 سی ذی الحج مہینہ آہا چن دی سی اٹھاراں
 غنی دی ایس شہادت پچھوں فتنیاں سر اٹھایا
 غنی دے عہد خلافت اندر جمع قرآن سی ہویا

عہد عثمان دے پوریاں ہویاں فوجاں جتدیاں گئیاں
 روحی باز نظیریاں دا اوس آل دوالا ولایا
 آپ دی وچ خلافت اکثر شورشاں سر اٹھایا
 ہر پاسے سن شورشاں اٹھیاں امن نہ رہ گیا کائی
 اندر خانے ہو منظم اک تحریک چلائی
 مرضی دا جو حکم چلاوے موجاں عیش اڈائیے
 کر محاصرہ آپ دے گھر دا باغیاں پہرے لائے
 کہن خلافت چھڈ دیو فوراً تہاڑی لوڑ نہیں کائی
 بائی دن مکمل بیتے بنی مصیبت بھاری
 ساڈیاں مشکاں بن دیوں گے لڑن گے جنگ لڑائیاں
 خلیفے دے مکان دے اندر وڑ گئے باغی سائی
 وار غنی دے سر تے کیتا رت دی دھار وگائی
 نائلہ ودھی بچاون دے لئے موزی اگے آگئے
 انگلاں نال تلوار دے کٹیاں خون ہویا سی جاری
 ذی النورین خلیفے تیجے سی شہادت پائی
 دین اسلام دا کنگرہ جھڑیا دین دا مرد سپاہی
 ہینتی ہجری سن دے اندر اجڑیاں گلزاراں
 دین اسلام دے تائیں موزیاں ڈاہڈا ضعف پوچایا
 نقلاں کئی مکاں وچ گئیاں کارنامہ سی گویا

سب آیتاں نوں کٹھیاں کر کے اک قرآن بنایا
 مسجد نبویٰ نوں کشادہ پہلوں عمرؓ کرایا
 پتھر چونے دے نال ایہناں سی تعمیر کرائی
 پاک نبیؐ دے عہد دے اندر غنی تجارت کردا
 سب توں پہلاں حفظ اے کیتا غنی قرآن سی سارا
 خون آلودہ اوہو نسخہ اج وی ہیگا یازا
 تاشقند وچ نسخہ رکھیا لوک زیارت کردے
 دین اسلام پھیلاون دے وچ آپ تعاون کیتا
 دین اسلام توں پہلاں وی سی پاک صاف زندگانی
 کامل الحیا والایمان آپ لئی لفظ نے آئے
 عربی کسے نوں لفظ جاں آکھن بنی مثال پیاری
 جناں پیار قریشیاں دے نال سی عثمان نوں آیا
 پاک قرآن دی اک قرأت تے کیتے جمع تمامی
 مال دولت وی نال شرع دے جمع زکوٰۃ کرا کے
 جمعے دی پہلی بانگ دوا کے کرن اعلان جمعے دا
 بانگیاں دی تنخواہ سی لائی حضرت غنی پیارے
 مسجد نبویٰ دی اساری غنی نے جدوں کرائی
 قبا مسجد دی بنوائی کیتی ہور کشادہ
 قرآن پاک دیاں نقلوں کر کے مکاں وچ اپڑائیاں

کر کتاب کئی مکاں وچ پڑھن دے لئی اپڑایا
 ہور اضافہ غنی نے کیتا عالی رتبہ پایا
 ہور کشادہ مسجد نبویٰ کیتی ایہناں سائی
 وحی دی ایس کتابت کیتی بندہ سی سر کردہ
 وقت شہادت وچ تلاوت رچھیا سی پیارا
 ازبکستان عجائب گھر وچ ہے محفوظ اوہ سارا
 چم کے نال سینے دے لاندے اکھیاں اُتے دھردے
 دین اسلام دی خدمت کردیاں جام شہادت پیتا
 شرم حیا دے پیکر ہسن خلق دی شمع نورانی
 نال قریشیاں انس بڑا سی بیان کتابیں پائے
 ”ایناں پیار اے نال تہاڑے وچ حیاتی ساری“
 عرب دے وچ محاورہ بنیا خلقت نے دہرایا
 اک طرز تے کرن تلاوت بندے خامی عامی
 ماڑے دبڑے حقداراں نوں دیندے سن ورتا کے
 دوجی بانگ تے جمعہ پڑھایا ودھ گیا شان جمعے دا
 اپنی لوڑ نوں کر لین پورا تگن نہ دوارے
 پلیوں دے کے مال روپیہ کسر نہ چھڈی کائی
 اوہدے وچ وی حصہ پایا ذی النورین زیادہ
 وچ مسیتاں بہہ کے مسلم کر دے رہن پڑھائیاں

عہد خلافت آپ دی اندر بگری بیڑا بنیا
 عہد رسالت دے وچ کاتب وحی دا رتبہ پایا
 ہجرت کر کے سرور عالم جدوں مدینے آئے
 بر رومہ مل لے کے ایہناں وقف دین لئی کیتا
 دیہہ ہزار درم دا کھوہ سی غنی نے قیمت تاری
 میں وی حج دی رت دے اندر جدوں مدینے آیا
 چار پھیرے سبزہ ای سبزہ نظری آؤن کھجوراں
 جانوراں دے چرن پھرن نوں چراندیاں کئی بنوایاں
 جنت البقیع دے اندر مرقد گیا بنایا

چوتھا خلیفہ:

رب دا شیر

ابو تراب حضرت علی بن ابی طالب رضی اللہ عنہ

ہر میدان فتح ایہہ بخشی علیؑ نوں رب تعالیٰ
 چھو سو اکاٹھ عیسوی اندر جام شہادت پایا
 خانے کعبے مکے اندر علیؑ ولادت پائی
 بوہت اولاد مولانا دتی فضل ہو یا رب باری
 گھر نبیؐ دے علی سی پلایا نیکیاں ول آمادہ
 ابو تراب کنیت پائی رب دے شیر لائانی
 ساری عمر نبیؐ نال رہ کے اُچے رتبے پائے

حضرت علیؑ اے شیر خدا دا جذبے ہمتاں والا
 پنج سو نڑینویں عیسوی اندر علیؑ مکے وچ جایا
 چوتھے ایہہ خلیفہ ہوئے مسلماناں دے سائی
 ناں والد دا ابو طالب اے مکے دی سرداری
 پاک نبیؐ نے ابو طالب تھیں منگیاں شیر خدا دا
 فاطمہ بنت اسد اے مائی ڈاڈھی سکھڑ سیانی
 بالاں وچوں سب توں پہلاں علیؑ ایمان لیائے

یثرب ولے ہجرت کر جاؤ حکم نبیؐ نون آیا
 اپنے بستر اُتے سرورؑ علیؑ نون رات سوایا
 مکے دے کفاراں ہسن سارے رستے ملے
 غار ثور وچ ٹھہرے آقاؑ من کے حکم ربانا
 عثمان امانتاں دے کے اپنے ہسن فرض نبھائے
 کاتب وحی دا علیؑ بہادر نبی قرآن لکھایا
 شہسوار میدان دے ہسن فوجاں اگے لائیاں
 فتح کرن لئی اوس دیہاڑے بڑی رکاوٹ پائی
 رب دے شیر نے بوہا پٹ کے قلعے تے قبضہ پایا
 ذوالفقار علیؑ دے ہتھ وچ جانے کل زمانہ
 تیغ علیؑ دی چمکی جسم دھرتی تے پٹکایا
 علم دے اندر کوئی نہ ثانی سوچاں سمجھاں والے
 اِنَّمَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيٌّ بِنَابِهَآ آيَا
 علیؑ ایہدا دروازہ ہیگا اندر عالم سارے
 حضرت عمرؓ دے عہد خلافت علیؑ نہ کنڈ وکھائی
 حضرت علیؑ نے اوہناں دا سی ودھ کے بھار وٹھایا
 دینی کئی اموراں اُتے ہسن چانن پاندے
 امیر معاویہؓ سامنے آیا ہور وی بن گئے ٹولے
 ظلم ہو یا عثمان غنیؓ تے جام شہادت پیتا

مکے دے کفاراں جسم نبیؐ نون بوہت ستایا
 ہجرت ویلے رات نون آقاؑ علیؑ نون حکم سنایا
 ابوبکرؓ دے نال سی سرورؑ ہجرت کر کے چلے
 چپ چپتے مکے وچوں سرورؑ ہوئے روانہ
 ابوبکرؓ دے نال جدوں سن آقاؑ یثرب آئے
 پاک نبیؐ دی تابعداری دے وچ وقت لنگھایا
 سب اسلامی جنگاں دے وچ لڑدے رہے لڑائیاں
 خیبر دے قلعے دے اُتے کیتی جدوں چڑھائی
 پاک نبیؐ نے علیؑ دے ہتھ وچ جھنڈا سی پکڑایا
 فاتح خیبر علیؑ بہادر زور آور سترانا
 مرہب تائیں ماریا حیدرؓ جیہڑا ساہنے آیا
 عالم فاضل عابد زاہد شیر بہادر نالے
 پاک نبیؐ نے علیؑ دے بارے ایہہ فرمان سنایا
 میں علم دا شہر ہیگا واں آکھیا نبیؐ پیارے
 ابوبکرؓ وی وچ خلافت علیؑ مدد فرمائی
 جد عثمانؓ دا عہد خلافت وچ مدینے آیا
 اہم سیاسی گلاں دے وچ مدد سن فرماندے
 ایپر علیؑ دا عہد خلافت ہو گیا ڈکو ڈولے
 عثمان غنیؓ دے قتل دا اکناں طلب قصاص سی کیتا

کچھ دن پچھوں شام دے اندر معاویہ حکم چلایا
اک دو بجے دے حامی ودھ گئے زور مخالف لاون
دین اسلام دی عظمت اُتے نازک ویلا آیا
چھ سو چھینچہ عیسوی سن وچ جنگ جمل دی ہوئی
چھ سو ستونجہ عیسوی دے وچ جنگ صفین سی لگی
معاویہ نے علیؑ دیاں فوجاں لڑکے سن گھٹیاں
ابو موسیٰ اشعری ثالث فیصلے لئی بنایا
اپر ہویا نہ سمجھوتہ ہو گئی بات لمبیری
بیشمار موئے سن بندے رت دے دین سی چلے
علیؑ مدینوں کوفے اندر اپنا تخت بنایا
اوس زمانے اندر سی اک فرقہ ظاہر ہویا
ثالثاں تے اوہ ہوئے نہ راضی آخر باغی ہو گئے
تخت خلافت دے دو ٹوٹے ہو گئے اوس زمانے
نجف، عراق، حجاز، دے اندر علیؑ دی ہوئی شاہی
دو خلیفے بن کے لگے اپنا حکم چلاون
کوفے دے وچ علیؑ بہادر اپنا حکم چلاوے
وچ محراب دے علیؑ بہادر نیت نماز کھلویا
خنجر ماریا ظالم ودھ کے زخم لگا سی کاری
کچھ دن پچھوں علیؑ بہادر نے شہادت پائی

بیٹھا بن خلیفہ اوتھے رب دا شیر بھلایا
معاویہ تے علیؑ دے تائیں لگے اوہ لڑاوان
معاملہ ہندا گیا سی ڈنگا کسے نہ آ سمجھایا
خون ریزی سی ڈاہڈی ہوئی خلقت کافی موئی
دو طرفاں دے مرے ہتھیرے وا نفرت دی وگی
آخر دو بندیاں اتے دونہہ نے گلاں سٹیاں
دوجا عمرو بن عاصؓ دی ثالث بن کے آیا
شان شوکت اسلام دی اُتے تھلی لال ہنیری
معاویہ بیٹھا شام دے اندر علیؑ سی کوفے ولے
اتھے رہ کے شیر خدا دے اپنا حکم چلایا
کہن خوارجی اوہدے تائیں حامی علیؑ دے گویا
ہو گمراہی پٹھے راہ تے ہسن ایہہ کھلو گئے
خلق پیار مروت بھلے جاپن لوک بیگانے
شام دے آل دوالے ہسی معاویہ نگہ جمائی
دو دھڑیاں نوں لوک منافق لگے سن لڑاوان
نماز پڑھاون وچ مسیتے اک فجر اوہ آئے
عبدالرحمن سی پت ملجم دا اوسدا حملہ ہویا
دھرتی اتے شیر سی ڈگا خون فوارہ جاری
نجف عراق دے اندر مرقد علیؑ دی گئی بنائی

نجف عراق دے اندر روضہ رب دے شیر دا بنیا
چار ورھے تے نو مہینے تے کچھ روز وہائے
اولاد دے وچوں حسن حسینؑ نے دونویں سید پیارے
فاطمہ زہریؑ دے پت ساؤ اچیاں شاناں والے
کربل وچ قربانی دے کے دین اسلام بچایا
حضرت سیدہ زینب خاتون شیر علیؑ دی جانی
صابر شاکر عابدہ زاہدہ پاک نبیؐ دی دوہتی
کوفے دے وچ قافلہ جسم کربل وچوں آیا
وچ دربار یزیدی بی بی حق تے سچ فرمایا
دوجی دھی علی دی ہوئی ام کلثومؑ دلاری
سید حسن نے جد کجھ عرصہ تخت خلافت پایا
رل یزیدیاں کربل اندر علیؑ دا گھر سی لٹیا
روز قیامت تیکر دنیا رہے گی ذکر دہراندی
علیؑ دا ٹیر نور گھرانہ زاہد عابد سارے
ساری دنیا دے وچ سید آل علی دی پیاری

کرے زیارت دنیا آکے نور دا تنبو تنیا
علیؑ نے عہد خلافت پایا راوی ذکر سنائے
پکا نبیؐ دے دوہتے دوہنویں علیؑ دی اکھ دے تارے
دین ناناں دا زندہ کیتا دوہتے آناں والے
پاک حسینؑ نے کربل دے وچ کنبہ ہے کہایا
نال حسین دین بچاون کربل دے وچ آئی
کربل دے وچ تکدی رہی اوہ خیمے کول کھلوتی
حضرت زینب کوفیاں تائیں خطبہ سی سنایا
دین اسلام دی راہی کیتی اچا رتبہ پایا
ایہہ سادات گھرانے دی سی پھلاں بھری کیاری
معاویے دے نال صلح سی کیتی تختوں ہتھ اٹھایا
ایہہ اوہ گھری دین اسلام دا سورج جتھے مہنیا
پاک نبیؐ دی آل دا قصہ کل نوں رہے ستاندی
دنیا دے وچ آل نبیؐ دی پائے بٹان پیارے
اثر فقیر سادات دے اتوں جاندا صدقے واری

حضرت امام حسن رضی اللہ عنہ

اُنی ہجری دے وچ اوہناں رحلت سی فرمائی
 پاک نبی دا دلبر دوہنا رب دا خاص پیارا
 چھ سو اہتر عیسوی اندر جنت ول سدھایا
 پاک نبی دت پاک صحابہ آکے کھاہدا پیتا
 طبرستان دے ولے فوجاں کیتی جدوں چڑھائی
 پہلی واری وچ مجاہداں حسن نے ناں لکھایا
 جنگ صفین دے اندر ایہنے جرأت خوب دکھائی
 وچ عراق دے تخت دے اُتے بیٹھا مرد الہی
 کجھ عرصے تک حسن ولی نے خوب چلائی شاہی
 تختوں دست بردار ہوئے سن عذر نہ کیتا کوئی
 پنجاہ لکھ درم سالانہ لکیا سی وظیفہ بھائی
 اہلیت دا حق دبا کے کیتا زور دھگانا
 روضہ پاک نانے دا تک کے ٹھنڈ پئی وچ سینے
 امیر معاوے کر مخالف حسن دی جان گنوائی
 فاطمہ ماں دے پہلو اندر سایہ رحمت پایا
 تیراں حدیثاں دے ایہہ راوی ایسا فضل غفاری
 حسن ولی نے سوجھ فکر دے نال ایہہ ہے شہدگاری
 دمی دی اکھ دا چانن دونویں دیندے سن چکاراں

تن ہجری وچ حسن مدینے سی ولادت پائی
 فاطمہ زہرا دی پت وڈا علی دی اکھ داتارا
 چھ سو چوی عیسوی اندر جنم حسن نے پایا
 بعد ولادت ستویں دن سی علی عقیقہ کیتا
 عثمان غنی دے عہد خلافت عظمت دین نے پائی
 لشکر گیا جہاد کرن نوں حسن وی نال سدھایا
 جنگ جمل وچ حسن ولی نے کیتی سی لڑائی
 باپ ایہناں دے شیر خدا دے جدوں شہادت پائی
 ہتھ ایہناں دے اُتے بیعت کونے والیاں پائی
 امیر معاویہ نال صلح فیر حسن ولی دی ہوئی
 ایہہ گل ہوگئی طے بھراوا اندر صلح صفائی
 ملک ایران دے اک ضلعے دا مالیہ طے سالانہ
 چھڈ کے ملک عراق دے تائیں آگئے حسن مدینے
 راوی بعض روایتاں کردے حسن نوں زہر پیائی
 جنت البقیع دے اندر حسن نوں گیا دفنایا
 حسن ولی نے امن دے اندر زندگی سی گزاری
 ”بلاغۃ الامام الحسن“ لکھی کتاب پیاری
 حسن حسین دے نال محبت کر دے سن سرکاراں

وڈا ویر حسین ولی دا فاطمہ زہری جایا
جنت البقیع دے اندر فاتحہ پڑھن میں آیا
سارے حاجی کرن زیارت الفت پیاراں والے
روز ازل تک دنیا اندر ہونی مہک سوائی
حسن ولی توں فیض روحانی پایا خاصاں عاماں

حضرت امام حسین رضی اللہ عنہ

اکاٹھ ہجری کربل اندر ہو شہید گیا سی
چھ سو اسی عیسوی اندر پائی آپ شہادت
پاک نبی دا لاڈلا دوہتا آناں باناں والا
ابو طالبہ دا پوترا ساؤ وگدا نور دا دھارا
راکھا دین اسلام دا ہیگانے پاک دا جانی
ناطق ہے قرآن دا سید انکھ بچاون والا
آپ دی وچ تعریف دے لگن مکے باقی تھیرے
حوراں تے ملائک ہر دم پڑھ درود پوچاون
وچ نماز دے پڑھن نمازی نت درود تمامی
عہد خلافت تھوڑا عرصہ حسن دے ونڈے آئی
تک کے نانے پاک دی تربت ٹھنڈ پاون وچ سینے
چھیکو عمرے پت یزید نوں تحت تے اوس بٹھایا

شہر لقب اے حسن ولی دا وچ کتاباں آیا
حج دی رتے جدوں مدینے مینوں نبی بلایا
تربت حسن ولی دی ڈٹھی فاطمہ دی وی نالے
نچی خاک میں تربت دی جد خوشبو وچوں آئی
حسن ولی تے لکھ دروداں ہوون نت سلاماں

چار ہجری سن وچ مدینے حسین نے جنم لیا سی
چھ سو چھبیس عیسوی آہا ہوئی جدوں ولادت
حسن امام دا نکا بھائی عظمت شاناں والا
حضرت علی دی اکھ دی ٹھنڈک فاطمہ دا دلارا
زینب دا شاہ زور بھرا اے شہسوار لاثانی
ہے مجاہد عزمیاں والا کفر مکاون والا
سارے جگ دیاں وچ زباناں چنگے اکھر جیہڑے
ایناں خوبیاں سید اندر وچ بیان نہ آون
سب دنیا دے عابد زاہد پڑھن سلام مدامی
کوفے اندر جدوں شہادت شیر خدا دے پائی
نال بھرا دے کوفے وچوں آئے وچ مدینے
شام دمشق دے اندر معاویے اپنا تخت سجایا

اموی تخت دا وارث اوہنے اپنا پت بنا کے
 جدوں یزید تخت تے بیٹھا نظر حسینؑ سی آیا
 اودوں سی مدینے اندر گورنر جیہڑا بھائی
 اہلیت صحابہ کولوں منگو بیعت اساڈی
 کوفے وچوں خط سن آئے طرف حسینؑ دے کافی
 کر کے بیعت تہاڈی حضرت تخت تے اسیں بٹھائیے
 جدوں امام حسین مدینوں مکے اندر آیا
 بنہ احرام سید نے کیتا طواف کعبے دا بھائی
 حرم شریف دے اندر کوئی بدامنی نہ ہووے
 لاہ احرام سید نے مکیوں واگ کوفے ول موڑی
 کوفیاں نے بد عہدی کیتی قول قرار بھلائے
 بیعت یزید دی کوفے اندر اوس ذلیل کرائی
 ساتھ یزید دا دتا اوہنا لالچ حرص دے پاروں
 دین اسلام دے گلشن تائیں اوہ اجاڑن لگے
 سید تائیں ول کے اوہناں کربل اندر آندا
 چار ہزار یزیدی لشکر لگا نعرے مارن
 عمرو بن سعد دے تائیں فوج دی واگ پھڑائی
 خُ بن یزید تمیمی تائیں فوج دی سی نگرانی
 طرف حسین دی حرصی آیا لڑیا نال یزیداں

بیعت یزید دی اوس کرائی ہر سو بگل و جا کے
 مدینے دے گورنر تائیں اوہنے حکم پوچایا
 ولید ابن عقبہ ایسی خبر کتابوں پائی
 فوراً ملو حسینؑ دے تائیں کرے تاکید اوہ ڈاہڈی
 آجاؤ تسی عراق دے اندر تہاتھوں منگیے معافی
 حکم تیرے دے اگے سیدا ہر دم سیس نوائیے
 حج دے دن سن پاک امام نے حج دا قصد بنایا
 ایپر اوٹھے کجھ یزیدی نظریں آئے سائی
 حرم دے اندر رت کسے دی ایس ویلے نہ چووے
 رب دے ولے لو لگائی جگ دی حرص چا توڑی
 عبید اللہ ابن زیاد نے مکر دے جال وچھائے
 لشکر فوجاں کٹھے کر کے انھی اوس مچائی
 زر دولت نے انھے کیتے ڈرے نہ دوزخ ناروں
 کربل دے میدان دے اندر فوجاں چاڑھن لگے
 پانی بند فرات دا کیتا حال نہ لکھیا جاندا
 حق حقوق تے ادب آداباں پل وچ اوہ وسارن
 شمر ذی الجوشن دی ڈیوٹی لشکر اُتے لائی
 ایپر حر دے بخت سی جاگے چھڈی کوڑ کہانی
 حر نوں گھیر شہید سی کیتا رل مل کے پلیداں

پاک حسین دے نال جو ساتھی کربل دے وچ آئے
 اہلیت دے کل بہتر سن افراد نورانی
 حجت طور سید نے ہی خطبہ اک فرمایا
 دوہتا میں رسول اللہ دا تہاڈا کیہہ گویا
 جے نہیں میری بیعت کرنی واپس ہاں میں جاندا
 یاں فیر کول یزید دے مینوں شام اندر لے جاؤ
 ایپر کوفے والیاں ساریاں شرطوں نوں جھٹلایا
 آکھن کر لو بیعت یزیدی موجاں عیش اڈاؤ
 آخر پہل یزیدیاں کیتی لڑنوں باز نہ آئے
 پانی بند فرات دا کیتا کوفیاں پہرہ لایا
 اک اک کر کے کربل دے وچ لگے جاناں وارن
 دس محرم کربل دے وچ جھلی لال ہنیری
 کربل دے میدان دے اندر لشکر ساہنے آئے
 بے جگری نال لڑے اوہ اپنے دے تاریخ گواہیاں
 صرف بہتر آدمیاں دی کی حقیقت سائی
 کوفیاں تھوڑے عرصے اندر کئی حملے سن کیتے
 ساتھی جدوں امام دے سارے سن شہادت پا گئے
 پاک حسین دا سر مبارک تن دے اتوں لاہیا
 اہلیت دے حرم تمامی قیدی سن بنائے

گھٹ تعداد اوہناں دی ہی راوی ذکر لیائے
 پیماں بچے پاک سید دے نبی دی آل یگانی
 کربل دے میدان دے اندر کوفیاں نوں سنایا
 میں تہاڈے سدن اتے وچ عراق دے آیا
 عرب عراق دی دھرتی اتے میں نہیں ڈیرا لاندیا
 بیعت یزید دی میں نہیں کرنی بھانویں گھیرا پاؤ
 کل سردار یزیدیاں نے سی رل کے گھیرا پایا
 یاں فیر اپنا سر اساڈے ہتھاں وچ پھڑاؤ
 کربل وچ نساون گھوڑے رت دے سن ترہائے
 سارا ٹبر پاک سید دا بھکھاتے ترہایا
 دین نبی دا زندہ کیتا جھوٹھ دتے سچ نتارن
 اکاٹھ ہجری دے سن اندر آل نبی دی گھیری
 پاک امام دے ساتھیاں رن وچ نکل کے نعرے لائے
 چار ہزار یزیدیاں ہسن اوتھے اتاں چایاں
 ایپر کربل دے وچ سید کنڈ نہ سی دکھائی
 جان بازاں نے اک اک کر کے جام شہادت پیتے
 حق تے باطل اندر جیہڑا فرق آیا سمجھا گئے
 موزیاں سر امام دا لہ کے نیزے تے چڑھایا
 کوفے دے بازاراں اندر ظالماں نے پھرائے

زین العابدینؑ اکلا غم دیاں ہائیں مارے
 سخت لاچار بیمار سی سید پوترا شیر علیؑ دا
 باقی سب مرداں نے اوتھے جام شہادت پایا
 شیر خوار علی اصغرؑ دی دتی شاہ قربانی
 پانی لین فرات تے آئے باہواں سن کٹوائیاں
 فوجاں دے کمانڈر حرنے آکے سیس نوایا
 تائیوں حرمجاہد تائیں جانے دنیا ساری
 غم دے دکھ دی وگی ہنیری سی غمزہ لوکائی
 کی کرتوت یزید وکھائی بھلیا نبی تے رب نوں
 بے قصورے سیداں اتے کوفیاں ظلم کمایا
 اوتھوں اک بغاوت اٹھی جہنے رنگ وکھائے
 تخت تے تاج یزید دا پھڑکے خاک دے وچ رلایا
 نام یزید دا مٹیا جگ توں شامل وچ بدکاراں
 بانگاں وچ مسیحاں ملیاں صدقہ شیر جواناں
 دنیا آ زیارت کردی ملکاں دھون نوائی
 اوہناں تے وی اثر سلاماں جیہڑے کربل تے

فیر یزید دے ولے بھیجے پیہیاں بچے سارے
 آل دے وچوں اکو بچیا پت حسینؑ ولی دا
 دس برسوں دی عمر آہی قیدی پکڑ بنایا
 پتر علی اکبرؑ دی سید واری سی جوانی
 ویر عباسؑ نے کربل اندر ہمتاں سن وکھایاں
 حری پاک امام دے ولے چھڈ یزیدی آیا
 سب توں پہلے کربل اندر حرنے جان سی واری
 کربل دے اس سانجے جگ وچ غم دی لہر دوڑائی
 بنوں امیہ ٹبر ولوں نفرت ہوگئی سب نوں
 پاک نبیؑ دا کنبہ سارا کربل وچ رلایا
 خراسان دی دھرتی تے وی غم دے بدل چھائے
 بنو امیہ دی شاہی دا دیوا اوس بجھایا
 نام حسینؑ دا اج وی زندہ اندر نیکو کاراں
 صدقے پاک امام دے اج دین نوں ملیاں اچیاں شانان
 پاک امام دا روضہ اقدس کربل دے وچ بھائی
 دم دم نال سلام ہزاراں پاک امام دے اتے

پیراں دے پیر حضرت سید عبدالقادر جیلانی رحمۃ اللہ علیہ

اللہ پاک نے ایہدے ناں دے ڈنکے ہین وجائے
 یارہویں پکدی پیر ہوراں دی اندر شہر دیاراں
 حسنی حسینی سید ہیگا ہر طرفوں من موہنا
 یاراں سو چھیا سٹھ عیسوی رب نے کول بلایا
 اوتھے پیدا ہوئے حضرت راوی ذکر لیاوے
 کہن جیلان وی ایہدے تائیں شہرت ڈاہڈی پائی
 ماں دا ناں اے سیدا فاطمہ علیٰ دی اکھ دا تارا
 کشف کرامت والا سید سخی ہویا اے دلدا
 ماں دے کولوں لے اجازت ٹر پئے کلم کلے
 وچ بغداد دے پڑھن نوں چلے شمع تے جیوں پروانہ
 کئی کتاباں پڑھ کے میراں بن گئے عالم بھارے
 سوئی صورت سوئی سیرت سوئی نیکو کاری
 کیتی شروع سی زہد عبادت ڈھل نہ چھڈی کائی
 ساری رات عبادت کر کے جام صبر دا پیتا
 کر کے وضو نماز عشاء دی کر دے حق ادائی
 زہد عبادت اندر رجھے وتی رب سعادت
 راز رموز اسرار ایہناں نے جاگ کے زاتین پائے
 اک لت اتے کرن عبادت کدی نہ باہر بھوندے

پیر پیراں دے حضرت میراں اُچے رتبے پائے
 ہرولی نے سیس نوایا کر کے ادب ہزاراں
 ڈبے بیڑے تارن والا آل نبی دی سوہنا
 اک ہزار اٹھتر عیسوی جنم میراں جی پایا
 قصبہ اک ایران دے اندر نام گیلان سدھاوے
 اج کل وی اوہ قصبہ ہیگا وچ عراق دے بھائی
 سید ابو صالح ہیگا باپ دا ناں پیارا
 ماں پیو دلوں نسب نامہ اے نال علیٰ دے ملدا
 اٹھاراں سال دی عمر ہوئی جد علم پڑھن نوں چلے
 قافلے اک دے نال اماں نے کیتا پت روانہ
 پڑھیا علم قرآن دا ایہتھوں فقہ حدیث وی سارے
 علم لدنی ملیا رب تھیں عادت شب بیداری
 فارغ ہوئے علم تھیں جس دم رب ول لو لگائی
 پنجھی سالوں تیکر ایہناں کم کوئی ہور نہ کیتا
 کئی سالوں تک پیر جیلانی عادت ایہہ بنائی
 ساری رات وضو او سے نال کر دے رہن عبادت
 شب بیداری اندر حضرت ۔ سال لنگھائے
 نیندر جسم طاری ہوندی کسلہ ندے

عبادت تے ریاضت اندر ورہے لنگھائے پیراں
 کر دے رہے سن دشت نور دی اندر خنک ہواواں
 درساں خانقاہواں دے اندر وچ مسیحاں میراں
 ہفتے دے وچ تن تقریراں کر دے بیسن یارا
 جتھوں تیکر نگہ سی جاندی دسدیاں سن قطاراں
 فیض روحانی ونڈ دے رہے سن مئے طہورا پتی
 فقہ تے علم کلام دے اندر ڈاہدا چانن پایا
 علم مناظرہ پیر جیلانی بیسی کھول بتایا
 علم نصاب دا مجلس اندر کر کر وعظ سنایا
 سدھے راہ تے عمر گزاری پئے نہ کدی کوراہے
 ”غنیۃ الطالبین“ دے اتوں جاندی دنیا واری
 ”فتح ربانی“ اندر حضرت ماری اُچ اڈاری
 قادری مسلک دے ایہہ بانی طبع سخاوت حائل
 ساری دنیا آ کے اتھے فیض روحانی پائے
 اثر فقیر ایہناں دے اُتے نت سلام پوچائے

نفلان وچ قرآن سارے نوں کردے ختم سی میراں
 کناں عرصہ بھوندے رہے فیر جنگل وچ صحراواں
 فیر بغداد دے شہر دے اندر کرن لگے تقریراں
 آپ دا صاحبزادہ دسدا ابو عبداللہ پیارا
 وعظ ایہناں دا آکے سن دے سن آدم کئی ہزاراں
 چالی برسوں دین دی علمی سیوا ایہناں کیتی
 علم تفسیر تے علم حدیث دا ساگر سی وگایا
 لغت تے ادب دا علم پھیلایا نحو دا علم پڑھایا
 علم فراست، علم تاریخ دا دنیا نوں بتلایا
 امام شافعی تے امام حنبلی دے پیروکار ایہہ آئے
 ”فتوح الغیب“ کتاب ایہناں دی دستاویز پیاری
 ”ہبۃ الاسرار“ ایہناں دی ہے تصنیف پیاری
 سب اکابر صوفی آپ دے ہیں جلال دے قائل
 وچ بغداد دے رحلت پائی اتھے گئے وفنائے
 ولیاں دے کندھیاں دے اُتے قدم ایہناں دے آئے

سبب تصنیف

دنیا اُتے آکے جسد ہوش میں ذرا سنبھالی
 جگ دا میلہ بھریا ڈٹھا رنگلا نظری آیا
 کئی تیاری جان دی کر دے آخر سھناں جانا
 یاں فیر پاک نبی دے اتھے چرچے رہنے جاری
 وچ مسیتے پڑھن نمازاں ذوقوں شوقوں آواں
 خطبہ پڑھن خطیب تاں میرے دل نوں راحت آوے
 عربی سن سن وجد دے اندر جی میرا سی آؤندا
 مسجد دے وچ جمعے دیھاڑے خطبہ سنن میں جاندا
 کیڈا برکت والا ناں اے چم اکھیاں تے لایے
 کیڈی اُچی ذات خدا دی ناں اوہدا نت لیتے
 سب صحابی شانناں والے اوہناں صبر کمایا
 سال پچھوں جد عیداں اتے ہندی جمع لوکائی
 وچ زبان پنجابی خطبے ساد مرادے سارے
 دل میرے وچ رتجھ سی آہی خطبہ اک بناواں
 نظماں کدھرے نثراں کدھرے گجھی رمز بتاواں
 تاں جے منبراں اتے عالم مسئلے بیٹھ سادوں
 حاجی چراغ جونیکے والے خطبہ سی چھپوایا
 خطبہ دلپذیر دا تکیا ہور وی بے شماراں

رنگ رنگیلی دنیا مینوں دتی سی دکھالی
 کئی ذی جاناں دیکھ کے میلہ بستر ایتھوں چایا
 دائم رب دی ذات زہوے گی باقی سب افسانہ
 نپکاں لوکاں دا ناں اتھے قائم رکھے رب باری
 نکی وڈی عید دے اتے بیٹھ منبر کول جاواں
 ایپر عربی دے ایہہ معنے کون مینوں سمجھاوے
 ایپر ایہدے معنے آکے کون مینوں سمجھاؤندا
 یاں نکاح دا خطبہ سن کے ساں میں خیال دوڑاندا
 مرے جے تے غمی خوشی وچ رب دا ناں دھیایے
 فیر حبیب اوہدا اے اُچا لکھ سلاماں کہیے
 پاک نبی دے اتوں اوہناں تن من گھول گھمایا
 پڑھن خطیب پیارے خطبے عربی بولی بھائی
 کھول کے نہ تفصیل بتائی جیہڑے ملن بازارے
 وچ پنجابی معنے اوہدے بھائیاں نوں سمجھاواں
 رب دا حکم جو وچ قرآنے شعراں وچ ساداں
 ٹھیٹھ پنجابی دے ایہہ خطبے لوک پسند لیاون
 خطبہ مسلم دا وی ڈٹھا عالماں پڑھ سنایا
 ایپر اثر فقیر دے خطبے مار دے نیں چمکاراں

سب اسلامی تہواراں دا حال احوال سنایا
 بلیاں یاراں نال میرے ہے شفقت کیتی بھاری
 شہباز احمد کمپیوٹر اتے اپنا فن دکھایا
 دفتری بھاشریف نے خطبے ہین بنائے آپے
 عالماں تے خطیباں پڑھ کے میرا مان ودھایا
 جمعے دے اندر شالبش لیندے شعر میرے ایہہ کہہ کے
 خطیباں دی کتاب نرالی میرے توں لکھوائی
 رحمت رب دی چھم چھم وی ہو گئے کرم سولے
 رب دے کرم فضل نے آکے اثر توں کم کروایا

رب دا فضل رہیا ہے حالے قلم نہ ڈگمایا
 دلدی رتجھ اے پوری ہوگئی چھپی کتاب پیاری
 حاجی مظفر بگھیڑ والے نے میرا مان ودھایا
 ملک فیاض پریس والے نے موتیاں وانگوں چھاپے
 سمناں خوب تعاون کیتا حوصلہ بڑا ودھایا
 میرے لئی دعا وی کردے منبراں اتے بہہ کے
 کملی والے خاص نگہ اے میرے تے فرمائی
 نہ کوئی علم نہ خوبی پلے نہ ای دولت پلے
 اک ادارے دا کم بیسی کلمے بیٹھ مکایا

خطبہ حجۃ الوداع

(۱۰ء ہجری)

آنحضرت ﷺ نے اللہ پاک دی حمد ثناء کر دیاں ہوئیاں انج خطبہ ارشاد فرمایا۔

اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں اے۔ اوہ اک اکلا اے۔ کوئی اوہدا شریک نہیں۔ اللہ نے اپنا وعدہ پورا کیتا۔ اوہنے اپنے بندے رسول ﷺ دی مدد فرمائی۔ تے اکلے اوہدی ذات نے باطل دیاں ساریاں اکٹھیاں ہوئیاں طاقتاں نوں زیر کیتا۔ لوکو! میری گل سنو! میں نہیں سمجھدا۔ کہ آئیندہ کدی ایسے ایسے طرفوں وی کسے مجلس وچ اکٹھے ہو سکے۔ (تے غالباً ایسے سال دے بعد میں حج نہ کر سکاں گا۔) لوکو! اللہ تعالیٰ دا ارشاد اے کہ انسانو! اساں تہانوں ساریاں نوں اک ای مرد تے عورت توں پیدا کیتا اے۔ تے تہانوں جماعتاں تے قبیلیاں وچ ونڈ دتا اے۔ تاں جے تسیں اڈاڈ پچھانے جاؤ۔ تہاڈے وچوں بوہتی عزت تے آبرو والا اللہ دی نگہ وچ اوہو اے۔ جیہڑا اللہ کولوں ڈرن والا اے (تاں فیر ایسے آیت دی روشنی وچ) فرمایا۔ کسے عرب نوں عجمی اُتے کوئی فضیلت حاصل اے۔ نہ کسے عجمی نوں کسے عرب اُتے۔ نہ کالا گورے نالوں افضل نہ گورا کالے نالوں۔ پر بزرگی تے فضیلت (وڈیائی) دا جے کوئی معیار اے۔ تاں اوہ تقویٰ اے۔ سارے انسان بنی آدم دی اولاد ہین۔ تے آدم دی حقیقت ایہدے سوا کیہہ اے کہ اوہ مٹی دے نال بنائے گئے۔

ہن وڈیائی تے چترائی دے سارے دعوے خون تے مال دے سارے مطالبے تے

سارے بدلے میرے پیراں تھلے رو لے جا چکے نیں۔ بس بیت اللہ دی تولیت (حفاظت تے خدمت گاری) تے حاجیاں نوں پانی پیاں دیاں خدمتاں او سے طرح ای باقی رہن گئیاں۔ فیر آپ ﷺ نے ارشاد فرمایا۔

قریش دے لوکو! انج نہ ہووے کہ اللہ دے حضور انج اپڑو کہ تہاڈیاں دھوناں اُتے دنیا دا بھار لدیا ہووے۔ تے دو جے لوک آخرت دا سامان لے کے اپڑن۔ تے جے انج ہو یا تاں میں اللہ دے ساہمنے تہاڈے کجھ کم نہ آسکاں گا۔

قریش دے لوکو! اللہ نے تہاڈی جھوٹی شوکا شوکی نوں ختم کر دتا اے۔ تہاڈے پیو دادے دے کارنامیاں اتے تہاڈیاں وڈیاں تے چترائیاں دی کوئی جاگہ (گنجائش نہیں۔)

لوکو! تہاڈے خون تے مال تے عزتاں اک دو جے اُتے بالکل حرام کر دتیاں گئیاں نے ہمیش لئی۔ ایہناں چیزاں دی اہمیت انج اے۔ جیویں تہاڈے ایس دن تے ایس مبارک مہینے (ذی الحج) دی خاص کرا لیس شہر (مکہ معظمہ) وچ اے۔

تسیں سارے اللہ دے ساہمنے جاؤ گے۔ تے اوہ تہا تھوں تہاڈے عملاں دی پچھ گچھ فرمائے گا۔ ویکھو کہ دھرے میرے پچھوں گمراہ نہ ہو جانا۔ کہ آپس وچ خون خرابا نہ کرن لگ پینا۔ جے کسے کول امانت رکھوائی جاوے تاں اوہ ایس گل دا پابند اے۔ کہ امانت رکھوان والے نوں امانت اپڑا دیوے۔ لوکو! ہر مسلمان دو جے مسلمان دا بھرا اے تے سارے مسلمان آپس وچ بھرا بھرا ہین۔ اپنے غلاماں دا خیال رکھو۔ اوہناں نوں اوہو کھواؤ جیہڑا خود کھاندے او۔ ایسا ای

پہناؤ جویں تسیں آپ پہن دے جے۔ جاہلیت دے سے داسب کچھ میں اپنے پیراں تھلے رول دتا
 اے جاہلیت دے زمانے دے خون دے سہارے بدلے مک گئے نیں۔ پہلا بدلہ جہنوں میں
 مکاں داہاں۔ میرے خاندان دااے۔ ربیعہ بن الحارث دے دودھ پیندے پتر دا خون جہنوں بنو ہذیل
 نے مار دتا سی۔ ہن میں معاف کر داں ہاں جاہلیت دے دور دا سود ہن کچھ حیثیت نیں رکھدا
 ۔ پہلا جہنوں میں چھڈ داہاں عباس بن عبدالمطلب دے خاندان دا سوداے۔ ہن اوہ ختم ہو گیا اے
 ۔ لوکو! اللہ نے ہر حق دارنوں اہد حق دے دتا اے۔ ہن کوئی کسے وارث لئی وصیت نہ کرے۔ بچہ
 اوہدے نانویں لگے گا جیہدے بسترے اتے اوہ پیدا ہو یا۔ جیہدے اتے حرام کاری ثابت ہووے
 اوہدی سزا پتھراے۔ حساب کتاب اللہ دے کول ہووے گا۔ چہرہ اکوئی اپنا نسب بدلے گا یا کوئی
 غلام اپنے آقا دے مقابلے وچ کسے ہو رنوں اپنا آقا ظاہر کرے گا۔ اوہدے اتے خدا دی لعنت۔
 قرض ادا کرنا پوے گا۔ منگویں چیز واپس کرنی چاہی دی اے۔ تحفے دا بدلہ دینا چاہی دااے
 ۔ تے جو کوئی کسے دا ضامن بنے اوہ تاوان ادا کرے۔ کسے لئی ایہہ جائز نہیں کہ اوہ اپنے بھرا کولوں
 کچھ لوے۔ سوائے اوہدے جیہدے اتے اوہدا بھرا راضی ہووے تے خوش خوش دیوے۔ اپنے
 آپ اتے زیادتی نہ کرو۔ عورت اتے ایہہ جائز نہیں کہ اپنے شوہر دا مال اوہدی اجازت بغیر کسے
 نوں دیوے۔

دیکھو! تہاڈے اتے تہاڈیاں عورتاں دے کچھ حق ہن۔ انج اوہناں اتے تہاڈے حقوق
 واجب ہن۔ عورتاں اتے تہاڈا ایہہ حق ہے کہ اپنے کول ایہے کسے شخص نوں نہ سدن جنہوں تسیں

پسند نہیں کر دے۔ تے اوہ خیانت نہ کرن۔ کوئی کم کھلی بے حیائی دا نہ کرن۔ تے جے اوہ انج کرن
 تاں اللہ ولوں ایہدی اجازت اے کہ تسیں اوہناں نوں معمولی جسمانی سزا دیوتے اوہ باز آجان
 تاں اوہناں نوں چنگی طرح کھواؤ تے پہناؤ۔ عورتاں نال چنگا سلوک کرو۔ کیوں جے اوہ تہاڈیاں
 پابند ہین۔ تے اوہ خود اپنے لئی کجھ نہیں کر سکدیاں۔ تاں فیر اوہناں دے بارے اللہ دا لحاظ
 رکھو۔ کہ تاں اوہناں نوں اللہ دے ناں اتے حاصل کیتا اے۔ تے اوہ اوہ سے دے ناں اتے
 تہاڈے لئی حلال ہوئیاں۔ لوکو! میری گل سمجھ لوؤ میں تبلیغِ داحق ادا کردتا اے۔ میں تہاڈے وچکار
 اک ایسی چیز چھڈی جاندا ہاں۔ کہ تسیں کہ کدی گمراہ نہ ہوو گے۔ جے اوہدے اتے قائم
 رہے۔ تے اوہ اللہ دی کتاب اے۔ تے ہاں ویکھو! دینی معاملات وچ جھوٹھ (غلو) تے ملاوٹ
 توں بچنا۔ کہ تہاڈے توں پہلاں دے لوک ایہناں گلاں دے پاروں ہلاک کردتے گئے
 سن۔ شیطان نوں ہن ایس گل دی کوئی امید نہیں رہ گئی۔ کہ ہن اوہدی ایس شہر (مکہ معظمہ) وچ
 عبادت کیتی جاوے۔ پر اوہدا امکان ہے کہ ایہیے معاملات وچ جہاں نوں تسی گھٹ اہمیت دیندے
 او۔ اوہدی گل من لئی جاوے تے اوہ اوہدے اتے راضی ہووے۔ ایس لئی تسیں اوہدے کولوں
 اپنے دین تے ایمان دی حفاظت کرنا۔ لوکو! اپنے رب دی عبادت کرو۔ پنج ویلے دی نماز ادا کرو
 ۔ پورے مہینے دو روزے رکھو۔ اپنے مالاں دی زکوٰۃ خوش ہو کے دیندے رہوؤ۔ اپنے اللہ دے
 گھر دا حج کرو تے اپنے امیر دی تابعداری کرو۔ تاں اپنے رب دی حفاظت وچ داخل ہو جاؤ۔
 ہن جرم کرن والا آپے ای اپنے جرم دا ذمہ دار ہووے گا۔ تے نہ ہن پیو دے بدلے وچ

پتر پھڑیا جاوے گا۔ تے ناں پتر دابدلہ پیو کولوں لیا جاوے گا۔

سنو! جیہڑے لوک اتھے موجود ہین۔ ایہناں نوں چاہیدا اے۔ کہ اوہ ایہہ احکام تے ایہہ
(میریاں گلاں) اوہناں لوکاں نوں دس دیون۔ جیہڑے اتھے نہیں ہیگے۔

ہوسکدا اے کہ اتھے نہ موجود ہون والے تہاڈے نالوں بہتے سمجھن والے یاد رکھن والے
ہون۔ تے لوکو! تہا تھوں میرے بارے وچ (اللہ دے ساہمنے) سوال کیتا جاوے تاں تسیں کیہہ
جواب دیو گے؟

موجود لوکاں نے آکھیا۔ اسیں ایس گل دی گواہی دیواں گے۔ کہ آپ ﷺ نے امانت
(دین) اپڑا دتی تے آپ تے رسالت دا حق ادا فرمادتا اے تے اساڈی خیر خواہی فرمائی اے۔
ایہہ سن کے حضور ﷺ نے اپنی شہادت دی انگلی آسمان ولے چکی تے لوکاں دے ولے
اشارہ کر دیاں آکھیا۔

اللہ گواہ رہنا

اللہ گواہ رہنا

اللہ گواہ رہنا

ترجمہ: حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

حجۃ الوداع

(منظوم ترجمہ)

آنحضرتؐ دا سکھ جگ وچ رب نے خوب چلایا
 دشمن ہارے مشرک بھج گئے ہو کے زیر کھلو گئے
 اک لکھ کئی ہزار صحابی ہسی نفی بھاری
 ہر پاسے سن نور تجلیاں نور دیاں چنکاراں
 اتھے دو جہان دے والی خطبہ سی فرمایا
 پاک محمدؐ سرور عالم جو جو گل سنائی
 پوری دنیا نے ایہہ سنیا سن کے عمل کمایا
 میں وی وچ پنجابی کیتا ہے سعادت پائی
 آنحضرتؐ نے پاک زبانوں خطبہ ایہہ فرمایا
 جنھے ہر میدان دے اندر نصرت فتح وصالی
 پاک محمدؐ سرور عالم پائے رتبے بھارے
 عالم فاضل اکھر چم دے کرن طواف دوالے
 ہے اوہ اک اکلا مالک حمدوں لائق سوئی
 اپنے نبیؐ دی مدد کیتی دتیاں خوب پناہیں
 ساریاں باطل قوتاں تائیں خاک دے وچ زلایا
 آئندہ کدی وی ایس طراں نہ خلقت دل کھلو دے

جد اسلام مکمل ہویا رب نے کرم کمایا
 لہندے چڑھدے دکھن پر بت ہر دم چرچے ہو گئے
 آنحضرتؐ نے حج کرن دی کیتی جدوں تیاری
 بنتہ احرام مدینوں ٹر پئے قدسی بنتہ قطاراں
 ماہ ذی الحج عرفات میدانے سمناں ڈیرا لایا
 وچ تاریخ جہان دی ایہدی نظر مثال نہ آئی
 دین اسلام دا ہے اثاثہ خطبہ جو فرمایا
 ہر زبان دے اندر ایہدا ترجمہ ہویا سائی
 اونھنی دے پلانے دا سی منبر گیا بنایا
 پہلوں حمد خدا دی کیتی سرور عالم عالی
 کافر مشرک دشمن سارے کر کے ستم سی ہارے
 خطبے وچ ارشاد فرمایا کالی کالی والے
 اللہ باہجھ عبادت لائق دو جا ہور نہ کوئی
 وعدہ اپنا پورا کیتا ہے اج اللہ سائیں
 اُسدی ذات اگلی نے اج اپنا کرم کمایا
 لوکو! گل سنو اک میری شاید انج نہ ہووے

کے محفل وچ انج اکٹھے شاید ہو نہ پائیے
 ہو سکدا اے ایہدوں پچھے حج کر سکاں تائیں
 لوکو حکم خدا فرماندا سب انساناں تائیں
 اک مرد تے اک عورت تھیں پیدا ہے فرمایا
 اساں تہانوں ونڈ دتا اے اڈ اڈ وچ جماعتاں
 تاں جے تسی سیہانے جاؤ اڈ اڈ وچ زمانے
 تہاڈے وچوں عزت آبرو اوہدی ہے زیادہ
 جیڑا رب دے خوفوں ڈردا اوہ ہے عزتاں والا
 تاں فیر ایسے آیت دی روشنی وچوں ہے فرمایا
 عجمی کسے نے عربی اتے نہیں فضیلت پائی
 نہ ایہہ گورا کالے تھیں افضل شان بزرگی والا
 اوہ ہے تقویٰ دنیا اندر جنہوں حاصل ہووے
 سب انسان اولاد آدم دی دنیا وچ برابر
 اج فضیلت آناں والے دعوت تے وڈیاںیاں
 خون تے مال دے سب مطالبے رُل گئے پیراں تھلے
 باقی بیت اللہ دی ہیگی خدمت تے نگہبانی
 فیر نبی نے اہل قریش نوں ہسی حکم سنایا
 انج نہ ہووے جدوں خدا دی پہنچو وچ درگا ہے
 دھوناں اتے بھاراں جگ والدیا نظریں آوے

جیونکر حج دے ایس دیہاڑے حج دے رکن ادائیے
 خیر دوبارہ ملن دی مہلت ملنی نہیں اتھائیں
 اساں تہانوں سمھناں تائیں دتیاں خاص عطائیں
 ماں حوا تے باپ آدم سمھناں دا بنایا
 اڈو اڈ قبیلے کیتے ہوئیاں خاص عنائتاں
 لہمن والا لہ لے تہانوں مل جان پتے ٹکانے
 اللہ دی درگاہ دے اندر جیہڑا ہے آمادہ
 اللہ دی درگاہ دے اندر اوہدا شان دوبالا
 کسے عربی نے عجمی اتے رتبہ ناہیں پایا
 کالا نہیں گورے توں افضل اندر ایس لوکائی
 ایہہ معیار فضیلت دا ہے دنیا وچ اجالا
 تاج بزرگی والا پا کے دنیا وچ کھلووے
 تقوے والا سب توں اچا جگ دے وچ اکابر
 پیراں میریاں تھلے رلیاں برتیاں چترائیاں
 انتقام نہ رہ گیا باقی کوئی کسے دے ولے
 خدمت حاجیاں دی اے قائم رہن پلانڈے پانی
 اے قریش دے لوکو! سن لوؤ تہاڈے نبی فرمایا
 دنیا دے بھاراں نہ ہوون تہاڈے سیس نوائے
 اوس ویلے نہ اگے ودھ کے کوئی وی بھار ونڈاوے

انج ہو یا تاں میں خدا دے ساہنے کجھ نہ کرناں
 میں نہ کرنی فیر شفاعت کم نہ تہاڈے آؤناں
 رب تہاڈیاں جھوٹھیاں آناں مٹی وچ رلائییاں
 پو دادے دے کارناے وڈیائییاں تے چترائییاں
 لوکو! تہاڈا خون تے عزتاں مال متاع تمامی
 ایہہ دستور ہمیشہ دے لئی قائم اے وچ زمانے
 ایہناں چیزاں دی اہمیت ایس طراں ای جانو
 ایس مبارک ماہ ذی الحج دی شان اے جیونکر بھاری
 انج ای حکم تہاڈے تائیں چیزاں ایہناں دا آیا
 جدوں خدا دے ساہنے جاؤ روز قیامت سارے
 دیکھو میرے بعد تسیں نہ ہو جانا گمراہے
 جے کسے دے کول امانت آکے کوئی نکائے
 چہنے ہے امانت رکھی اوہدے گھر اپڑاوے
 لوکو! مسلمان ایہہ سارے آپس اندر بھائی
 غلاماں تائیں اوہ کھواؤ جو کجھ آپ جے کھاندے
 دور جہالت دے ورتارے رتیاں رسماں سارے
 دور جہالت دے وچ جیہڑے خون خرابے ہوئے
 پہلاں بدلہ خون دا اج میں جیہڑا ہاں مکاندا
 حارث دا فرزند ربیعہ اوسدا پت ایانا

اپنے عملاں دا خمیازہ پوے تہانوں بھرناں
 اے قریش دے لوکوسن لوؤ ہور میں گل سناؤناں
 تہاڈے پو دادے دیاں خوبیاں کسے وی کم نہ آئییاں
 اج گنجائش نہ اوہناں دی اے کم نہ اج اوہ آئییاں
 ہن حرام ایہہ اک دوجے تے اندر خاص تے عامی
 کوئی کسے دا حق نہ مارے کر کے زور دھگانے
 جیونکر حج دے ایس دیہاڑ دی حرمت تسیں پچھانو
 خاص کر مکے شہر دی عظمت دنیا جانے ساری
 خون تے عزتاں مال خدا نے ہے حرام بنایا
 تہانوں تہاڈے عملاں دی پچھ ہونی اوس دربارے
 آپس دے وچ خون خرابہ کدی روا نہ آئے
 ذمہ دار ہیگا ایس گل دا امانت نوں اپڑائے
 کرے نہ رتی بھر خیانت نہ کوئی چیز گواوے
 رکھو خیال غلاماں دا وی ہے تاکید کرائی
 اوہناں تاہیں اوہ پہناؤ جو لباس جے پاندے
 سب کجھ اپنے پیراں تھلے رول کے ہن میں دارے
 بدلے اوہناں دے اج مک گئے دفن ہوئے وچ ٹوئے
 خاندان میرے دا ہیگا ہاں میں گل بھاندا
 ددھ پیندے نوں مار مکایا جان دا کل زمانہ

بنو ہذیل نے مار دتا سی اوس معصوم دے تائیں
 دور جہالت اندر جیہڑا سود کسے ول آیا
 پہلا سود جیہڑا میں چھڈیا میرے ٹبروں آیا
 عبدالمطلب دے پت جیہڑا سود عباس نے لینا
 ہر حق دار دا حق خدا نے فضلوں ہے عطایا
 ہن کوئی وارث کسے دے لئی وصیت نہ لکھاوے
 بچہ اوہدے نانویں لکسی بستر جیہدے تے ہويا
 اوہدی جگ وچ سزا اے پتھر اٹاں مار اڈاؤ
 جیہڑا اپنے نسب نوں بدلے ٹبر تے گھرانہ
 اوہدے اتے رب دی لعنت ہے پھنکار مدامی
 منگیوں چیز کسے دے کولوں ورتن لئی لیاؤ
 جے کوئی تحفہ دے تہانوں اوہدا بدلہ لاہو
 کوئی کسے دا بنے جے ضامن بھرے تاوان اوہ سارا
 کسے دے لئی ایہہ جائز ناہیں بھرا توں لے سرمایا
 جے بھرا خود راضی ہووے دیوے مال متاعواں
 اپنی جان نوں دختاں اندر جان کسے تسیں نہ پاؤ
 عبرت اتے جائز نہ ہرگز مال شوہر دا ونڈے
 خاوند دا کل پیسہ پائی مال اسباب خزانے
 عصمت اپنی نوں بچاوے رکھے پردے داری

اوہدا خون معاف میں کیتا معاف کرے رب سائیں
 کوئی حیثیت نہیں اوہ رکھدا ہے معاف کرایا
 عباس چاچے دا سود تمامی کاپی توں مٹایا
 اوہ معاف میں کیتا سارا نہ اوہلے وچ رہنا
 ہر اک حق دا ذکر خدا نے کھول کے ہے فرمایا
 حق ملیا اے حق داراں نوں ہن نہ کوئی ستاوے
 حرام کاری جے ثابت ہو جائے ماپیاں اتے گویا
 حساب کتاب خدا کول ہونا نہ رکاوٹ پاؤ
 یاں کوئی نوکر چھڈ کے آقا لھے در بیگانہ
 کرنی پئے گی قرض ادائی سب نوں خاصی عامی
 ورت کے شے نوں صحیح سلامت مالک نوں اپڑاؤ
 اوس توں چنگی چیز دا تحفہ متراں نوں اپڑاؤ
 ضامنی اندر پکڑ ہے ڈاہڈی ہے ایہہ ذمہ بھارا
 ماڑا نکلرا رب نے کیتا بخت ہے سب نے پایا
 خوشی خوشی اوہ بھر دے جھولی ہن ایہہ نیک صلاحواں
 خود دے اتے کر زیادتی اوکھت نہ اٹھاؤ
 بن اجازت خاوند دی اوہ دے کے مال نہ بھنڈے
 سانہہ کے رکھے وچ نگرانی لین نہ چور بیگانے
 حکم خاوند دے باجھوں اوہ نہ کرے قرابت داری

دیکھو لوکو! تہاڈے اتے حق کجھ رب فرمائے
 واجب ہن حقوق اوہناں تے تہاڈے دلوں بھارے
 جنہوں تسیں نہ چنگا سمجھو عورتاں نہ بلاون
 بے حیائی دا کم کھلا کر کے نہ دکھاون
 غیراں تائیں اپنا چہرہ عورتاں نہ دکھاون
 عورتاں جے اوہ اتاں چاون اوہناں نوں سمجھاؤ
 اوہناں نوں سزا معمولی دے دیوؤ جسمانی
 باز آون تاں اوہناں تاہیں چنگی طراں کھواؤ
 اپنیاں عوراں دے نال چنگا کرنا جے ورتارا
 اپنے آپ اوہ کر نہ سکے کوئی حیلہ چارا
 کیوں جے رب دے ناں دے اتے ملیاں تہاڈے تائیں
 لوکو! میری گل نوں سمجھو کرنا نہ کوتاہی
 میں تہاڈے اندر چھڈی ہے اک چیز نرالی
 جے ایہدے تے قائم رہوؤ گے پاؤ گے آناں باناں
 دینی مسئلے معاملات وچ سوچ سمجھ کے چلنا
 پہلیاں قوماں شرع دے اندر ملاوٹ کر دکھائی
 ہو ہلاک گئیاں اوہ قوماں ناں نشان نہ باقی
 اج شیطان نوں نا امیدیاں ماریاں اوہنے ڈھائیں
 شہر مکے وچ حکم اوہدے نوں ہن نہ کوئی منے

تہاڈیاں عورتاں دے حق کجھ نہیں تہاڈے اتے آئے
 اپنے کول نہ سدن عورتاں بھیڑے مرد آوارے
 کرن نہ اوہ خیانت کوئی عزتاں نہ گھٹاوں
 لاکے سرخی پوڈر منہ تے وچ بازار نہ آون
 خاوند دی امانت پیسہ کدھرے نہ ورتاوں
 حکم خدا فرماندا سانوں سدھے رستے پاؤ
 تاں جے راہ راست تے آون کرن نہ بدگمانی
 سوہنے سوہنے لیڑے لے کے اوہناں نوں پہناؤ
 کیوں جے اوہ پابند نے ہوئیاں چھڈ کے غیر دوارا
 اوہناں دا لحاظ وی رکھو رب دا حکم اے بھارا
 ہن حلال اوہ رب دے ناں تے عذر کسے دا ناہیں
 تبلیغ کرن دی میں دنیا وچ کیتی حق ادائی
 ہووؤ گے گمراہ نہ ہرگز جے اوہ تساں سنبھالی
 اوہ کتاب خدا دی ہسگی اچیاں جیہدیاں شانان
 بچنا تسی غلو دے کولوں جھوٹھ دے کولوں ٹلنا
 ہو بدنام گئے وچ دنیا پا گئے اوہ رسوائی
 وچ کتاباں وادھے گھاٹے کردے رہے اوہ عاتی
 کوئی نہ اوہدی کرے عبادت لہندے چڑھدے تائیں
 مار مار کے اٹاں روڑے اوہدے پاسے بھنے

ہے امکان کہ مڑ اوہ آ کے تہانوں نہ بہکاوے
 جہوں نہ اہمیت دیوؤ اوس وچ راز نیارے
 گل شیطان بے دی من لیتی راضی اوہنے ہونا
 ایسے لئی شیطان دے کولوں دین دی کرو حفاظت
 لوکو! رب اپنے دی ہر دم تسیں عبادت کرناں
 پنجے ویلے پڑھو نمازاں بھار فرض دا لاہو
 مال اپنے تھیں کڈھ زکوٰتاں ماڑیاں وچ ورتاؤ
 اپنے رب دے گھر دا آ کے حج ضروری کرنا
 اپنے حکمراناں دی کرنا ہر دم تابعداری
 جنت دے وچ داخل ہوؤ مانو موج بہاراں
 جیہڑا جرم کرے گا اتھے ذمہ دار اوہ آپے
 پو دے بدلے پتر تائیں ملن نہ ہن سزاواں
 گل سنو سب کن لگا کے حاضر لوک نیں جیہڑے
 ایہناں تائیں چاہیدا اے ایہہ احکام تمامی
 ہن موجود جیہڑے نہ ہیگے اوہناں تک اپڑاوں
 ہو سکدا اے جو نہ اتھے وچ عرفات دے آئے
 یاد رکھن اوہ گلاں تائیں اگے دی اپڑاوں
 لوکو! جے تہاڈے کولوں وچ درگاہ ربانی
 لوکاں آکھیا ایسے گلوں دیواں گے گواہیاں

نکیاں نکیاں گلاں اندر پٹھے راوہ نہ پاوے
 نکے نکے مسلیاں اندر اوہ شیطان نہ بارے
 پٹھے راہے پان دے لئی اوس راہ وچ آ کھلونا
 اپنا تسیں ایمان بچاؤ ایہو بے سعادت
 جدوں وی ملن اذاناں آ کے سر سجدے وچ دھرانا
 روزے ماہ رمضان دے رکھو روزے رکھ بھجاؤ
 ماڑے دہڑے حاجتمنداں اندر ایہہ پوچاؤ
 ایہہ ارکان اسلام دے ہیگے لاہے پیر نہ دھرنا
 تاں جے اپنے رب دی جنت پاؤ نعمت بھاری
 حوراں تے غلامن ملن گے اوتھے بنھ قطاراں
 جرم دی وٹے سزا اوسے نوں دکھ نہ بھگتن ماپے
 پت دا بدلہ پو نہ دیوے اندر جرم خطاواں
 وچ عرفات دے جے کبے اگے پچھے ویہڑے
 لوکاں تائیں دن گلاں اندر خاصیں عامی
 اک اک گل نوں خوب سمجھاؤن فرق نہ کوئی پاوں
 تہاڈے نالوں چنگا سمجھن دین دے اوہ سرمائے
 دین اسلام دی عظمت تائیں دنیا وچ ودھاؤن
 پچھیا جے سوال جاوے گا دسو کی زبانی
 آپ نے سب امانتاں سانوں دین دیاں نے اپڑائیاں

ساڈی خیر خواہی اے کیتی سدھا راہ دکھایا
 ول اسمان شہادت انگلی چکی نبی الہی
 رہیں گواہ خدایا میرے تیرا حکم پوچایا
 عربی بولیوں وچ پنجابی آثر نے کر دکھایا
 پاک نبی دا سوہنا خطبہ سمجھ دے اندر آوے
 وچ نزاکت خطبہ سوہنا شعراں وچ سنایا
 نثر تے شعر دے اندر خطبہ لکھ کے ہے چھپوایا
 رب نبی دے حکماں اتے چل کے بخت جگاؤن
 لکھ کے خط اوہ ساڈے تائیں اجر خدا تھیں پاوے
 حاجی آثر فقیر تہانوں دیندا رہوے دعاواں
 انشاء اللہ سھناں نوں ایہہ شعر آثر دے بھاؤن

آپ نے حق رسالت دا اے خوب ادا فرمایا
 ایہہ گل سن کے پاک نبی نے انگل پاک اٹھائی
 لوکاں ولے کر اشارہ تن واری فرمایا
 وچ عرفات دے خوش بختاں نوں خطبہ نبی سنایا
 کوشش کیتی اکھر کوئی ودھ گھٹ نہ ہو جاوے
 وچ نفاست تے بلاغت فرق نہ رتی پایا
 رب نے رتجھ اے پوری کیتی قلم میں جدوں اٹھایا
 تاں جے آون والیاں نسلاں پڑھ کے فائدہ پاؤن
 شعراں دے وچ غلطی کوئی نظر کسے جے آوے
 دوجی وار طباعت اندر غلطی دور کراواں
 منبراں اتے عالم فاضل خطبے پڑھ سناؤن

پہلا خطبہ جمعہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ جَعَلَ یَوْمَ الْجُمُعَةِ سَیِّدِ الْاَیَّامِ
وَلَا تَعْبُدُ وَلَا تَسْتَعِیْنُ اِلَّا اَیَّاهُ وَهُوَ الَّذِیْ فَرَضَ
صَلٰوةَ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلَیْ ذِکْرِ اللّٰهِ وَالصَّلٰوةِ عَلٰی مُحَمَّدٍ
عَلَّیْهِ وَاَصْحَابِهِ الْکِرَامِ خُصُوْمًا

اَللّٰحِقِّ اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ

مَدِیْقِ وَالصَّوَابِ

کَامِلِ الْحَیَّاءِ

بِیْنِ عَقَّانِ وَعَلٰی

بِیْ اَبْنِ اَبِی طَالِبِ

بِیْدَیْنِ الشَّهِیْدِیْنِ

وَالْحُسَیْنِ وَعَلٰی

رَوَّاعِ وَعَلٰی عَمَّیْبِ

پہلا خطبہ

مکمل سنو

ایہناں تائیں

ہیں موجود جیہڑے

ہو سکدا اے جو نہ اتھے

یاد رکھن اوہ گلاں تائیں

لوکوں! جے تہاڈے کولوں وچ

لوکاں آکھیا ایے گلوں دیواں گے گو

الشَّارِفِينَ الْمُطَهَّرِينَ مِنَ الْأَدْنَسِ الْحُمْزَةِ وَالْعَبَّاسِ
 وَعَلَى السِّتَةِ الْبَاقِيَةِ مِنَ الْعَشْرَةِ الْمُبَشِّرَةِ وَسَائِرِ الصَّحَابَةِ
 وَالتَّابِعِينَ رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ بِبَارِكِ اللَّهِ
 لَنَا وَلكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَنَفَعْنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ
 وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ تَحْمَدُهُ وَتَسْتَعِينُهُ وَتَسْتَغْفِرُهُ وَتُؤْمِنُ بِهِ
 وَتَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ
 سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِيهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ۝ وَمَنْ
 يُضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ۝ وَتَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
 لَا شَرِيكَ لَهُ ۝ وَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۝
 إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ صَلَّيْتَ وَصَامَ ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ قَعَدَ وَقَامَ ۝ وَ
 صَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى كُلِّ مَلَائِكَةٍ

پہلا خطبہ جمعہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ جَعَلَ یَوْمَ الْجُمُعَةِ سَیِّدِ الْاَیَّامِ
 وَلَا تَعْبُدُ وَلَا تَسْتَعِیْنُ اِلَّا اَیَّاهُ وَهُوَ الَّذِیْ فَرَضَ
 صَلَوةَ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلَیْ ذِکْرِ اللّٰهِ وَالصَّلَوةِ عَلَی مُحَمَّدٍ
 سَیِّدِ الْاَنَامِ وَعَلَی اِلَیْهِ وَاَصْحَابِهِ الْکِرَامِ خُصُوْماً
 عَلَی اَفْضَلِ الْبَشْرِ بَعْدَ الْاَنْبِیَاءِ بِالتَّحْقِیْقِ اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ
 اَبِی بَکْرٍ الصِّدِّیْقِ وَعَلَی النَّاطِقِ بِالِصِّدْقِ وَالصَّوَابِ
 اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَعَلَی کَامِلِ الْحَیَاءِ
 وَالْاِیْقَانِ اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ عُثْمَانَ ابْنَ عَفَّانَ وَعَلَی
 غَالِبِ کُلِّ غَالِبٍ اَمِیْرِ الْمُؤْمِنِیْنَ عَلِیَّ ابْنَ اَبِی طَالِبٍ
 وَعَلَی الْاِمَامِیْنَ الْهَمَامِیْنَ السَّعِیْدِیْنَ الشَّهِیْدِیْنَ
 اَبِی مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَاَبِی عَبْدِ اللّٰهِ الْحُسَیْنِ وَعَلَی
 اَمِّهِمَا سَیِّدَةِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الرَّهْرَاءِ وَعَلَی عَمَّتِیْهِ

الشَّرِيفِينَ الْمُطَهَّرِينَ مِنَ الْأَدْنَسِ الْحُمْزَةِ وَالْعَبَّاسِ
 وَعَلَى السِّتَةِ الْبَاقِيَةِ مِنَ الْعَشْرَةِ الْمُبَشِّرَةِ وَسَائِرِ الصَّحَابَةِ
 وَالتَّابِعِينَ رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ بِبَارِكِ اللَّهِ
 لِنَاوَلِكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَنَفَعْنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ
 وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ تَحْمِيدُهُ وَتَسْتَعِينُهُ وَتَسْتَعْفِرُهُ وَتُؤْمِنُ بِهِ
 وَتَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَتَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ
 سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِيَهُ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ ۝ وَمَنْ
 يُضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ۝ وَتَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
 لَا شَرِيكَ لَهُ ۝ وَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۝
 إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ صَلَّيْتَ وَصَامَ ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ قَعَدَ وَقَامَ ۝ وَ
 صَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى كُلِّ مَلَائِكَةٍ

الْمُقَرَّبِينَ ۝ وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ بِرَحْمَتِكَ
 يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ ۝ عِبَادِ اللَّهِ ۝ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ
 وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ
 وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۚ وَلَذِكْرُ اللَّهِ
 تَعَالَىٰ أَكْبَرُ وَأُولَىٰ وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَتَمُّ وَأَهْمُّ وَأَكْبَرُ

دوسرا خطبہ جمعہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَمْطَرَ أَقْطَارًا الرَّحْمَةَ مِنْ سَحَابِ
 الْبَغْفَرَةِ وَنَوَّرَ قُلُوبَ أَهْلِ الْبِعْرِفَةِ بِفِيضَانِ أَنْوَارِ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ وَشَرَحَ صُدُورَ
 الْمُؤْمِنِينَ بِتُورِ أَدْنَامِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ
 لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ هُوَ سَلْسَبِيلُ
 أَنْهَارِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحِبِهِ وَخَلْقَائِهِ الَّذِينَ قَارُوا إِلَيَّ

أَعْلَى الدَّرَجَاتِ بِكَثْرَتِ أَذْكَارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ
 رَسُولُ اللَّهِ خُصُوصًا عَلَى أَوْلِيهِمْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي بَكْرٍ
 وَالصِّدِّيقِ التَّقِيِّ أَسْبَقَ بِإِقْرَارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ
 اللَّهِ وَعَلَى أَعْدَائِهِمْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُبَيْرِ التَّقِيِّ بِقِيْضَانِ
 أَنْوَارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ وَعَلَى أَحْلِبِهِمْ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُثْمَانَ الزُّرِّيَّ جَامِعِ أَسْرَارِ لآلِئِ اللَّهِ
 مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ وَعَلَى أَعْلِيهِمْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ
 الرَّضِيِّ قَاطِعِ الْكُفَّارِ يَدِي الْفَقَّارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ
 رَسُولُ اللَّهِ وَعَلَى الْإِمَامِينَ الْهَبَامِيِّنَ السَّعِيدِيْنَ أَبِي
 مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ الَّذِينَ مَجَّبَتْهُمَا
 مُوْجِبُ النَّجَاةِ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ كَاشِفِي أَسْرَارِ لآلِئِ
 اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ وَعَلَى أُمَّهَاتِ سَيِّدَاتِ النِّسَاءِ
 فَاطِمَةَ الزُّهْرَاءِ بِأَزْهَارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
 وَعَلَى السِّتَةِ الْبَاقِيَةِ مِنَ الْعَشْرَةِ بِبِشَارَةِ الْبُصْطَفَى
 وَعَلَى الْهَبَا جَوْنِيْنَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى كُلِّ مَنْ اسْتَقَرَّ
 بِإِقْرَارِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ شَفِيعٌ فِي
 الْحَشْرِ لآلِئِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۝ وَنُورٌ عَلَى الصِّرَاطِ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ○ وَبِحَاةٍ مِّنَ النَّبِيرَانِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ○ وَمَكْتُوبٌ عَلَى
بَابِ الْجَنَانِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ○ وَ
مَفْتُوحٌ بِبَابِ الرَّحْمَةِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ بِبَرَكَاتِ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ○ أَنْ أَرَوَا حِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
تَتَادَى فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلٍ يَّارْحَمَنُ لَا نَطْلُبُ أَنْ تَحْشُرَنَا
سَاعَةً حَتَّى نَقُولَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ○
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جَمِيعٍ مَّن قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ
رَّسُولُ اللَّهِ ○ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ
إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مَّلِكٌ يَرْزُقُ رُفُوفٌ رَّحِيمٌ

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ تَحْمِيدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ
وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُودُ بِاللَّهِ مِنْ

شُرُورِ الْفُسْتَاوِ مِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِيهِ اللَّهُ فَلَا
مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ○ وَنَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ۝ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ۝ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
 ثَبِّتُوا قُلُوبَكُمْ بِالطَّاعَاتِ ۝ وَصَلُّوا عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى
 صَاحِبِ الشَّفَاعَاتِ ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ
 مُحَمَّدٍ بَعْدَ دَمْنِ صَلِّيَّ وَصَامَ ۝ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بَعْدَ دَمْنِ قَعْدَ وَقَامَ ۝ وَعَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ
 وَالْمُرْسَلِينَ ۝ وَعَلَى كُلِّ مَلِكِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى عِبَادِ
 اللَّهِ الصَّالِحِينَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ ۝ اللَّهُمَّ
 أَيِّدِ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ بِبَقَاءِ سُلْطَنَةِ السُّلْطَانِ الْمُسْلِمِ
 خَلْدًا اللَّهُ تَعَالَى مُلْكَهُ وَسُلْطَانَهُ وَأَقَاضْ عَلَيَّ الْعُلَمَاءَ
 بِرَّةً وَإِحْسَانِهِ ۝ اللَّهُمَّ انصُرْ مَنْ نَصَرْدِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ ۝ وَاجْعَلْنَا مِنْ خَدَلِ
 دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْهُمْ
 تَعَادَلُوا عِبَادَ اللَّهِ ۝ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ
 وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
 وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝ وَلِي كَرَامَةُ اللَّهِ تَعَالَى
 أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَتَمُّ وَأَكْبَرُ ۝

پہلا خطبہ

اللہ دے ناں نال شروع کر داہاں۔ جیہڑا بڑا ای مہربان تے نہایت رحم والا اے۔ ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ جہنے جمعے نوں دناں دا سردار بنایا تے اسیں نہیں عبادت کردے تے نہ ای مدد منگدے آں پر او سے کولوں۔ اوہ ذات جہنے فرض کیتا جمعے دی نماز نوں اپنے حکم نال۔ جدوں سدیا جاوے جمعے دی نماز دے لئی جمعے دے دن۔ تاں نس کے آؤ اللہ دے ذکر و تے۔ تے درود ا پڑے۔ سیدالانام حضرت محمد ﷺ اُتے تے آپ دی آل اُتے تے صحابہ کرام اُتے۔ جیہڑے کہ عزت والے ہین۔ خاص طور اُتے درود ا پڑے اوہناں اُتے (جیہڑے نبیاں دے بعد بالتحقیق سارے انساناں نالوں افضل) امیر المؤمنین ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہ اُتے تے (جیہڑے سچ بولن والے تے درست راہ و کھاون والے ہین۔) امیر المؤمنین عمر بن خطاب رضی اللہ تعالیٰ عنہ اُتے تے (جیہڑے حیاتے یقین و سچ کامل ہین) امیر المؤمنین عثمان ابن عفان رضی اللہ تعالیٰ عنہ اُتے تے دوہاں اماماں (جیہڑے کہ عالی ہمت والے تے خوش بخت تے تے شہادت پان والے ہین) ابی محمد امام حسن رضی اللہ عنہ تے ابی عبد اللہ حضرت امام حسین رضی اللہ عنہ اُتے۔ تے اوہناں دوہاں دی والدہ ماجدہ فاطمہ الزہری رضی اللہ عنہا اُتے۔ تے اوہناں دے چاچے (جیہڑے کہ نہایت شریف تے پاک ہین لوکاں و چوں) حضرت امیر حمزہ رضی اللہ عنہ تے حضرت عباس رضی اللہ عنہ اُتے۔ تے عشرہ مبشرہ و چوں باقی چھ اُتے تے باقی صحابہ کرام تے تابعین عظام رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین اُتے اللہ پاک برکت دیوے تہانوں تے اسانوں قرآن عظیم و چوں تے اسانوں نفع

عطا فرمائے تے تہانوں نفع عطا فرمائے۔ اوہدیاں آنتاں وچوں حکمت والے ذکر وچوں۔

دو جا خطبہ

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ اسیں اوہدی ای تعریف کردے ہاں۔ تے اوہدے کولوں مدد منگدے ہاں۔ تے اوہدے کولوں بخشش طلب کردے ہاں۔ تے اوہدے ایمان لیائے آں۔ تے اوہدے اتے توکل کردے آں۔ تے پناہ منگدے ہاں۔ اللہ تعالیٰ کولوں اپنے نفس دی شرارتاں توں تے اپنے بھیڑے اعمال توں۔ جنہوں اللہ تعالیٰ ہدایت دیوے اوہنوں گمراہ کرن والا کوئی نہیں تے جنہوں اللہ گمراہ کردے اوہدے لئی کوئی ہدایت دین والا نہیں اے۔ تے اسیں گواہی دیندے ہاں۔ کہ اللہ دے سوا کوئی معبود نہیں اوہ اکلا اے اوہد کوئی شریک نہیں۔ تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ بیشک حضرت محمد ﷺ اوہدے بندے تے رسول ہین۔ بیشک اللہ تعالیٰ تے اوہدے فرشتے درود گھلدے نے۔ نبی ﷺ اتے۔

اے ایمان والیو! درود تے سلام گھلو۔ تسیں وی نبی پاک ﷺ اتے۔

اے اللہ! رحمت کاملہ نازل فرما۔ حضرت محمد ﷺ تے آپ دی آل اُتے سارے نمازیاں تے روزے داراں دی تعداد دے برابر

اے اللہ! رحمت کاملہ نازل فرما۔ حضرت محمد ﷺ تے آپ دی آل اُتے بیٹھے تے کھڑے ہون والیاں دی تعداد دے برابر۔ تے رحمت کاملہ نازل فرما۔ سارے انبیاء تے رسولاں اُتے تے سارے مقرب (پیارے) فرشتیاں اُتے تے سارے نیک بندیاں اُتے۔ اے سب توں

بوہتا ترس کرن والے اپنی رحمت دے صدقے۔

اللہ دے بند یو! اللہ تعالیٰ حکم دیندا اے۔ عدل کرن تے احسان کرن دا تے قرابت داراں
(سا کاں مسکیناں) دے حقوق ادا کرن دا۔ تے منع فرماندا اے۔ فحاشی تے بے حیائی دے کماں
توں تے نافرمانی کولوں بچن دا حکم دیندا اے۔ تاں جے تئیں نصیحت حاصل کرو۔ تے اللہ تعالیٰ دا
ذکر۔ جیہڑا کہ بلند، اعلیٰ تے اولیٰ (بہتر) اے تے سب توں بوہتا عزت والا (معزز) تے سب
توں بوہتا رعب (جلالت والا) اے تے بوہت مکمل (اتم) بوہت ہمت والا (اہم) تے سب
توں وڈا اے۔

.....
عربی زبان دا پنجابی زبان وچ ترجمہ (حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری)

نظر ثانی

- ☆ مولانا محمد منشاء تابلش قصوری (جامعہ نظامیہ رضویہ اندرون لوہاری گیٹ لاہور)
- ☆ حضرت مفتی غلام محمد بندیا لوی (جامعہ نبویہ) ناظر کالونی سکیاں سٹاپ فیض پور خورد

جمعے دا دوجا خطبہ

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ اوہ ذات جسے مغفرت دے بدلاں وچوں رحمت دے قطرے برسائے۔ تے کلمہ شریف لا الہ الا اللہ محمد رسول اللہ دے انوار تے فیضان نال اہل معرفت دے دلاں نوں منور فرمایا۔ تے دوجے کلمے اشہد ان لا الہ الا اللہ و اشہد ان محمد عبدہ و رسولہ دے نور نال مومنین دے دلاں نوں کھولیا تے کلمہ شریف دیاں نہراں وچوں اوہ سلسبیل اے۔

اللہ تعالیٰ رحمت کاملہ نازل فرمائے۔ تے سلامتی نازل فرمائے۔ آپ ﷺ اُتے تے آپ ﷺ دی آل پاک اُتے آپ ﷺ دے صحابہ علیہم اجمعین تے آپ دے خلفائے راشدین اُتے جیہڑے کلمہ شریف دے ذکر دی کثرت نال اعلیٰ درجات اُتے فائز ہوئے۔ خاص طور اُتے اوہناں وچوں سب توں پہلے امیر المومنین حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ، جیہڑے کہ متقی سبقت لے جان والے ہین۔ کلمہ شریف دے اقرار کرن والے ہین تے اوہ جیہڑے سب توں بوہتے عدل کرن والے ہین۔ امیر المومنین حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ، جیہڑے کہ نقی (صاف کرن والا یا خود صاف سترے) کلمہ شریف دے انوار دے فیضان نال۔ تے سب بوہتے (حلیم) بردبار ہین۔ امیر المومنین حضرت عثمان رضی اللہ تعالیٰ عنہ، جیہڑے کہ (ذکی) پاک کرن والے ہین تے کلمہ شریف دے اسرار نوں جمع کرن والے ہین۔ تے جیہڑے سب توں بہتے زیادہ عالم ہین۔ امیر المومنین حضرت علی رضی اللہ تعالیٰ عنہ، جیہڑے کہ کلمہ شریف دا انکار کرن والے کافراں نوں اپنی

ذوالفقار (تلوار) نال کٹن والے ہین تے دو فاصلہ اماں اتے جیہڑے کہ ہمت والے تے خوش بخت ہین۔ ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ تعالیٰ عنہ تے ابی عبداللہ حضرت حسین رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایہناں دوہاں دی محبت دردناک عذاب توں موجب نجات اے۔ جیہڑے کہ کلمہ شریف دے پردیاں نوں کھولن والے ہین۔ تے دو اماں اور اوہناں دی والدہ سیدۃ النساء طاہرہ الزہراء رضی اللہ عنہا جیہڑیاں کہ باغ توحید تے رسالت دیاں کلیاں وچوں اک کلی ہین۔ تے بشارت مصطفیٰ ﷺ پان والے دساں وچوں باقی چھاتے تے مہاجراں تے انصاریاں اتے تے جہے وی کلمہ شریف دا اقرار کیتا تے اوہدے اُتے قائم رہیا۔

کلمہ شریف حشر وچ شفاعت کرن والا اے تے کلمہ شریف پل صراط توں لنگھن والیاں لئی چانن اے تے کلمہ شریف یران کولوں نجات بخشن والا اے تے کلمہ شریف جیہڑا کہ لکھیا ہو یا اے جنت دے دروازاں اُتے۔ کلمہ شریف دی برکت نال مومنین اتے رحمت دے دروازے کھلن والے ہین۔ اے رحمان! اسیں نہیں چاہندے کہ توں اسانوں قیامت دے دن اساڈے عملاں دا حساب لے۔ جدوں تیکر اسیں کلمہ شریف پڑھ نہ لئیے۔ اے اللہ! بخش دے اوہناں ساریاں نوں جیہڑے کلمہ شریف پڑھن۔ اللہ! برکت نازل فرما اساڈے لئی تے توہاڈے لئی۔ بیشک اوہ بلند اے۔ سخی اے۔ کرم فرماؤن والا اے۔ بادشاہ اے۔ بڑا (پاک) اے۔ حد توں زیادہ نرمی فرماؤن والا اے تے حد توں زیادہ رحم فرماؤن والا اے۔

دُوجا حُطْبہ

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ اسیں اوہدی ای تعریف کردے ہاں تے اوہدے کولوں مدد منگدے ہاں تے اوہدے کولوں بخشش طلب کردے ہاں۔ تے او سے اُتے ایمان لیائے آں تے اوہدے اُتے توکل کردے آں تے پناہ منگدے ہاں۔ اللہ تعالیٰ کولوں اپنے نفس دیاں شرارتاں توں تے اپنے بھیڑے اعمال توں۔ جنہوں اللہ تعالیٰ ہدایت دیوے۔ اوہنوں گمراہ کرن والا کوئی نہیں تے جنہوں اللہ گمراہ کردے۔ اوہدے لئی کوئی ہدایت دین والا نہیں اے تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ اللہ دے سوا کوئی معبود نہیں اوہ اکلا اے اوہدا کوئی شریک نہیں تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ بے شک حضرت محمد ﷺ اوہدے بندے تے رسول ہین۔ بے شک اللہ تعالیٰ نے اوہدے فرشتے درود گھلدے نیں۔ نبی ﷺ اُتے۔

اے اللہ رحمت کاملہ تے سلامتی نازل فرما۔ اے لوگو! اپنے دلاں نوں ثابت رکھو۔ اللہ پاک دی اطاعت اتے تے درود پڑھو حضرت محمد ﷺ اتے جیہڑے صاحب شفاعت ہین۔ اے اللہ رحمت کاملہ تے سلامتی عطا فرما حضرت محمد ﷺ تے آپ دی آل اُتے سارے نمازیاں تے روزے داراں دی تعداد دے برابر تے رحمت نازل فرما۔ سارے انبیاء تے رسولاں اتے تے سارے مقرب (پیارے) فرشتیاں اتے تے سارے نیک بندیاں اتے۔ اے سب توں بوہتا ترس کرن والے اپنی رحمت دے صدقے۔

تے سارے نبیاں تے رسولاں اتے۔ تے سارے مقرب فرشتیاں اتے۔ تے سارے اللہ دے

نیک بندیاں اُتے اللہ تیری رحمت دے نال۔ اے سب توں بوہتا رحم فرماؤن والے۔

اے اللہ! اسلام تے مسلمان دی مدد فرما۔ مسلمان بادشاہ دی تے اوہدی بادشاہی دی سلامتی دے نال۔ اللہ تعالیٰ ہمیشہ سلامت رکھے اوہدے ملک نوں تے اوہدی بادشاہی نوں تے اللہ تعالیٰ اوہدے فیض نوں عام کرے دوہاں جہاناں اُتے۔

اوہدی نیکی توں وی تے احسان توں وی۔ اے اللہ! مدد فرما۔ جیہڑا مدد کرے محمد ﷺ دے دین دی تے اسانوں اوہناں وچوں بنا۔

اللہ دے بند یو! آپس وچ عدل کرو اللہ تہانوں عدل تے احسان دا حکم دیندا اے، منع فرماندا اے۔ فحاشی تے منکرات (انکار) تے سرکشی کولوں۔ تہاڈے لئی ایہہ نصیحت اے۔ تاں جے تسیں نصیحت حاصل کرو۔ تے اللہ دا ذکر جیہڑا کہ بلند اے۔ اچا اے۔ اُولیٰ (بہتر) اے تے سب توں بوہتا عزت والا (معزز) تے سب توں بوہتا (رعب) جلالت والا اے تے بوہت مکمل (اتم) بوہت ہمت والا (اہم) تے سب توں وڈا اے۔

پنجابی وچ ترجمہ

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

جمعے دیاں فضیلتاں تے فانی دنیا دا ذکر

شاعر: حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

بوہت فضیلتاں ہن جمعے دیاں عالماں نے فرمائیاں

مسلمانو! کجھ ٹھوڑیاں گلاں اتھے ہن لکھائیاں

روز جمعے دے گھڑی اک آؤندی برکت اوس وچ عالی	دعا قبول ہندی اے اوس وچ فضل کرے رب والی
جائز دعا دا مطلب حاصل ہندا بندیاں تائیں	دین دے باجھوں دنیا منگنی گل ایہہ بہتر تاہیں
ستی غفلت ڈھل دے پاروں جمعے نوں جو چھڈیندا	رب ناراض اوہدے توں ہندا رحمت مول نہ دیندا
جیہڑا جمعے نوں بالکل چھڈ دے تارک صوم صلاتوں	دین اسلام دا منکر ہو یا ردیا گیا ہر باتوں
جو نماز جمعے دی پڑھدا اجر زیادہ پاوے	سو شہیداں دا اوہ رتبہ وچ اعمال لکھاوے
وچ حدیث نبی فرمایا جمعے نوں ترک جو کردا	سخت عذاب ہووے گا اوہنوں ڈب جاندا اے تر دا
ایس لئی توں بندیا سمجھیں بات نصیحت عالی	روز جمعے دے کریں عبادت فضل کرے رب والی
لے کے فجر وں شاماں تیکر روز جمعے دے بھائی	غیبت، گلے تے شکوے کولوں دامن رہوؤ بچائی

جناں وچ نہ کھوٹ ملاؤ چنگے عمل کماؤ

رُسے نیں جو آپس اندر اوہناں نوں ملاؤ

ہور نیکی دے کم جو ہیگے کر کے شان ودھاؤ	مکروہ تے ناجائز کماں توں دامن نوں بچاؤ
ہٹھا ناں نہ کسے دا سدو سدھے ناں پکارو	وچ غرور تکبر آ کے کسے نوں نہ للکارو
روز جمعے دے کرو ایہہ وعدہ گالی نہ دیو گے	نشے دے کولوں بچ کے رہنا بھنگ نہ گھوٹ پیو گے
رب نے بخش حیاتی دتی ایہدا قدر پچھانو	رب دی کرد عبادت ہر دم خاکوں موتی چھانو

اج دا دن حیاتی تینوں رب نے جو عطائی

کل نوں کوچ ہے ایستھوں کرنا موت نے شت لگائی

روزِ حشر دے رب دے اگے پاویں گا رسوائی

قدر ہووے گی اوس دیہاڑے رائیگاں گھڑی لنگھائی

روزِ جمعے دے فجرے اٹھ کے اپنے کم نبیڑو
ہفتے دے سب دنوں دے وچوں دن جمعے دا بھائی
کر کے غسل نماز جمعے لئی وچ مسیحاں جاؤ
کر کے نیویں نظر حیاؤں لنگھو گلی بازاروں
نال عقیدت الفت بہہ کے سنیو وعظ نورانی
سن کے گلاں عالماں کولوں اوس تے عمل کماؤ
درجہ بوہت خدا تھیں پاوے جو ایہہ عمل کماوے
نماز جمعے دی نال جماعت بندہ جو اداوے
روزِ حشر نوں پچھے گا رب کبھرا عمل کمایا
رہی نہ یاد اے منزل تینوں ہیگا سفر دوراوا

حرص طمعے نے مار مکایا سرتے بھار گناہواں

پنڈاں بنھ کے چکی جاویں کیونکر ملن پناہواں

روزِ قیامت تائیں بھلیا ہے اوہ سخت دیہاڑا
عمل چنگیرے کم آون گے جنت وچ لے جاون
پلصراط دے اتوں لنگھنا ہے اوہ سفر اوکھیرا
وال توں پل باریک ہیگی اے تکھی اے کواروں
سرتے پنڈ گناہواں والی وچ جہنم نئے
ماں پو بھین بھراتے خاوند کم نہ بیوی آوے
عاشق تے معشوق نہ اوتھے ہرگز کال ملاون
کلی جان پھاتے وچ پھانسی کبھرا آن جھڈاوے
اک اک انگ بدن دا اسدن دشمن جان دا ہووے
ہچی توبہ کر لے بندیا ہجے وی ہیگا ویلا
سخت خرابی بنے گی اسدن رب حساب لوے گا

بھیڑے عملاں والا اسدن دوزخ وچ سڑے گا

دوزخ دا دروغہ اسدن دھونوں آن پھڑے گا

بیڑیاں پا کے پیراں نوں اوہ جھکڑیاں دی لاون

کڑکدے دوزخ اندر سٹن رحم ذرا نہ کھاون

اج وی ویلا نیکی کر لے نیکی وچ بھلیائی
کفن دے اندر سی کے تینوں قبر اندر دبھ آون
خواب دے وانگوں ایہہ حیاتی کہندے ہین سیانے
جیوں پانی تے ظاہرے ہووے بلبلہ یکباری
ملی اے تندرستی تینوں چنگے عمل کمالے
اک اک لمحہ ہے غنیمت ذکر دے وچ لنگھاویں
اج جوانی بھر مردانی چستی تے چالاکی
بھلکے ختم بنیائی ہوسی آوے وقت اوکھیرا
بڈھے وارے پکڑ ڈنگوری مسجد کون پوچا دے
کہہا جائے نمازاں دیوے کہہا انگ کھواوے

گئے گوڈیوں رہ جاویں گا نموں جھانا ہو جاویں گا

اپنے بھیڑے بختاں اتے چیکاں مار کے رو جاویں گے

پچھو تائیں گا اوس ویلے ویلا پرت نہ آوے
نہ ہتھماں وچ طاقت وئی جو ودان اٹھاون
نہ پیراں وچ سکٹ وئی چلدے تکھیاں چالاں
نگہ دی دے جواب جاوے گی پین گے ہر دم تھولے
اج نگہ ایہہ انبراں اتوں جن نوں ڈھونڈ لیا وندی
حافظہ وی جواب دیوے گا بھل جاوے گا ماضی
لک کمان دے وانگ لے گا سر ہووے گا بگا
جے جوانی لنگھ گئی اے ہو گئی جان وڈیری
وچ بڑھاپے بیٹھ منجی تے اللہ اللہ کر لے
رب دے کلاں معافیاں منگ کے اپنی بھل بخشاویں
موت توں پہلاں اک اک لمحہ توں غنیمت جانیں

اک واری جو ٹر گیا ایسھوں آیا نہ دوبارا

فاذا دنا محمد کے حانا آخر توں وی مارا

فیر نہ بیچ دتاں لئی بندیا دنیا اُتے آؤتاں

اج ویلا ای کر ریاضت فیر نہ کے چھڈاؤتاں

اج غرور تکبر دے نال جہاں آتاں چائیاں
 ریشم تن دوالے پاندے سجیاں نرم و چھاندے
 بھلکے قبر دے اندر لیٹن ہوں کلم کلتے
 ماڑیاں بنگلے رہ جان اتھے سجیاں ہوں خالی
 کر لو انگوں دھون اٹھا کے ہین جہرے ساج بھوندے
 نین نشیلے خاک دے اندر لڈے لڈے بدل جاوون گے
 اج پیشانی چن دے وانگوں لشکے چکاں مارے
 ایہہ رخسار گلابی بھلکے پیلی رنگ پاوون
 گولیاں باہواں نرم ہتے ایہہ بیچ بھلاں جو مانے
 دند چپے دیاں کلیاں چنے خاک دے اندر رسن

کھوپڑی اتوں کالیاں زلفاں جھڑ کے ہوں ڈھیری

ہاڑ سیال دی رت نہ جا پے اندر قبر ہمیری

تاج تے تخت دے والی جیہڑے ساج پے حکم چلانڈے
 شانناں آناں باناں اتھے لشکر فوج امانڈے
 پٹھ زمین دے پیکس ہوں کفن دوالے لیراں
 اج دوالے ریشم اطلس تے کخواب ہنڈانڈے
 باج درباری سجے کھتے مٹر یا ر دوانے
 اک وی قبر دے اندر ناہیں جان اے کلم کلتی
 دستر خواناں اُتے نعمتاں ون سونیاں کھاوون
 بھلکے قبر دے اندر کیڑیاں ماس اوہناں دا کھانا
 اوڈوں عمل بھیڑا نہ بندیا کم آوے گا تیرے
 جا کے قبرستان دے اندر جھاتی تے اک مارو
 اج پامال اوہناں دے ہتے خاک دے اندر ہوئے

بیچ بھلاں دی اُتے جیہڑے لیٹ کے کنڈ نہ لاندے

کوٹھیاں تے جہارماں دے وچ اپنی بیچ وچھاندے

اج اوہ خاک دے اتے تے ہے اج قبر ہمیرا

ایئر کنڈیشنڈ کاراں والیا تیرا گوریں ڈیرا

تالیاں مارن ہسن کھیڈن واج ہسن دا آوے
 عطر پھیل پوٹاک تے ملدے ہتھ وچ پھل گلہابی
 پوڑے سینے لیاں دھوناں خاک دے وچ سائیاں
 بیڑہ دندان داٹ گیا سارا کلیاں خاک نے رلیاں
 اک اک جوڑ علیحدہ ہو پانویاں اج نگاہواں
 ہر ہے کدھرے کدھرے ہتھ کدھرے تے باہواں
 پٹ دیاں غلیاں زلدیاں پھر دیاں عبرت دا سمیانہ
 آرک تے ہتھ دے پنجے کدھرے انگلیاں پونے زل گئے
 ہے ایہہ دنیا تھاں عبرت دی فیر کاہدی مغروری
 جے توں دین تے دنیا اندر قائم چاہویں ناواں
 پاک محمد سرور دی توں کر لے تابعداری

اثر فقیر نصیحاں کردا ایہدے شعر نرالے

راز اسرار پوشیدہ اس وچ سمجھن اعتقلاں والے

کتبہ "شمالی ادب"

علم . ادب . صحافت . ثقافت

یکے بعد دیگرے دور دوروں کتب لکھیں شائع کرنے والے اولاد

مفتاحیہ
 فیہ البیاد از نظام حیات شاد مسری
 میہ اللہ علی سرور محمد عبد اللہ کامران بابہ
 ارسلان بابہ سرور عباس

نیز عمرانی
 فقیر شری انصاری

دو بے جمعے دا وعظ

غفلت دے وچ وقت لنگھاویں بندیا حق نہ بولیں

فکر قیامت دا نہ تینوں قدم قدم تے ڈولیں

نفس شیطان دے آکھے لگ کے بھلیا راہ چنگیرا
نجر ویلے جد بانگ ہے ملدی ہے افسوس توں سوندا
اچے ماڑیاں محل بناویں فانی جگ دے اندر
ایہہ حیاتی فانی ہیگی رات دے تون کھپدا
غصے تے حرصاں دے اندر پیا توں عمر گواویں
حق بیگانہ کھا کھا بندیا توں ڈکار مریندا
مال دولت تے مان اے کاہد ایہہ ڈھلدا پر چھاواں
بعد مرن دے قبر دے اندر کوئی نہ فرق کسے دا
دولت مال تے ملک زمیناں لشکر فوج خزانے
نہ کر میری میری بندیا بخت اندر جو ملدا

اکھاں میٹیاں حرص دے اندر مت تیری اے ماری

شام سویرے طمے دے اندر ماردا پھریں اڈاری

حق حقوق نہ کسے دے سمجھیں ڈھڈاپنے ہتھ پھیریں
توں نادانا دنیا دے وچ ایڈا رُجھ گیا ایں
صوم صلوة دا تارک ہو کے ویلا پیا گواویں
حق دے دلوں مکھ توں موڑیں باطل دے جاویں
رب نے تینوں دنیا اتے گھلیا کم ضروری
ہتھے کئی فوجاں تے لشکر مان تران دکھا گئے
پہلو اتاں دے کولوں ہسی جگ سارا ای ڈردا
شاناں آناں رتے سارے خاک دے وچ سمائے

ماں پیو دا توں عاتی ہو کے حد دے وچ نہ ٹھہریں

سداہارستہ چھڈ کے بندیا ڈنگے راہ پیا ایں

پنچے ویلے بانگاں ملدیاں توں نہ مسجد جاویں

فانی دنیا دے وچ کھوہے بندیا پیر پھساویں

توں دنیا تے آکڑ چلیں انھیا وچ مغروری

ہتھے دارا تے سکندر خاک دے وچ سما گئے

اج اوہ خاک دے اندر رل گئے ذکر نہ کوئی کردا

تاجاں تختاں والیاں ایتموں آخر بستر چائے

شاہ جہان تے اکبر ورگے آخر خاک سمائے

دنا دے وچ وجدے ہسن اوہناں دے شادیاں

تاج محل دے رہے نہ والی گوراں وچ نکانے

کتھے نے اج لشکر فوجاں کتھے مال خزانے

فصلاں اجل نے وڈھ کے سٹیاں بن گئے ستم ڈھیری
بخت نصر شداد، نمرود دا ناں نشان نہ کائی
اج نہ قبر اوہناں دی اتے پاندے مکمل پھلیرے
کیڑیاں ماس اوہناں دا کھاہد اہڈیاں نے وچ ٹوئے
کفن وی لیراں لیراں ہو یا زلفاں ہو یاں ڈھیری
مال خزانہ اپنے ہتھیں دے جا راہ خدا دے
کر سخاوت وڈ خزانے غیر دے ہتھ نہ آوے
نیکی دے کم کر لے بندیا بھکھے نوں کھو ویں
ایہناں نیک کماں دے پاروں اجر خدا تھیں پاویں
جنت وچوں باری کھلے وچ قبر دے تیری
پڑھ نمازاں نیجے بندیا بوہت تاکیداں آیاں

فجر تے پیشی، ڈیگر مغرب فرض عشاء اے ہوئی

ایہدے اندر سستی غفلت کریں نہ بندیا کوئی

بانگ دی واج کناں وچ آوے چھڈ دے کم نیاوی
کر ادا نماز جمعے دی ملے فضیلت بھاری
برکت والی گھڑی اوہ ہندی ہون قبول دعاواں
نماز تے روزہ حج زکوٰتاں صدقہ تے خیرائتاں
نہ دکھلاوے لئی توں بندیا وچ مسیتے جاویں
نبیاں تے رسولاں اتے آئے وقت اوکھیرے
نوحؑ نبی نوں اوہدی امت ایسی بڑا ستایا
موسیٰؑ نوں فرعون نے مصرے ایسی بڑا ستایا
ساڈی کجھ حیثیت ناہیں اسی آل اوگن ہارے
رب نے تندرستی دتی نعمت سمجھ پیارے

جمہیتی آ مسیت دے اندر مولا کرم کماوی
روز جمعے وچ گھڑی اک آؤندی وسدی رحمت باری
بے روزگار نوں کم اے ملدا پان بیمار شفاواں
رب دی خاص رضائے دیویں حشر نوں ملن رعائتاں
کر لے اپنے رب نوں راضی درجہ رب تھیں پاویں
صابر شا کر رہے ہر حالت پائے شان اچیرے
ابراہیمؑ ظلیل اللہ نوں بٹھ دے اندر پایا
پاک نبیؑ سی ہجرت کر کے یثرب دے وچ آیا
وچ مصیبت صبر جے کرے پاواں گے چھٹکارے
ایس توں ودھ نہ نعمت کوئی اندر جگ دے سارے

نیکی دے کم کر کے بندیا شمع نورانی بائیں

اوہدا چانن وچ قبر دے مرن دے بعد دکھائیں

بھیری قبر اندھیری اندر چانن کم آوے گا

نیک اعمال دا دیوا تیری قبر تائیں چکاوے گا

ہن تے ویلا ہیگا بندیا پڑھ قرآن ربانی
مرن دے پچھوں قبر تیری تے کہنے ٹرکے آوئاں
تھ تے پیر زبان تے اکھاں کن تے مال خزانے
شکر دے معنے عالم دسدے غیرنوں نفع پوجانا
بے کس تے محتاجاں تائیں فائدہ جو پوجاوے
جتھوں تیکر ہووے تیتھوں دکھ وچ سانجھ رلاویں
بھین بھراواں ماپیاں دے توں حق حقوق پچھائیں
جس وچ رب دی مرضی شامل کم اوہو توں کر لھیں
حق دی گل نہ کدی لکاویں ناحق کدی نہ بولیں
رشتے داراں لئی وی بندیا جھوٹ نہ بول زبانوں

بھیڑے عمل کما کے بندیا کیونکر جنت جاویں

نیکاں دے لئی جنت بنیا کیونکر جنت پاویں

چور لیرے ڈاکوواں دے لئی دوزخ ہے بنایا
نافرمانیاں کولوں بندیا دامن نون پچائیں
جیہڑے نافرمانیاں کردے بھیڑے عمل کماندے
یا رب سائیاں کم کماویں سدھا راہ دکھاویں
حق ناحق دا معلم سانوں فرق خدایا ہووے
ایہہ دنیا دن چار دیہاڑے سوہنے عمل کماہیے
چوری تے چکاری کولوں کر کے کرم پچاویں
نافرمان نے ماپیاں دے جو تابعدار بنادے
آس امید دے پتر پھلن رت بہار دی آوے
دن تے رات عبادت اندر سجدے پئے لنگھائیے
آل اولاد نبی دی اتے ہوں رت سلاماں

جہاں اپنے ماپیاں تائیں دے کے دکھ ستایا
دوزخ دی آگ بھڑکدی رہندی شعلے تیاں وائیں
ایس جہنم ہادیہ اندر اوہ نے سٹے جاندے
گلے شکایتاں غیبت کولوں کر کے فضل پچاویں
ساڈے کولوں کوئی وی دکھی ہونا راض نہ رووے
سمجھے حق قرابت داراں دل نہ کوئی دکھائیے
حق حلال کمائی کھائیے تے بخت جکاویں
سکے ڈھینگر عملاں والے رحمت دامینہ پاوے
چمن اعمال دا ساوا ہووے ذہناں نون مہکاوے
پڑھ درود حبیب تیرے تے نال خلوص پوجائیے
آقا دے اصحاباں اتے فجر دوپہرے شاماں

آپ دی ساری امت تائیں بخشیں آناں شاماں

ہووے فتح اسلام دی یا رب اندر سب میداناں

تيسر خطبة جمعة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا ○ سُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ○
هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ
الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ الرَّزَّاقُ
الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الْحَافِضُ الرَّافِعُ الْمُنِذِرُ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ الْحَلِيمُ الْعَظِيمُ
الْغَفُورُ الشَّكُورُ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ الْحَفِيفُ الْهُقِيفُ الْحَسِيبُ
الْجَبِيلُ الْكَرِيمُ الرَّقِيبُ الْعَجِيبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيمُ الْوَدُودُ
الْبَهِيمُ الْبَاقِعُ الشَّهِيدُ الْحَقُّ الْوَكِيلُ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ
الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ الْمُحْصِي الْمُبْدِي الْمُبْعِدُ الْمُنْجِي الْمُهَيْتُ
الْحَيُّ الْقَيُّومُ الْوَاحِدُ الْبَاقِي الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ
الْمُقْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ الْمُؤَخِّرُ الْأَوَّلُ الْآخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ

الْوَالِي السُّعَالِي الْبِرُّ التَّوَّابُ الْمُنْتَقِمُ الْعَفْوُ الرَّءُوفُ مَلِكُ
 الْمُلْكِ ذُو الْجَدَالِ وَالْإِكْرَامِ الْمُقْسِطُ الْجَامِعُ الْغَنِيُّ الْمُبْتَعِي
 الْمَبَاتِغُ الصَّارُ النَّافِعُ الثُّورُ الْهَادِي الْبَدِيْعُ الْبَاقِي الْوَارِثُ
 الرَّشِيدُ الصَّبُورُ الرَّبُّ الْمُنْعِمُ الْمُعْطِي الصَّادِقُ السَّارُورُ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ عَدَدَ
 مَا ذَكَرَهُ الذِّكْرُونَ ○ وَسَعَى عَنْ ذِكْرِهِ الْعَاقِلُونَ ○
 خُصُوصًا عَلَى أَفْضَلِ الصَّحَابَةِ وَأَعْظَمِهِمْ بِالْتَّحْقِيقِ ○
 الْمَقْلَبِ بِالْعَيْتِ ○ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامِ الْأَصْدَقِينَ
 أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَعَلَى قُدْوَةِ
 الْأَصْحَابِ صَاحِبِ الدَّرَّةِ وَالْإِحْسَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 وَإِمَامِ الْأَعْدَلِينَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○
 وَعَلَى جَامِعِ الْقُرْآنِ ○ فَتَاحِ الْأَمْصَارِ وَالْبُدْدَانِ مُجَهِّزِ
 جَيْشِ الْعُسْرَةِ لِمَرْضَاتِ اللَّهِ الْمَتَّانِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 وَإِمَامِ الْأَوْرَعِينَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ○
 وَعَلَى مَطْلُوبِ كُلِّ طَالِبٍ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامِ
 الْأَشْجَعِينَ عَلِيَّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○
 وَعَلَى الْإِمَامِينَ الْهَمَامِينَ السَّعِيدِينَ ○ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ

وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ ۝ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ۝ وَعَلَى
 أُمَّهِمَا سَيِّدَةَ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ ۝ وَعَلَى عَمِّيهِ
 الْمُطَهَّرَيْنِ مِنَ الدَّنَسِ وَالْأَرْجَاسِ الْحَمْرَةَ وَالْعَبَّاسَ
 وَعَلَى سَائِرِ آلِهِمَا جَرِيئِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالتَّابِعِينَ الْأَبْرَارِ
 الْأَخْيَارِ ۝ رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ۝ بَارَكَ اللَّهُ
 لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَنَفَعَنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ
 وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝ إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ يَرْزُقُ رِزْقًا رَحِيمًا

خُطْبَةٌ ثَانِي

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْوَلِيِّ ۝ وَالصَّلَاةُ

عَلَى نَبِيِّهِ وَحَبِيبِهِ الَّذِي اسْمَاؤُهُ مُحَمَّدٌ أَحْمَدٌ حَامِدٌ
 مَحْمُودٌ أَحِيدٌ وَحِيدٌ مَا جَاحَ شَرْعًا قَبْلَهُ لَيْسَ ظَاهِرٌ
 مَطَهَّرٌ طَيْبٌ سَيِّدٌ رَسُولٌ نَبِيٌّ رَسُولُ الرَّحْمَةِ قِيمٌ جَامِعٌ

مُقْتَفٍ مُتَقِفٍ رَسُولِ الْمَلَا حِمِ رَسُولِ الرَّاحَةِ كَامِلٍ
اِكْلِيلٍ مُدَا تَرْمِزِ مَلِّ عَيْدِ اللّٰهِ حَيْبِ اللّٰهِ صَفِي اللّٰهِ
نَبِيِّ اللّٰهِ كَلِيمِ اللّٰهِ خَاتِمِ الْاَنْبِيَاءِ خَاتِمِ الرُّسُلِ مُحَمَّدِي
مُنَجِّ مَذْكُورًا صِرْمَنْصُورِ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ نَبِيِّ التَّوْبَةِ حَرِيصِ
عَلَيْكُمْ مَعْلُومِ شَهِيْرٍ شَاهِدِ شَهِيْدِ مَشْهُودِ اَبَشِيْرٍ مُّبَشِّرِ
نَذِيْرٍ مُنْذِرِ نُوْرٍ سِرَاجِ مَصْبَاحِ هُدَايِ مَهْدِي مُنِيْرٍ
دَائِمِ مَدِّ عَوْجِيْبِ بُحَابِ حَقِيْقِ عَفُوْ وَاِلِي حَقِّ قُوِي اَمِيْنِ
مَا مَوْنِ كَرِيْمِ مَكِيْنِ مَتِيْنِ مُبِيْنِ مُؤَمِّلِ وَصُوْلِ
ذُو قُوَّةِ ذُو حُرْمَةِ ذُو مَكَانَةِ ذُو عِزِّ ذُو فَضْلِ مُطَاعِ
مُطِيْعِ قَدْرٍ صَدِيْقِ رَحْمَةِ بَشْرِي عَوْتِ غَيْثِ غِيَاثِ
تَعْمَةِ اللّٰهِ هِدَايَةِ اللّٰهِ عُرُوَّةِ وَثَقِي صِرَاطِ اللّٰهِ صِرَاطِ
مُسْتَقِيْمِ ذِكْرِ اللّٰهِ سَيْفِ اللّٰهِ حَرْبِ اللّٰهِ النُّجْمِ الثَّاقِبِ
مُصْطَفَى مُجْتَبَى مُنْتَقَى اُمِّي مُخْتَارًا اَجِيْرُ جَبَّارِ مُجِيْرِ
اَبُو الْقَاسِمِ اَبُو الطَّاهِرِ اَبُو الطَّيِّبِ اَبُو اِبْرَاهِيْمِ مُشْفَعِ
صَلِيْحِ مُصَلِحِ مُؤْمِنِ مُهَيْمِنِ صَادِقِ مُصَدِّقِ صِدْقِ
سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ اِمَامِ الْمُتَّقِيْنَ قَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّبِيْنَ
خَلِيْلِ الرَّحْمٰنِ يَرْمِيْرٍ وَجِيْهِ نَصِيْحِ نَاصِحِ وَكِيْلِ

مَتَوَكَّلْ شَفِيقٌ رَقِيقٌ رُوحٌ الْقُدُسِ رُوحٌ الْحَقِّ رُوحٌ
 الْقَسِطِ كَاتِبٌ مُكْتَفٍ مُقِيمٌ الشُّنَّةِ مُقَدَّسٌ بَالِغٌ
 شَافِعٌ وَاصِلٌ مَوْصُولٌ سَابِقٌ سَابِقٌ هَادٍ مُهْدٍ مُقَدَّمٌ
 عَزِيزٌ فَاضِلٌ مُفَضَّلٌ فَاتِحٌ مَفْتَاخٌ مَفْتَاخٌ الرَّحْمَةِ
 مِفْتَاخُ الْجَنَّةِ عِلْمٌ إِلَّا يُيْمَانِ عِلْمُ الْيَقِينِ دَلِيلُ
 الْخَيْرَاتِ مُصَحِّحُ الْحَسَنَاتِ مُقِيلُ الْعَثَرَاتِ صَفْوَةٌ
 عَنِ الزَّلَّاتِ صَاحِبُ الشِّفَاعَةِ صَاحِبُ الْقَدَمِ
 مَخْصُوصٌ بِالْعِزِّ مَخْصُوصٌ بِالْمَجْدِ مَخْصُوصٌ بِالشَّرَفِ صَاحِبُ
 الْوَسِيلَةِ صَاحِبُ السَّيْفِ صَاحِبُ الْفَضِيلَةِ صَاحِبُ
 الْأَزَارِ صَاحِبُ الْحُجَّةِ صَاحِبُ السُّلْطَانِ صَاحِبُ
 الرِّكَاءِ صَاحِبُ الدَّرَجَةِ الرَّقِيعَةِ صَاحِبُ الشَّجَرِ
 صَاحِبُ الْبَغْفَرِ صَاحِبُ الْبُورِءِ صَاحِبُ الْبِعْرَاجِ صَاحِبُ
 الْفَضِيلِ صَاحِبُ الْبُرَاقِ صَاحِبُ الْخَاتَمِ صَاحِبُ
 الْعَلَامَةِ صَاحِبُ الْبُرْهَانِ صَاحِبُ الْبَيَانِ فَصِيحٌ
 اللِّسَانِ مَطَهَّرُ الْجَنَانِ رِءُوفٌ رَحِيمٌ أذنٌ خَيْرٌ
 صَحِيحٌ الْإِسْلَامِ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ عَيْنُ النَّعِيمِ عَيْنُ
 الْغُرْسِ عُدَا الْخَلْقِ خَطِيبُ الْأُمَمِ عِلْمُ الْهُدَى كَاشِفُ

الْكُرْبِ رَافِعِ الرَّتَبِ عِزُّ الْعَرَبِ صَاحِبِ الْفَرْجِ كَرِيمِ الْمَخْرَجِ
 رَفِيحِ الدَّارِجِ ۝ وَالسَّلَامُ عَلَى آلِهِ الْمُكْرَمِينَ وَصَحْبِهِ
 الرَّائِدِينَ كُلِّهِمْ أَجْمَعِينَ ۝ أَمَا بَعْدُ فَادْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى
 لَيْلًا وَنَهَارًا ۝ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ عَلَى حَسَبِ
 أَمْرِهِ الْمُكْرَمِ ۝ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَ
 ائْتَانِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ
 يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝ وَلَدَا كُرَّ اللَّهُ تَعَالَى أَعْلَى
 وَأَوْلَى وَأَجَلُّ وَأَتْمُّ وَأَعْظَمُ وَأَكْبَرُ

جمعے دا تیسرا خطبہ

موضوع: اسمائے حسنیٰ تے اسماء النبی ﷺ

اللہ دے ناں نال شروع کرداں ہاں۔ جیہڑا بڑا مہربان تے رحم کرن والا اے۔ تمام تعریفاں اللہ دے لئی ہن۔ ان گنت تعریفاں اللہ دے لئی ہن۔ جیہڑا پاک اے۔ (بکرۃ اصیلا) اوہ اللہ اے جیہدے سوا کوئی معبود نہیں۔ اوہ رحمن، رحیم، بادشاہ، نہایت پاک، سلامتی دین والا، امن بخشن والا، حفاظت فرماؤن والا، عزت والا، عظمت والا، بڑائی والا، پیدا کرن والا، کائنات نوں بنان والا، صورتاں بناؤن والا، معاف فرماؤن والا، ساریاں اتے غالب، عطا کرن والا، رزق دین والا، کھولن والا، جانن والا، سمیٹن والا، پھیلاؤن والا، نیواں (پست) کرن والا، اُچا (بلند) کرن والا، ذلت (رسوائی) دین والا، سُنن والا، دیکھن والا، حکم کرن والا، حاکم، عدل کرن والا، باریک بین، خبردار، تحمل والا (برو بار)، بڑائی والا، بخشن والا، قدردان، بلند (اُچا) وڈا، نگہبان، قوت دین والا، حساب لین والا، بزرگ، کرم والا، نگہبان (حفاظت کرن والا، دعا سُنن والا، وسعت والا، حکمت والا، محبت والا، عزت والا، اٹھان والا، گواہ، سچا، کارساز، قوت والا، مضبوط، کم بنان والا، (دوست) خوبیاں والا، گھیرن والا، پہلاں پیدا کرن والا، دوبارہ پیدا کرن والا، زندہ کرن والا، مارن والا، زندہ، قائم رہن والا، ہر چیز دا پالن والا، بزرگی والا، اک اکلا، بے نیاز، قدرت والا، وڈی قدرت والا، قرب بخشن والا، دور کرن والا، سب توں پہلا سب توں آخر، ظاہر، پوشیدہ، مسلط، بلندی والا، اچا شان کرن والا، توبہ قبول کرن والا، بدلہ لین والا۔ معاف

فرماؤں والا، نہایت مہربان، شہنشاہ، عظمت سے بزرگی والا، عدل کرن والا، جمع کرن والا، بے پرواہ، دولت مند کرن والا، منع کرن والا (بچان والا)، نقصان دین والا، نفع دین والا، روشنی والا، ہدایت دارستہ و کھاؤں والا، نواں پیدا کرن والا، ہمیشہ رہن والا، وارث، رہنما، بڑا تحمل والا، پالن والا، انعام دین والا، عطا فرماؤں والا، سچائی والا، پردہ پوشی کرن والا۔

اللہ! رحمت کاملہ فرمائے۔ اپنے رسول ﷺ اُتے تے اوہناں دی آل اُتے تے آپ دے صحابہ اُتے۔ خاص طور اُتے (بالتحقیق) صحابہ و چول سبتوں افضل، عظیم (جہاں لقب عتیق اے) جیہڑے امیر المؤمنین ہن۔ تے سچیاں دے امام ہن۔ حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ اُتے تے صحابہ کرام دے (قدوة) چابک والے تے احتساب والے۔ امیر المؤمنین تے عدل کرن والیاں دے امام حضرت عمر ابن خطاب رضی اللہ عنہ اُتے تے قرآن مجید نوں جمع فرماؤں والے۔ دیہاتاں تے شہراں اُتے فتح پاؤں والے۔ جیش العسره (اسلام دے لشکر) وچ اللہ تعالیٰ دی رضا دے لئی۔ (مجہز) اپنا مالا سبب قربان کرن والا، امیر المؤمنین زُہد تے تقویٰ کرن والیاں دے امام حضرت عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ اُتے تے ہر چاہن والے دی مراد امیر المؤمنین بہادراں (شجاعاں) دے امام حضرت علی ابن ابی طالب رضی اللہ تعالیٰ عنہ اُتے تے دوہاں اماں جیہڑے کہ ہمت والے تے خوش بخت ہن۔ ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ عنہ تے ابی عبد اللہ حضرت حسین رضی اللہ تعالیٰ عنہ اُتے تے ایہناں دی والدہ محترمہ سیدۃ النساء فاطمہ الزہری تے آپ دے چاچے دے کہ پاک ہن ظاہری داغاں توں تے ہر قسم دی پوشیدہ ناپاکی کولوں، حضرت حمزہ رضی اللہ

عنه تے حضرت عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہ اُتے تے ساریاں مہاجراں اتے تے انصار اُتے، تابعین
 اتے، نیک لوکاں اُتے، خیر والے لوکاں اتے۔ ایہاں ساریاں اتے اللہ راضی ہووے۔
 اللہ تعالیٰ برکت عطا فرماوے۔ اسانوں تے تہانوں۔ قرآن عظیم وچوں تے اللہ تعالیٰ
 اسانوں تے تہانوں نفع عطا فرماوے۔ اپنیاں آیتاں دے نال تے حکمتاں نال پُر ذکر کرن دے
 نال۔ بیشک اوہ بلند اے۔ سخی اے۔ کرم کرن والا اے۔ بادشاہ، احسان فرماؤن والا، نرمی فرماؤن
 والا، رحم فرماؤن والا۔

دُوجا خطبہ

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ جیہڑا بلند اے۔ کم بناؤن والا اے۔ تے رحمتِ کاملہ نازل
 ہووے۔ اوہدے نبی اُتے۔ اوہدے حبیب اُتے۔ اوہ جیہدے اسمائے گرامی ایہہ ہین۔ تعریف
 والا، سب توں زیادہ حمد کرن والا، سراہن والا، سراہیا گیا (احید و حید) مٹاؤن والا، اٹھن والا، بعد
 وچ آؤن والا، طہ، لیس، پاک، پاک کرن والا، پاکیزہ، سردار، پیغام لیاؤن والا (رسول) غیب
 دیاں خبراں سن والا (نبی)، رحمت والا رسول، قائم، جمع فرماؤن والا، رسول، ملاحم، راحت والا
 رسول، مکمل (پورا)، چادر لین والا، سارے نبیاں دے آخر وچ آؤن والا، سارے رسولاں دے
 آخر وچ آؤن والا، زندہ کرن والا، نجات والا، نصیحت کرن والا، مدد کرن والا، جیہدی مدد کیتی
 گئی، رحمت والا نبی، توبہ کرن والا نبی، امت دی بھلائی چاہن والا، علم والا، شہرت والا، گواہیاں دین
 والا، جیہدی گواہی دتی گئی، خوشخبری سناؤن والا، بشارت سناؤن والا، ڈراؤن والا، دوزخ توں

ڈراؤن والا، روشنی والا، دیوا، چراغ، ہدایت والا، ہدایت دین والا، چمکدا ہویا، نیکی دا بلاوا دین والا
 ، جنہوں بلایا جائے، قبول کرن والا، پوشیدہ، معاف فرماؤن والا، دوست، حق، طاقت والا، امانت
 دار، امن والا، سخی، سکونت اختیار کرن والا، قدرت والا، ظاہر، طاقت والا، حرمت والا، صاحب
 مکان، عزت والا، فضیلت والا، فرمانبرداری کرن والا، اطاعت کرن والا واحد، سچائی ولے لاہنگھ
 پٹن والا، رحمت والا، خوشخبر، اللہ دی نعمت، اللہ دا ہدیہ، اللہ دارا، سدھارا، اللہ دا ذکر، اللہ دی تلوار، اللہ
 دا لشکر، ڈکاں ماردا چمکدار ستارہ، چنیا ہویا، انتخاب کیجا ہویا۔ بے پڑھیا، اختیار والا، عظمت
 والا، حضرت قاسم دا والد، حضرت طاہر دا باپ، حضرت طیب دا باپ، حضرت ابراہیم دا پو، سچ ای
 سچ، سارے رسولان داسردار، ساریاں متقیان دا امام، غرالمجلین داسردار، رحمن دا
 دوست، احسان فرماؤن والا، جس اتے احسان کیجے گئے، سوئے مٹھڑے والا، نصیحت کرن والا، امت
 دین والا، کارساز، بھروسہ کرن والا، شفقت فرماؤن والا، دوست، پاکیزہ روح، سچائی والا
 روح، انصاف والی روح، کفایت کرن والا، اکتفا کرن والا، سنت نوں قائم کرن والا، پاکیزہ، اپڑن
 والا، شفاعت فرماؤن والا، ملن والا، سبقت لے جان والا، ہدایت والا، جنہوں ہدایت ملی اے۔ قرب
 بخش والا، غالب، فضیلت دین والا، جنہوں فضیلت ملی اے، کھولن والا، رحمت دی کنجی، جنت دی
 چابی، ایمان دا جھنڈا، یقینی علم والا، اچھائیاں (چنگیاں) دی گواہی، نیکیاں وچ نکھار پیدا کرن
 والا، سرور بخش والا (مقیل العشرات صفوح عن الزکات) شفاعت کرن والا، پیشقدمی فرماؤن
 والا، عزت دے نال خاص کیجا گیا، بزرگی دے نال خاص کیجا گیا، شرف دے نال خاص کیجا

گیا، وسیلے والا، تلوار والا، فضیلت والا، تہمند (اوزار، دھوتی، لکدی) والا، دلیل قائم کرن والا، سلطنت والا، چادر والا، بلند مقام والا، تاج والا، مغفرت والا، جھنڈے والا (لوا)، (صاحب القضیب) براق والا، مہر والا، نشان والا، دلیل والا، بیان والا، وسیع زبان والا، نرمی فرماؤن والا، رحم فرماؤن والا، نیکی دی گل سنن والا، اسلام دا بانی، دوہاں جہاں داسردار، ساراں نعمتاں دی اصل، ساریاں عزتاں دا اصل، ساری مخلوق وچوں خوش بخت، ساریاں امتاں دا خطیب، ہدایت دا جھنڈا، تنگی دور کرن والا، رتبہ اُچار کرن والا، عزت دا تاج، اُچے درجے والا۔

تے سلام ہووے آپ ﷺ دی آل اُتے، جیڑے بہت زیادہ مکرم (عزت والا) ہین۔ تے آپ دے ساتھی ہدایت والے۔ سب دے سب۔

اما بعد (حمدتے ثناء دے بعد)

اللہ دا ذکر کرو۔ دن تے رات دے وقت، نماز قائم کرو، زکوٰۃ ادا کرو، اللہ تعالیٰ دے عزت والے حکم دے مطابق، بیشک اللہ تعالیٰ حکم دیندا اے۔ عدل تے احسان داتے قرابت داراں نوں عطا کرن دا۔ تے منع کردا اے فحاشی کولوں، گناہ کولوں، سرکشی کولوں، ایہہ تہاڈے لئی نصیحت اے تاں جے تسیں نصیحت حاصل کرو تے اللہ دا ذکر جیہڑا کہ بلند اے۔ اچا اے۔ اولیٰ (بہتر) اے، تے سب توں بہتا عزت والا، (معزز) تے سب توں بوہتا (رعب) جلالت والا اے بہت مکمل اے (اُتم) بوہت ہمت والا (اُہم) تے سب توں وڈا اے۔

عربی زبان دا پنجابی زبان وچ ترجمہ (حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری)

تیجے جمعہ دا وعظ

(دنیا فانی اے)

چلو چلی دا ٹل پیا وجدا جھڈنی دنیا فانی
چار دناں دا رہن بسیرا عارضی ایہہ زندگانی

دنیا فانی دنیا فانی کہندے گئے سیانے
جو کجھ گھڑیا ہے اوہ بھجنا جو بنیا سوئناں
ہندی ہر شے نویں جو پیدا ہندی اوہ پزانی
ایہہ تغیر دیکھ کے بندیا ہوش نہ تینوں آئی
عالم فاضل حافظ قاری منبراں ماتے بہہ کے
سن سن کے توں عمل نہ کیتا رائیگاں وقت گویا
اوس ویلے نہ کے جھڈاناں کسے نہ بھار وٹانا
چار دناں دی ایہہ زندگانی کر کے عمل لگھائے
ایس دنیا تے نبی پیغمبر وارو واری آئے

ساری عمر پیغمبراں ایسی وچ تبلیغ لگھائی

امت نے تکلیفاں دتیاں ضد وچ گل بھلائی

آخر فانی دنیا جھڈ کے ابداء ول سدھائے
حضرت آدم صلی اللہ علیہ وسلم دنیا اتے آیا
اماں حوا پتر دھیاں تک تک کے خوش ہوئی
اوس توں پچھے نوح علیہ السلام دنیا اتے آیا
نازل قہر خدا دا ہویا ہڑ پانی دا آیا
آخر دنیا فانی جھڈ کے ہوئے ابد روانہ
ماہ کنعان دا حضرت یوسف حسن مارے لشکارے
برقعے وچوں پھٹ پھٹ پیندے سن نوری چکارے

نبی یعقوب دے دلدا نکلا وکدا مصرے آیا

رب نے شوکت شاناں دے کے یوسف تخت بٹھایا

چھوڑ گیا اوہ دنیا فانی کجیا خلد بئیرا

دنیا فانی دنیا فانی چار دناں دا ڈیرا

رب دا نبی یعقوبؑ وی ایسی اس دنیا تے آیا
 ساری عمر لنگھائی اوتھے پت دی پئی جدائی
 مھیکو عمرے یوسف پت دارب نے میل کرایا
 ابراہیمؑ خلیل اللہ دا رتبہ کیڈا عالی
 کفر شرک توں نفرت کیتی واحد رب پچھاتا
 نگر مال نمرود دے لائی تے رب دا حکم سنایا
 بلدی مچھ دے اندر سٹیا رب نے کرم کمایا
 دو بیٹے رب دتے اوہنوں اک اخلق پیارا
 نبی یعقوبؑ ایہدا اے پتر جس دے پتر باراں
 ابراہیمؑ دا دو جا پتر اسمعیلؑ پیارا

اپر چھری نہ شاہ رگ کئی حکم خدا دا آیا

دنبہ بھیج بیٹھاں دچوں اسمعیلؑ چھڈایا

دوہاں پو پتراں نے رل کے کعبہ سی بنایا
 اپر یوسفؑ تے یعقوبؑ نوں ایہتھوں پیالے جانا
 حضرت سلیمانؑ وی ایہتھوں کر گیا کوچ چلانے
 کئی ملکاں تے راج سی اوہدا اڈدا تخت ہو اوواں
 دنیا فانی چھڈ کے اوہ وی ابدان ول سدھایا
 آخر اجل پیالہ پیتا ادریسؑ وی ہو یا روانہ
 اوہ وی دنیا فانی چھڈ کے اپنے کھ لکا گئے
 اجل داٹل اے کھڑکدار ہندا ایوبؑ وی کر گیا دھائی
 پاک محمد سرور عالمؐ جس لئی جگ بنائے
 اوہ وی دنیا فانی چھڈ کے جنتاں وچ سدھائے
 حضرت ابو بکرؓ وی ٹریا چھڈ کے دنیا فانی

حضرت عمرؓ وی پیارا رب دا کر گیا عدل کمالی

ذوالنورین عثمان غنیؓ نے کیتی شان دوبالی

شیر خدا دا علیؑ بہادر مرہب مارن والا

خیر دا در جسے پٹیا کدی نہ ہارن والا

صدق تے عدل تے حلماں اندر نہیں جہاں دا ثانی
پاک نبیؐ دی فاطمہؑ بیٹی خیر النساء پیاری
طیبؑ طاہرؑ نبیؐ دے بیٹے چھڈ گئے دنیا فانی
حسنؑ پیارا شاناں والا علیؑ دی اکھ دا تارا
چھوٹا پت سی شیر علیؑ دا شاہ حسینؑ یگانا
عزتاں شاناں آناں والا دین اسلام دا مالی
دین ناناں دا زندہ کیتا ثمر اوس کہایا
نیزے اتے سر سی شکلیا ظالم دنیا داراں
ابو حنیفہؑ، مالکؑ، شافعیؑ، حنبلیؑ شاناں والے
اپنے اپنے عہد دے اندر دے کے درس نورانی

حضرت موسیٰؑ رب داد دوست رب نال کرے کلاماں

کوہ طور تے آؤناں جاناں تکیا خاصاں عاماں

لی توریت ایہناں دے تائیں تے شریعت بھاری
دتا رب نے تخت اوہناں نوں بیٹھا حکم چلاندا
عیسیٰؑ نبیؐ دا عہد سی آیا ملی انجیل پیاری
عیسیٰؑ جا اسمان تے بیٹھا رب دا ذکر کریندا
پاک محمدؐ سرورؑ اتے ام الکتاب ابھاری
سب دنیا نے روز حشر تک ایس توں فیض اے پانا
چار کتاباں رب نے گھلیاں زندہ ہین تمامی
اپر دنیا فانی چھڈ کے ابداء ول سدھائے
لشکر فوجاں خاک رلے نیں نام نہ رہ گیا باقی
کتھے اج قلو پطرہ ہنگی روپ تے حسناں والی
اجل اے آ کے دھونوں پھڑدی لا نشانہ پھردی

بالاں کولوں ماپے کھوہندی بھیناں کولوں بھائی

بیلی یار تے متراں اندر پاندی اجل جدائی

عاشق گلیاں اندر رلدے کھوہ معشوق لے جاندی
شینہاں ورگے پہلواناں نوں اجل اے خاک ملاندی

غوث الاعظم عبد القادر سوہنا پیر جیلانی
شہر بغداد دا سید عالی ہے سادات گھرانہ
ایس دنیا تے ہو وی ولیاں آ کے فیض لٹایا
عالیشان جنید بغدادی ایس دنیا تے آیا
عاشق تے معشوقاں اتھے محفلاں خوب جمائیاں
چھیل چھیلے جتے اتھے لیندے رہے انگڑائیاں
جتھوں لنگھدے عاشق پسن راہ وچ نین وچھاندے
بھین بھراتے مال خزانے اوہناں سب وسارے
حضرت یوسف دنیا کولوں حسن نرالا پایا
اج نہ مصرے نظریں آؤندا لے گئی اجل اے کھوہ کے
شیریں سی اک حسن دا پیکر وچ ایران دے ہوئی

وامق عذرا عرب صحراواں اندر پیار نبھایا

لیلیٰ مجنوں وچ عرب دے عاشقاں وچ ناں پایا

یمن دی اک بلقیس سی آئی تاج تخت دی والی
سلیمان نبی سی لہنوں عقد دے وچ لیا
شاعراں تے ادیبوں وچوں ہوئے اُچ لکھاری
جائی تے نظامی ہوئے عنصری، رومی، شامی
ایپر اجل نے مار کے پنجہ جان اوہناں دی کھوئی
بادشاہ حکمت دا حکیم لقمان اے ہویا
وچ قرآن دے ذکر اے اوہد سورت رب اتاری
افلاطون، ارسطو اتھے اچے رتے پائے
ارشمیدس، بوعلی تے البیرونی آئے
حکمت تے طبابت تائیں انبر تے اڑایا

لیسوں سب دی ملکہ آکھن رکھدی ہوش کمالی
موت نے آکے اوس دے تائیں ذائقہ ہے چکھایا
انوری، عمر خیام تے سعدی ماری خوب اڈاری
اقلیم سخن دے شاہ سن سارے اک توں ودھ تمامی
قلم دواتاں رہ کھیاں اتھے یاں باقی شعر گوئی
اوہدے اگے بوٹیاں بولن فجر شامیں گویا
اوہ وی دنیا فانی چھڈ کے گیا اے مار اڈاری
جالینوس، بقراط، سقراتاں اتھوں بستر چائے
اپنے اپنے عہد دے اندر سمھناں دیپ جگائے
ایپر اجل نے رہن نہ دتے اگلے دیس پوچایا

اس حیاتی تائیں سارے ذرا ودھا نہ سکے

دارو موت دا کسے نہ پسیا رہ گئے ہکے ہکے

نال جہاں دے اگے پچھے لشکر فوج سپاہواں

بے کس قبرواں دے وچ لیٹے نہ اتھرو نہ ہاواں

پہلوان ایس جگ دے اتے زور آور کئی آئے
رستم تے سہراب ہو یا اے وچ ایران دے بھائی
ژال نے اپنی گرز دا ایسی جگ نوں زور دکھایا
تن منغاں وچ ڈھاہ زبسکو اچا رتبہ پایا
اودھا ویر امام بخش سی رستم ہند اکھواندا
اچھا، جھارا ککر سنگھ نے اپنا زور دکھایا
کئی ماواں دے حکماں اندر جگ توں ہوئے روانہ
کئیاں بھر جوانی اندر بستر ایستھوں چائے
جی دیاں جی وچ گلاں رہیاں ارمان نہ پورے ہوئے
راجھے تحت ہزارہ چھڈیا آیا جھنگ سیالے

کتھے اج اوہ لڈن ہیگا رانجھا جس لنگھایا

کتھے پلنگ رنگیلا جیہڑا ہیر نے سی وچھایا

اج کیدو دی دس نہ پیندی لگیا پٹھ زمیں دے
سہتی تے مراد دا رہیا جگ دے وچ افسانہ
کیمہ ملکی، مرزا صاحبان خاک دے وچ سمائے
حسن اوہناں دا دنیا اتے ماردا سی لشکارے
تکدیاں تکدیاں نانا نانی خاک دے وچ سمایا
بیلی متر یار تے دوست کوچ نے کر گئے سارے
تندرست تے شکلاں والے بسن اوہ من موہنے
کوئی خیر نہ آئی اوہناں پلٹ نہ پھیرا پایا
اک دن اساں وی بستر چانا دو دن دا ایہہ میلہ
جیونکر اگلیاں سنگتاں آکے ایستھوں نے ٹرکئیاں
ٹیکسلا تے بنارس گنگا جمنہ دے گواہیاں

غزہ پٹی وچ جا کے دیکھو اہرام مصر دا حالا

فرعونیاں دیاں لاشاں دن قصہ عبرت والا

کتھے اج نے عاد ثمود تے مغلان دے قبیلے
امیر تیمور تے بابر اکبر جہاں ملک سی کیلے

ابو الہول مجسمہ جہاں تسیاں نال بنایا
دنیا دے عجائب گھراں وچ آون نظر ہزاراں
اج اوہناں دے قہے چھوہے دے ماضی حالا
ساڈا ذکر مویاں دے اندر آون والے چھو ہون
ہور جماعتاں آ کے اتھے ڈیرے خوب جماون
بانغاں دے وچ پھل کھرن گے مہکن کھیاں خوشبویاں
اساں نہ ہونا اس دنیا وچ جن نے چانن کرنا
شمع دے ابتے سڑ پروانے اپنا عشق دکھانا
آخر سب فتاہ ہو جاوے ناں نشان نہ رہنا
دو ڈنگ گزرن بھلسن سارے کھیرا قبر تے آوے

صدیاں بیتن تربت دا وی ناں نشان نہ رہنا
خورے قبر ایہہ کسدی ہنگی دیکھن والیاں کہنا

ہن وی ویلا کھول کے اکھاں کر لے نیک کمائی
قیقہہ ماریں کھڑ کھڑ ہسیں موت دی خبر نہ کائی
بانگاں ملدیاں پنچے ویلے توں خیال نہ کردا
جن ملائک رب سچے دی وچ عبادت رُجھے
برف دے وانگوں گھردی جاندی تیری ایہہ زندگانی
کر لے عبرت حاصل بندیا اثر فقیراے کہندا

بھل گیا ایں موت دے تائیں ات دھرتی تے چائی
عیش تے عشرت اندر بندیا سوں کے عمر لنگھائی
فجرے اٹھ کے رب دے اگے سر نہیں سجدے دھردا
توں غفلت وچ ایسا پھسیا تینوں کجھ نہ سمجھے
توں آکھیں ایہہ ودھدی جاندی عمراے میری جانی
ڈھلدے پئے پرچھاویں بندیا سماں نہ اک جیہار ہندا

جگ تے نیکی جیہڑی کر لھیں حشر اندر کم آوے

روز حشر نوں کھیرا جن تینوں آن چھڈاوے

پرمھا خطبہ محمد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَالشُّكْرُ لِلّٰهِ
وَالْعَافِرُ لِلذَّنْبِ
وَالْكَافِرُ لِلْكَفْرِ
وَالْمُنَافِقُ لِلنَّفَقِ
وَالرَّازِقُ لِلرِّزْقِ
وَالْمَانِعُ مِمَّا يُؤْتِيهِ
مِنْ فَضْلِ كَرِيمٍ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ
وَالْوَاحِدُ الْبَاقِي
الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ
الْحَاكِمُ السَّرِيعُ

الْعَالِمُ وَالنَّاطِرُ فِي كُلِّ أَوَانٍ
 الْقَائِضُ وَالْبَاسِطُ وَالرَّافِعُ رَيْتِي
 وَأَشْهَدُ بِأَنَّ اللَّهَ لَهُ لَيْسَ نَظِيرٌ
 وَأَشْهَدُ بِالصَّادِقِ لِلْخَيْرِ حَلِيٍّ
 فَعَلَيْهِ صَلَوَةٌ وَسَلَامٌ بِكَمَالٍ
 وَالْمَلِكُ يُصَلُّونَ عَلَى أَفْضَلِ رُسُلٍ
 وَعَلَى أَوْلَى أَصْحَابِ نَبِيِّ وَرَسُولٍ
 وَعَلَى أَعْدَالِهِمْ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ صَوَابًا
 وَعَلَى أَحْلِبِهِمْ بِجَامِعِ آيَاتِ شَرِيفٍ
 وَعَلَى زَوْجِ بُتُولِ أَسَدِ اللَّهِ وَرِيٍّ
 وَعَلَى قُرَّةِ عَيْنِيهِ شَهِيدِيْنِ قَتِيلِيْنِ
 وَعَلَى حَمْرَةَ وَعَبَّاسِ خِيَارِيْنِ أَمِيرِيْنِ
 وَعَلَى بِنْتِ رَسُولِي هِيَ زَهْرَاءُ بُتُولِ

وَعَلَى سَائِرِهِمْ مَنْ تَابَعَ الدِّينَ حَنِيفًا

رَحِمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَهُمْ فَضْلٌ عَظِيمٌ

اعْلَمُوا أَنَّهَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَهَا لَهْوٌ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ

لَهُي الْحَيَّوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۝ إِنَّ مَدَنَ الْبُوتِ وَكُلَّ
بِكُمْ وَأَنْتُمْ غُفْلُونَ ۝ وَالْقَبْرِ مُنْتَظِرًا إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ فِي
نَوْمِ الْغَفْلَةِ نَائِمُونَ ۝ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ
الْعَظِيمِ ۝ وَنَفَعَنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝
إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مَلِكٌ بَرٌّ رُءُوفٌ رَحِيمٌ ۝

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا وَسِيَّحُوهُ
بُكْرَةً وَأَصِيلًا وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا

مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝ وَتَشْهَدُ أَنَّ لَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
لَا شَرِيكَ لَهُ سَمِيْعًا قَدِيرًا ۝ وَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ۝ مُحَمَّدٌ نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ

تَنْزِيلًا مِنْ اللَّهِ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ۗ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ۗ اللَّهُمَّ
صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلَّى
وَصَامَهُ وَصَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ
مَنْ قَعَدَ وَقَامَ ۝ وَصَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ
وَعَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى أَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ
مِنْ أَهْلِ السَّمَوَاتِ وَأَهْلِ الْأَرْضِينَ ۝ بِرَحْمَتِكَ
يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ ۝ اللَّهُمَّ وَفِّقْ أَمِيرَ الرُّمَّانِ بِأَنْوَاعِ
الْبَرَكَاتِ وَالْإِحْسَانِ اللَّهُمَّ انصُرْ مَنْ نَصَرَ دِينَ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ وَأَخْذُلْ
مَنْ خَدَلْ دِينَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْهُمْ عِبَادَ اللَّهِ ۝ إِنَّ اللَّهَ بِأَمْرِ الْعَدْلِ
وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفُتُورِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْبُغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۗ أَذْكُرُوا
اللَّهَ الْعَزِيزَ الْجَبِيلَ الْجَبَّارَ يُدَكِّرُكُمْ وَأَدْعُوهُ يُسْتَجِيبُ
لَكُمْ وَلَذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَآتَمُّرُوا أَمْرَهُ
وَاعْظَمُوا أَكْبَرَهُ

چوتھا خطبہ

(عربی شعراں دے معنی)

اللہ دے ناں نال شروع جیہڑا بڑا مہربان تے رحم کرن والا اے۔

پہلا شعر:۔ ساریاں تعریفاں رب دے لئی ہین۔ جیہڑا ہر بیماری توں شفا بخشن

والا اے۔ تے شکر اوس ذات لئی۔ جیہڑا اجتماعی رحم کرن والیاں وچوں سب توں بوہتا

رحم فرماؤن والا اے۔

دو جا شعر:۔ اوہ جانن والا اے تے اوہ اکیلا اے۔ تے اوہ ہمیش باقی رہن والا

اے۔ تے ہر نویں تے پرانے گناہ نوں بخشن والا اے۔

تیجا شعر:۔ اوہ ظاہر اے۔ اوہ پوشیدہ (لکھا) اے۔ اوہ پورا پورا نفع دین والا

اے۔ تے اوہ رزق دین والا اے بندے نوں بھانویں اوہ اوگنہارا ای کیوں نہ

ہووے۔

چوتھا شعر:۔ اوہ حکم دین والا اے تے اوہدا حکم واضح طور (کھلم کھلا) نافذ ہون

والا اے۔ نہیں روکدا (منع کردا) جنہوں اوہ اپڑائے اپنی کریچی دے فضل نال

پنجواں شعر:۔ اوہ جانن والا اے تے ویکھن والا اے۔ ہر اک (اوان) نوں۔

تے اوہ حفاظت فرماؤن والا اے۔ نار سےیرتے نار جھیم کولوں

چھیواں شعر:۔ اوہ قبض (تنگدستی) فرماؤن والا اے تے کشادگی عطا فرماؤن والا

اے تے میرا رب بلند اے۔ اوہ زندہ کرن والا اے مردے نوں گلی سڑی ہڈیاں

وچوں

ستواں شعر: - میں گواہی دیندا ہاں کہ اوہ دے لئی کوئی نظیر (مثال) نہیں۔ اوہ

حضرت عیسیٰ علیہ السلام نون بطن عقیقہ (بن باپ دے) وچوں پیدا فرماؤن والا اے۔

اٹھواں شعر: میں گواہی دیندا ہاں۔ کہ اوہ سچے ہین۔ حلی (خیر دے نال)۔

اپنے ڈوہنگے کرم تے سخا دے نال کوثر نون تقسیم فرماؤن والے ہین۔

ناواں شعر: تے اوہناں صلی اللہ علیہ وسلم اتے کامل صلوة تے سلام ہووے

اوہ دے ولوں جیہڑا قدرت والا اے۔ کسے سا تھی دے بناں

دسواں شعر: تے فرشتے درود گھلدے ہین سب توں افضل رسول اتے

تے تمام دے تمام انسان (درود گھلدے ہین) بوہت زیادہ ادب دے نال۔

یارہواں شعر: تے سب توں پہلاں اصحاب نبی صلی اللہ علیہ وسلم تے اصحاب رسول صلی اللہ علیہ وسلم۔

حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ اتے جیہڑے کہ سا تھی ہین غار (ثور) دے

بارہواں شعر: تے اوہناں وچوں سب توں بوہتے عدل کرن والے اتے۔

جہاں دا قول حق تے صواب اتے ہندا اے۔ (حضرت عمر ابن خطاب) جہاں دی

ہیبت (جلال) توں شیطان رجیم (رندھیا ہو یا) بھج جاندا اے۔

تیرہواں شعر: تے سب توں بوہتا برد بار شخص آیتاں شریف نون جمع فرماؤن

والا۔ حضرت عثمان رضی اللہ عنہ جیہڑا مرد و قوم دے ہتھوں شہید کیتے گئے۔

چودھواں شعر: تے حضرت بتول رضی اللہ عنہا دے شوہر اسد اللہ جیہڑے سونا

ہیں۔ جیہڑے اللہ دے بوہت زیادہ فضل نال خیبرنوں فتح فرماؤن والے ہیں۔
 پندرہواں شعر:۔ تے صلوٰۃ و سلام ہووے آنحضرت ﷺ دیاں اکھاں دی
 ٹھنڈک شہیداں اتے مقتولاں اتے حسنین سعیدین جیہڑے جنت نعیم دے اعلیٰ
 درجیاں اتے ہیں۔

سولھواں شعر:۔ تے حمزہ رضی اللہ عنہ تے عباس رضی اللہ عنہ اتے جیہڑے
 بہترین امیر ہیں جیہڑے رسول کریم ﷺ دے چاچے ہیں تے جو دو سخاوالے
 ستارہواں شعر:۔ تے رسول کریم ﷺ دی صاحبزادی زہریٰ بتول رضی اللہ
 عنہا تے۔ مخلوق دے لئی گواہی (ضمین) ہیں۔ (یوم سہیم) وچ
 اٹھارہواں شعر:۔ تے تمام لوکاں اتے۔ جہاں نے دین حنیف دی اتباع
 (تابعاری) کیتی۔ اللہ تعالیٰ اوہناں ساریاں اتے رحم کرے تے اوہناں دے لئی
 فضل عظیم۔

جان لوو! بے شک دنیا دی حیاتی کھیڈ تے تماشہ اے۔ تے آخرت دا گھر
 باقی رہن والا اے۔ جے تسیں جانو بے شک ملک الموت (موت دا فرشتہ) تہاڈے
 اتے مقرر کیتا گیا اے۔ حالانکہ تسیں غافل (لا پرواہ) او۔ تے قبر اڈیک رہی اے
 تہانوں۔ تے تسیں سارے غفلت دی نیندر سوں رہے او۔

اللہ تعالیٰ برکت عطا فرمائے اسانوں تے تہانوں۔ قرآن عظیم وچوں۔ تے
 اللہ تعالیٰ اسانوں تے تہانوں نفع عطا فرمائے۔ اپنیاں آیتاں دے نال تے حکمت
 نال پر ذکر دے نال۔ بے شک اوہ بلند اے۔ سخی اے کرم والا اے۔ بادشاہ احسان
 فرماؤن والا نرمی فرماؤن والا رحم فرماؤن والا۔

دو جا خطبہ

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ کثرت نال حمد تے اوہدی تسبیح بیان کرو۔
 فجرے تے شامیں۔ تے اساں تہانوں خوشخبری دین والا تے ڈردن والا بنا کے گھلیا۔
 تے میں گواہی دیندا ہاں۔ نہیں کوئی معبود۔ پر اللہ اوہ اکلا اے۔ اوہدا کوئی شریک
 نہیں۔ اوہ سنن والا اے۔ قدرت والا اے۔ تے میں گواہی دیندا ہاں۔ کہ محمد ﷺ
 اوہدے خاص بندے تے رسول ہین۔ جیہڑے مخاطب ہین۔ بے شک اساں آپ
 دے ولے قرآن نوں پے در پے (اگر کچھڑ) نازل فرمایا۔ بے شک اللہ تعالیٰ تے
 اوہدے فرشتے درود گھلدے نیں۔ نبی پاک ﷺ اتے۔

اے ایمان والیو! تسبیح وی آپ ﷺ اتے درود گھلو تے سلام۔ اے اللہ!
 رحمت کاملہ نازل فرما۔ محمد ﷺ اتے۔ تے اوہناں وی آل پاک اتے۔ نمازاں تے
 روزیاں دی تعداد دے برابر۔ تے رحمت کاملہ نازل فرما۔ محمد ﷺ اتے تے اوہناں
 دی آل پاک اتے کھلو تے (قیام) تے بیٹھے (التحیات) ہو یاں دی گنتی دے برابر
 تے رحمت کاملہ نازل فرما۔ سارے نبیاں تے رسولاں اتے۔ تے سارے فرشتے
 مقربین اتے تے سب دے سب اطاعت کرن والیاں اتے۔ زمین تے آسمان
 دیاں تمام مخلوقاں اتے۔ تیری رحمت دے نال۔ اے سب توں بوہتا رحم فرماؤن
 والے۔ اے میرے اللہ! نصرت عطا فرما۔ زمانے دے بادشاہ اتے اپنے احسان تے
 برکتاں دیاں اڈاڈ قسماں وچوں۔ اے اللہ! مدد کر اوہدی۔ جسے مدد کیتی محمد ﷺ دے
 دین دی تے اسانوں اوہناں وچوں بنا۔ تے ذلیل تے رسوا فرما۔ جسے رسوا کیتا۔
 محمد ﷺ دے دین نوں۔ تے اسانوں اوہناں وچوں نہ بنا۔

اے اللہ دے بند یو! بے شک اللہ تعالیٰ حکم دیندا اے۔ عدل داتے انصاف
 دا۔ تے قریبی رشتے داراں دے نال صلہ رحمی دا۔ تے منع فرماندا اے۔ بے حیائی
 کولوں۔ منکرات کولوں تے سرکشی کولوں۔ تہاڈے لئی نصیحت اے تاں جے تسیں
 نصیحت حاصل کرو۔ اللہ دا ذکر کرو۔ جیہڑا زبردست اے۔ جلیل تے جبار اے۔ اوہ
 تہاڈا چرچا کردا اے۔ تسیں اوہنوں پکارو۔ اوہ تہاڈی دعائوں سن دا اے۔ اوہدا ذکر
 بلند کرو۔ اعلیٰ اے اولیٰ اے۔ اصل اے۔ اتم اے۔ اہم اے۔ عظمت والا تے سب
 توں وڈا اے۔

گزارش

مصنف نے پوری پوری کوشش کیتی اے کہ عربی عبارت دی
 نفاست بلاغت تے فصاحت نوں قائم رکھدیاں ہو یاں پنجابی زبان وچ
 ترجمہ ہووے۔ جے کتے کوئی سبکی یا زیر برداوا دھاگھاٹا تکوتاں ایس نمبر
 اتے اطلاع کردیہو تاں جے اگلی واری دی اشاعت وچ کمی بیشی نوں
 پورا کردتا جاوے۔

042-7910919

0321-4756725

چوتھے جمعے دا منظوم وعظ

(کُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ)

بندے تائیں زیب نہیں دیندا کرے اوہ لا پرواہی
غفلت دے وچ اگے کئیاں اپنی عمر گوائی

جہاں نیکاں دنیا اتے نیک اعمال کمائے
تاں اوہناں دا زندہ جگ تے دیوے بلدے رہندے
دس سالوں دی عمر جاں ہووے وہیہہ برساں دی بھائی
ہیہہ دے سن تک عیش تے عشرت حاصل بندیا ہووے
ستی کاہلی تے کمزوری آ کے ڈیرا لاوے
پنجاہ ورہیاں دی عمر دے اندر ہور نقاہت آوے
دھپ تے چھاں دا فرق نہ جا پے رنگ نہ نظری آون
ہوش حواس نہ قائم رہ گیا بے ہوشی دے دورے
ستھویں سال دے اندر آ کے ڈھوہ کندھاں نال لاندہ
بٹ بٹ دیکھے چار پنیرے گھٹ گیا جوش جوانی

نہراں کھالاں ٹپن والا ڈگ و پھنی وچ پیندا

اوئے اوئے آکھن والا ہائے ہائے کہندا

اٹھن بہن دے اندر ہو گئی ایس ویلے دشواری
اسی نوے سالوں اندر سرت نہ رہ گئی کائی
دن چڑھے داناں اے بھلیا بھلیاں اج تاریخاں
سودے لاگے کوئی کوئی اپڑے کر جائے کوچ نکاتا
دند چنے دیاں کلیاں چھڑ گئے منہ اے بنیا آلا
گوڈیاں اتے ہتھ ٹکا کے بہہ کے واہنی ٹپے
تکدیاں تکدیاں جنم لیا سی آیا عہد جوانی
کچھ ماواں دے حکماں اندر پیون موت پیالا
کچھ وڈیری عمر دے اندر ایہوں رخصت ہوئے

کھٹکدا کھٹکدا ابیدل ہندا مت بڑھاپے ماری
قائد اعظم کدوں سی حمیا ساری یاد بھلائی
پتر ڈگے جے جے اتے درووں مارے چیکاں
بلبلے وانگوں ہے زندگانی بھل گیا گانے گانا
گھون مکھوناں نظریں آوے لیاں زلفاں والا
پٹھے لیڑے پائی پھر دا خوب کھپاوے کچھے
نیر بڑھاپے اندر آ کے ہو گئی ختم کہانی
بھر جوانیاں اندر کوئی پا گیا دیس نکالا
ماڑے دبڑے شاہ تو نگر آخر اتھے موئے

مکدی گل مکاون دانے جیویئے سال ہزاراں
 آخر موت دا ذائقہ چکھنا چھڈ کے باغ بہاراں
 اے بندیا توں غافل ہوئیوں غور ماشہ نہیں کردا
 رہ کے بے خبرا بے فکر اے غم ہو کے مردا

دور دراڈا پیڈا تیرا منزل بوہت لمیری
 قدم قدم تے دشمن تیرے راہ ابلیس آرو کے
 نیکی تھوڑی بدی زیادہ تیری ایہہ کمانی
 پل صراط دے اتوں لنگھنا ہے باریک جو والوں
 اوہدے پٹھاں اگ دا ہیگا اک دریا وگیندا
 تکڑی دے وچ روز حشر نوں عمل ایہہ توالے جاوے
 ذرے ذرے دا اوس ویلے کرن حساب اوہ بندیا
 پہلی منزل بعد حیاتی وچ قبر دے آوے
 کلم کلی جان قبر وچ قابو آؤنی یارا
 قبر ہنیری کوٹھڑی ہسکی چائن نہ ہو اوواں

مٹی دا سرہانہ بندیا ہسکی خاک پواندی
 سجے مٹی کجے مٹی خاک نوں خاں اے کھاندى

پٹھاں مٹی اتے مٹی آل دوالے مٹی
 مٹی دے غلاف دے اندر بدن اے لکيا تیرا
 نہ کجھ پتہ بیوی دا اوتھے نہ دس متر یاراں
 بھین بھرا نہ وات لین گے کوئی وی کم نہ آوے
 روز حشر تک خاک دے تھلے توں اکلے رہنا
 جیہڑا اوس جہان نوں جاندا اوہدی خبر نہ آؤندی
 سرتے موت نقارا وجدا کر لے کجھ تدبیراں
 پھرن ٹرن توں پیر تیرے ایہہ ہو مجبور تاں جاس
 سیک جاوے گی جیہہ ایہہ تیری واج بلند نہ ہونی
 اکھاں میٹیاں جاوے بندیا بلٹھ وی بند ہو جاوے
 نیک کمانی کر کے بندیا توشہ توں بنا لے

اکھاں دے وچ پے گئی مٹی ایسے ہتھ دکھالے مٹی
 چیک چیک کے بولن والیا خاک دے اندر ڈیرا
 نہ کوئی سار ملے گی اوتھے سکے رشتے داراں
 قبر دے سپ تے ٹھوہنویاں تائیں کیہڑا آہٹاوے
 پرتیا جانا پاسہ ناہیں نہ اٹھنا نہ بہنا
 بے قراری وحشت اوتھے ہے دن رات ڈراؤندی
 فیر نہ کجھ وی ہونا بندیا ہویاں جد تاخیراں
 ہتھ تے باہواں مل نہ سکے ماس نوں کیڑے کھاس
 کجھ نہ کنیں واج آوے گی صورت بنے ڈراؤنی
 فیر ایہہ مردہ دبھ آون گے دبھ کے مٹی پاوے
 کون بھیجے گا پچھوں تینوں اج ای بخت جگالے

مرن دے پچھوں بھل جاون گے اپنے تے پرانے
 قبر اتے فاتحہ پڑھن نوں آئے کوئی نہ آئے
 توبہ کر نصوحے والی چھڈ دے بھیڑیاں کاراں
 ڈر دا رہو خداوند کولوں کر کے استغفاراں

جیہڑے کم توں روکیا رب نے اوہدے کولوں رک جا
 ایہر عمل کمائیے جنے رحمت بناں نہ ڈھوئی
 یارب سائیاں فضل کماویں اسی آں او گنہارے
 چغلی، غیبت گلے شکویاں اندر عمر لنگھائی
 سکھ نوں سینے دے نال لایا بھل گئے شکر خدایا
 رشوت خوری سینہ زوری چوری تے چکاری
 نہ کسے دا دکھ وٹھایا نہ ای سکھ اڑایا
 لافاں ماریاں کر لے وانگوں چک کے دھون کھلوتا
 اپنے نفس امارہ تائیں پالیا دے خوراکاں
 تیمارداری نہ کیتی جا کے نہ ای بھار وٹھایا

ہتھ دی میری توے دی تیری ایہہ دستور بنایا

ماپیاں جہاں پالیا پوسیا اوہناں نوں بھلایا

نہ زکوٰۃ کڈھی وچ مالوں کیتیاں نہ خیرائتاں
 خوش اخلاقی مہر محبت الفت پیار بھلایا
 حج دکھالے دے لئی کیتا بھلیاں سب روائتاں
 ڈیموں وانگوں ڈنگ لگایا جیہڑا اگے آیا
 کیبل ٹی وی ناچ تے گانے کی عمل کمایا
 مکر فریب دی حد نہ چھڈی رائیگاں وقت گویا
 اُلو وانگوں نکرے لگا جدوں بڈھپا آیا
 چانن ویلا بھر جوانی کھیڈ کے تاش لنگھایا
 گھسن گھیری دے وچ پھس گئی ڈولی کشتی میری
 یارب سائیاں فضل تیرے دی ہے ہن آس لمیری

صدقہ نبی محمد سرور میرے عیب چھپائے

صدقہ حسن حسین دے یارب کردیں معاف خطائیں

پانچواں خطبہ جمعہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ
 لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ تَعَالَى عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
 هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ
 وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ
 فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
 هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ
 قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 وَعِشْيَا وَحِينَ تُظْهِرُونَ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ
 بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ
 وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيُّ
 الْأُمِّيُّ الَّذِي يَأْتِي مِنَ اللَّهِ بِكَلِمَاتِهِ وَإِيَّاهُ لَعَلَّكُمْ
 تَهْتَدُونَ ○ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا

الرَّسُولُ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا
 مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
 رَحِمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا ^{تَفِيئَةً} يَبْتَغُونَ فَضْلًا
 مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي دُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ
 السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي
 الْإِنْجِيلِ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
 الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ
 فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ
 بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
 وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ○ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ
 لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
 الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ○ يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا وَمَنْ
 يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ
 اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا فَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا
 إِلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ هَ وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ

وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ لَا تُدْبِرُوا مَوَالِكُمْ
 وَلَا أَوْلَادَكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ
 هُمُ الْخَاسِرُونَ وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهْوٌ وَ
 لَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
 وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاقْرَأُوا اللَّهَ قَرْضًا
 حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ
 اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّذِينَ
 سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
 آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا قَلًا
 طَاقَةً لَنَا فِيهِ وَاعْفُ عَنَّا إِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
 وَارْحَمْنَا إِنَّكَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
 إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا سُبْحَانَ رَبِّكَ
 رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ○ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ○
 وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ○

حُطْبَةُ ثَانِي سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ
 وَرِثَةِ عَرْشِهِ وَمِدَادِ كَلِمَاتِهِ
 لِأَنَّ اللَّهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
 الْحَيَاةُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ
 الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ كَمَا صَلَّيْتَ
 عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَبَارَكْتَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَ
 عَلَى أَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى
 آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ ○ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُنْتُ أَنَا
 إِمَامَ النَّبِيِّينَ وَخَطِيْبُهُمْ وَمَا حَبَّ شَفَاعَتِهِمْ فَخَرُّوا
 وَأَنَا أَوَّلُ النَّاسِ خُرُوجًا إِذَا بُعِثُوا وَأَنَا خَطِيْبُهُمْ إِذَا
 وَقَدُوا وَأَنَا مَبْشَرُهُمْ إِذَا يَسُؤُوا وَلِوَأَيُّ الْحَمْدِ يَوْمَئِذٍ
 بِيَدِي وَأَنَا أَكْرَمُ وَلِيَادِمَ عَلَى رِجْلِي وَلَا فَخْرَ ○ وَبِعِثْتُ
 مِنْ خَيْرِ قُرُونِ بَنِي آدَمَ قَرْنًا فَقَرْنَا حَتَّى كُنْتُ مِنَ
 الْقَرْنِ الَّذِي كُنْتُ مِنْهُ وَمِثْلُ أَهْلِ بَيْتِي كَسَفِينَةِ
 نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَّى وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ ○ وَ
 أَصْحَابِي كَالنَّجُومِ بِأَيْمِهِمْ قَتَدًا يَتَمَرًا هَتَدًا يَتَمُّمُ وَلَوْ

كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا غَيْرَ رَقِيٍّ لَا تَخَذُتَ يَا بَكْرٌ
خَلِيلًا إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ
رَقِيْقِي فِي الْجَنَّةِ عُمَانُ ابْنُ عَفَانَ ○ وَمَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ
فَعَلَى مَوْلَاهُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ
الْجَنَّةِ ○ وَالْفَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ○ وَخَيْرُ
نِسَائِهَا خَدِيْجَةُ خُوَيْدِيَّةٌ ○ وَفَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى
النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيْدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ وَمَنْ
أَذَى عَنِّي فَقَدْ أَذَانِيَّ وَطَلْحَةَ فِي الْجَنَّةِ ○ وَالزُّبَيْرُ
فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ مَالِكٍ فِي الْجَنَّةِ ○ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ
ابْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ ○ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَرَّاحِ فِي
الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فِي الْجَنَّةِ ○ اللَّهُمَّ وَأَعْطِ
سَيِّدَنَا مُحَمَّدًا الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ الَّذِي وَعَدْتَهُ الَّذِي
إِذْ قَالَ صَدَّقْتَهُ وَإِذَا سَأَلَ أَعْطَيْتَهُ ○ اللَّهُمَّ وَتَقَبَّلْ
شَفَاعَتَهُ فِي أُمَّتِهِ ○ وَاسْتَعْمَلْنَا بِسُنَّتِهِ ○ وَتَوَقَّأْنَا عَلَى
مِلَّتِهِ ○ وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ وَتَحْتَ لِوَائِهِ ○ وَاجْعَلْنَا
مِنْ رُفَقَائِهِ ○ وَأَوْرِدْنَا حَوْضَهُ وَأَسْقِنَا بِكَاسِهِ ○
وَالْفَعْنَا بِمَحَبَّتِهِ ○ سَمِعُوا وَمَنْ يُطِيعِ الْأَمِيرَ فَقَدْ
أَطَاعَنِي ○ وَمَنْ يَعِصِ الْأَمِيرَ فَقَدْ عَصَانِي ○ أَوْصِيكُمْ
بِتَقْوَى اللَّهِ وَالشَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي

وَسِنَّةَ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ تَمَسَّكُوا بِهَا
وَعَصُّوا عَلَيْهَا بِالتَّوَّاجِدِ وَلَا يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا خَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَعَشِيَّتُهُمُ الرَّحْمَةُ وَلِذِكْرِ
اللَّهِ تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُ وَأَكْبَرُ

بِهِمَا تُطِيبُ مَجْرَمَهُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ○ وَصَلَّى اللَّهُ
تَعَالَى عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ ○
سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ شَفِيعِ الْمَذْنُوبِينَ وَعَلَى آلِهِ
الطَّيِّبِينَ ○ وَأَصْحَابِهِ الْمُطَهَّرِينَ ○ وَمَنِ اتَّبَعَهُمْ
اجْتَمَعِينَ ○ يَا أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ نَصْرَكُمْ اللَّهُ أَطِيعُوا اللَّهَ
وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَدُومُوا عَلَى أَمْرِهِ وَاجْتَنِبُوا عَنْ
تَهْوِيهِ فَإِنَّ لَكُمْ فِيهِ خَيْرًا لَدَّارِينَ ○ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا
وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ ○ وَتَقَنَّا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ
وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ○ إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مُلْكٌ يَرْزُقُ
رَحِيمُهُ

حُطْبِهِ ثَانِي ۝ نَحْمَدُكَ وَنَسْتَعِينُكَ وَنُصَلِّي عَلَى نَبِيِّهِ
 وَحَبِيبِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ
 أَجْمَعِينَ ۝ يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ خُذْ لَكُمْ
 عِبَادُوا الْأَعْمَالَ الصَّالِحَةَ وَالْتَقُوا
 وَالذُّنُوبِ وَاجْتَمِعُوا خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى لِلْعُقْبَى ۝
 فَإِنَّ زَادَكُمْ قَلِيلٌ وَقَلِيلٌ وَسَبِيلُكُمْ طَوِيلٌ
 فَتَوَيُّوْا إِلَى اللَّهِ التَّوَابِ وَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ عَلِيمٌ
 بِالصَّوَابِ وَادْكُرُوهُ بِكُرَّةٍ وَأَصِيلًا إِنَّ ذِكْرَ اللَّهِ تَعَالَى
 أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَجَلٌ وَأَعْظَمُ أَكْبَرُهُ

پنجواں خطبہ

قرآنی آیتوں سے حدیثیں مبارکوں سے کھلریا

سب تعریفیں اللہ دے لئی ہیں۔ اوہ ذات جسے انسانوں ہدایت عطا فرمائی۔
 اوہ دے نال جے اللہ تعالیٰ انسانوں ہدایت نہ فرماندا۔ تاں اسیں ہدایت نہ حاصل کر
 سکہ دے ساں۔ اوہ ظاہر تے لکے ہویاں نوں جانن والا اے۔ اوہ مہربان تے رحم
 فرماؤن والا اے۔ اوہ اوّل تے آخر تے ظاہر تے باطن اے۔ اوہ ہر شے دا علم رکھن
 والا اے۔ اوہ ذات جیہڑا صورتاں نوں تخلیق کردا اے۔ رحمتاں دے اندر جو یں
 اوہدی مرضی (مشیت) ہندی اے۔ نہیں کوئی عبادت دے لائق۔ پر اوہ جیہڑا
 زبردست حکمت والا اے۔ اوہ ذات جسے تہانوں پیدا کیتا تے تہاڈے لئی بنائی
 سماعت (سنن دی طاقت) تے بصارت (دیکھن دی طاقت) تے دل۔ تہاڈے
 وچوں تھوڑے ہیں۔ جیہڑے شکر کرن والے نیں۔ اوہ دے لئی حمد (تعریف) اے۔
 جیہڑا اسماناں تے زمیناں وچ اے۔ (وعشیا وحين تظہرون) اوہ ذات!
 جسے گھلایا۔ رسول نوں ہدایت دے دے کے تے سچا دین دے دے کے۔ تاں جے اوہ غالب
 کردے اوہنوں سب دے سب دیناں تے کافی اے اللہ تعالیٰ گواہ۔ تاں فیر ایمان
 لیاؤ اللہ تے اوہ دے رسول اتے جیہڑا نبی امی (نہ پڑھیا ہویا) اے۔ اوہ جیہڑے
 ایمان لیاے اللہ تے تے اوہ دے کلمہ اتے تے اتباع کیتی اوہدی۔ تاں جے تسیں
 ہدایت حاصل کرو۔ اے ایمان والیو! اطاعت کرو۔ اللہ دی تے اللہ دے رسول دی۔
 جسے اطاعت کیتی اللہ تے اوہ دے رسول دی۔ سچ مچ اوہ بوہت وڈی کامیابی نال نوازی

گیا۔ محمد ﷺ اللہ دے رسول ہیں۔ اوہ لوک جیہڑے اوہناں دے نال ہیں۔ اوہ
 کافراں اتے سختی (شدت) کرن والے ہیں۔ تے آپس وچ حدتوں بوہتے مہربان
 ہیں۔ توں ویکھیں گا۔ اوہناں نوں رکوع دی حالت وچ تے سجدے دی حالت وچ۔
 اوہ تلاش کردے ہیں۔ اللہ کولوں اوہدا فضل تے رضا۔ اوہ سیہانے جاندے نیں اپنے
 چہرے چہریاں توں۔ بوہتے سجدے کرن دے سبب نال۔ اوہناں دی مثال توریت
 وچ اے۔ تے مثال انجیل وچ اے۔ بے شک اللہ تعالیٰ ارادہ فرماندا اے۔ کہ دور
 کردے اہلبیت کولوں ناپاکی نوں تے پاک کرے تہانوں جو یں کہ پاک کرن واجب
 اے۔ تے ہرگز مردہ گمان نہ کرنا۔ اوہناں لوکاں نوں۔ جیہڑے شہید کردتے گئے۔
 اللہ دی راہ وچ۔ سگوں اوہ زندہ ہیں۔ اپنے رب دے کولوں اوہناں نوں رزق دتا
 جاندا اے۔ اوہ خوش ہیں۔ اوہدے اتے جیہڑے اللہ تعالیٰ نے اپنے فضل نال
 اوہناں نوں عطا فرمایا۔ تے اوہ خوشخبری (بشارت) دیندے ہیں۔ اوہناں لوکاں نوں
 جیہڑے سچے اوہناں نال نہیں ملے۔ اوہناں دے پچھوں آؤن والیاں وچوں۔
 خبردار! نہ اوہناں اتے خوف اے تے نہ اوہ غمگین ہیں۔ اے ایمان والیو! جد آواز دتی
 جائے۔ نماز لئی۔ جمعے دے دن۔ تاں نبھج کے اللہ دے ذکر دے پاسے جاؤ۔ تے
 خرید و فروخت ترک کر دیہو۔ ایہ تہاڈے لئی بہتر اے۔ جے تسیں جانو۔ اے ایمان
 والیو! رجوع کرو اللہ دے ولے پکی سچی توبہ (توبۃ النصوح) جسے برا کم کیتا۔ اپنی جان
 اتے ظلم کیتا۔ فیر اللہ کولوں بخشش (مغفرت) طلب کیتی۔ تاں اوہ پاوے گا۔ اللہ توں۔
 معاف فرماؤن والا۔ رحم فرماؤن والا۔ بخشش منگو اپنے کولوں۔ تاں جے تسیں فلاح
 (نجاتِ خلاصی) پا جاؤ۔ نہ غافل کر دیوے تہانوں تہاڈا مال تے نہ اولاد۔ اللہ دے

ذکر کولوں۔ تے جسے انج کیتا۔ اوہ خسارہ (گھاٹا) پاؤن والیاں وچوں اے۔ تے ایہ
 دنیاوی زندگی اک کھیڈ تے تماشہ اے۔ تے بے شک آخرت دا گھر ہمیشہ رہن والا
 اے۔ بے تسیں جانو..... تاں نماز قائم کرو۔ تے زکوٰۃ ادا کرو۔ تے قرض دیو۔ اللہ
 نوں قرض حسنہ۔ تے جو تساں اگے گھلیا۔ اپنیاں جاناں لئی نیکی۔ تسیں اوہنوں پاؤ
 گے۔ اللہ دے کول۔ اوہ بہتر اے۔ تے بڑا اجر اے۔ اللہ کولوں بخشش منگو۔ بے شک
 اللہ تعالیٰ معاف فرماؤن والا اے۔ رحم فرماؤن والا اے۔ اے ساڈے رب! معاف
 فرما! اسانوں تے اساڈے اوہناں بھراواں نوں جیہڑے بازی جت گئے۔ اساڈے
 ای وچوں ایمان دے اندر۔ تے اساڈے دلاں نوں ڈنگا (ٹیرھا) نہ بنا۔ اوہناں
 لوکاں دے لئی۔ جیہڑے ایمان لیائے۔ اے ساڈے رب! بے شک توں حد توں
 بوہتا شفقت فرماؤن والا ایں۔ رحم فرماؤن والا ایں۔ اے اساڈے رب! نہ اساڈے
 اتے بھار پا جنہوں اسیں چک نہیں سکدے۔ اساڈے نال درگزر فرما۔ اسانوں
 معاف فرما۔ اساڈے اتے رحم فرما۔ توں اساڈا مولا ایں۔ اساڈی مدد فرما۔ کافر لوکاں
 اتے۔ بے شک اللہ تعالیٰ تے اوہدے فرشتے درود گھلدے ہین۔ نبی پاک ﷺ
 اتے۔

اے ایمان والیو! تسیں وی درود گھلو۔ پاک اے میرا رب۔ رب
 العزت (عزتاں دارب) خوبیاں والا اے۔ تے سلام ہووے سارے رسولاں اتے
 تے ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ جیہڑا سارے جہان دارب اے۔

بچوں کی خطبے دا خطبہ ثانی

پاک اے اللہ تے اوہدی حمد دے نال۔ جیہری مخلوقات دی تعداد نالوں زیادہ
 اے۔ تے اوہدے عرش دے وزن نالوں زیادہ اے۔ تے اوہدے کلمات نالوں
 زیادہ اے۔ نہیں کوئی معبود سوائے اللہ دے۔ اوہ انکلا اے تے اوہ کوئی شریک نہیں۔
 اوہدے لئی اے بادشاہی۔ تے اوہدے لئی حمد اے۔ اوہ زندہ کردا اے تے اوہ ماردا
 اے۔ تے اوہ زندہ اے۔ اوہدے لئی موت نہیں۔ خیر اوہدے دست قدرت وچ اے
 تے اوہ ہر چاہت اتے قادر اے۔ اے اللہ! رحمت کاملہ نازل فرما۔ حضرت محمد ﷺ
 اتے تے آپ دی آل پاک اتے تے آپ دیاں ازواج مطہرات اتے تے آپ
 دی اولاد اتے۔ جویں کہ توں نے رحمت کاملہ عطا فرمائی حضرت ابراہیم علیہ السلام
 اتے تے برکت نازل فرما۔ حضرت محمد ﷺ اتے تے آپ دی آل پاک اتے تے
 آپ دی ازواج مطہرات اتے تے آپ دی اولاد اتے۔ جویں کہ توں برکت نازل
 فرمائی حضرت ابراہیم علیہ السلام اتے تے اوہناں دی آل اتے۔ بے شک توں سراہیا
 گیا بزرگ تے برتر ہیں۔

فرمایا۔ رسول اللہ ﷺ نے۔ جدوں قیامت دادن ہووے گا۔ میں نبیاں دا
 امام ہوواں گا تے اوہناں دا خطیب ہوواں گا۔ تے شفاعت میرے ہتھ وچ ہووے
 گی۔ بغیر فخر دے۔ تے جدوں لوک اپنیاں قبریں وچوں اٹھائے جان گے۔ تاں میں
 سب توں پہلے نکلاں گا۔ تے میں خطبہ دین والا ہاں۔ جدوں (وفدو) تے میں
 خوشخبری سنان والا ہاں۔ جدوں اوہ مایوس ہو جاوے گے۔ تے لواء الحمد میرے
 ہتھ وچ ہووے گا۔ تے حضرت آدم علیہ السلام دی اولاد وچوں سب توں زیادہ مکرم

ہوواں گا بغیر کسے فخر دے۔

تے مینوں مبعوث کیتا گیا۔ زمانیاں وچوں بہترین زمانے وچ۔ حضرت آدم علیہ السلام دی اولاد دے جو بہترین زمانے سن۔ ایٹھوں تیکر۔ کہ جس زمانے وچ میں ہاں۔ اوہ بہترین اے۔ تے میری اہلبیت حضرت نوح علیہ السلام دی بیڑی دی مانند ہن۔ جیہڑا ایس بیڑی وچ سوار ہو گیا۔ اوہ نجات پا گیا۔ تے جسے اوس ولوں مونہہ پھیریا۔ روگردانی کیتی۔ اوہ غرق ہو گیا۔ تے میرے صحابہ ستاریاں دی مثل ہن۔ اوہناں وچوں کسے اک دی تسیں اقتدا (پیروی) کرو گے۔ ہدایت پا جاؤ گے۔ جے کدی میں کوئی دوست بناواں رب دے سوا۔ تاں میں دوست بناواں گا۔ حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ نوں۔ بے شک اللہ تعالیٰ نے حق نوں حضرت عمر رضی اللہ عنہ دی زبان اتے جاری فرمادتا۔ جنت وچ میرے ساتھی عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ ہن۔ جیہڑا میں مولا ہاں۔ بے شک علی علیہ السلام اوہدے مولا ہن۔ تے حضرت حسن علیہ السلام تے حضرت حسین علیہ السلام جنتی جواناں دے سردار ہن۔ تے حضرت فاطمہ سلام اللہ علیہ جنت دیاں عورتاں دی سردار ہن۔ تے ساریاں عورتاں وچوں بہترین حضرت خدیجہ بنت خویلد رضی اللہ عنہا ہن۔ تے حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا دی فضیلت عورتاں اتے اجیہی اے۔ جویں سرید دی فضیلت باقی سارے کھانیاں اتے۔ جسے میرے چاچے نوں تکلیف دتی۔ اوہنے مینوں تکلیف دتی تے حضرت طلحہ رضی اللہ عنہ جنتی ہن۔ تے حضرت زبیر رضی اللہ عنہ وی جنتی ہن۔ تے حضرت سعد ابن مالک رضی اللہ عنہ وی جنتی ہن تے حضرت عبدالرحمن بن عوف وی جنتی ہن۔ تے حضرت ابو عبیدہ بن جراح رضی اللہ عنہ وی جنتی ہن۔ تے سعید ابن

زید رضی اللہ عنہ وی جنتی ہیں۔ اے اللہ! عطا فرما۔ اساڈے سردار حضرت محمد ﷺ نوں
 مقام محمود جیہد اتوں اوہناں نال وعدہ کیجا اے۔ اوہ جو آکھے۔ توں اوہنوں سچ (پورا)
 کرنا ایں۔ تے جدوں اوہ سوال کرے تاں توں عطا فرماند ایں۔ اے اساڈے اللہ!
 توں قبول فرما۔ اوہناں دی شفاعت اوہناں دی امت دے حق و سچ۔ تے اسانوں
 اوہناں دی سنت اتے عمل کرن والا بنا۔ تے اسانوں ملت اتے خاتمہ (موت)
 دے۔ تے اساڈا حشر فرما۔ اوہدے گروہ و سچ تے اوہدے جھنڈے دے تھلے۔ تے
 بناں اوہدے ساتھیاں وچوں۔ تے اسانوں وارد فرما۔ اوہناں دے حوض اتے۔ تے
 اسانوں سیراب فرما۔ اوہناں دے جام (پیالے) نال تے اسانوں نفع عطا فرما۔
 اوہناں دی محبت توں۔

سنو! جسے ویلے دے امیر (حکمران) دی اطاعت کیتی۔ اوہنے میری اطاعت
 کیتی۔ تے جسے امیر دی نافرمانی کیتی۔ اوہنے میری نافرمانی کیتی۔ میں تہانوں اللہ
 کولوں ڈردے رہن دی وصیت کردا ہاں۔ تے سننا تے اطاعت کرنا۔ کہ تہاڈے اتے
 میری سنت لازم اے۔ تے میرے خلیفے (خلفائے راشدین) جیہڑے رشد و ہدایت
 والے ہیں۔ اوہناں نوں مضبوطی نال پھڑو۔ تے اپنی مضبوطی نال اوہناں نوں پھڑو۔
 کہ اوہ چھٹ نہ سکن۔ تے بیٹھو ا جیہی قوم دے لاگے۔ جیہڑی ذکر کردی اے تے
 فرشتے اوہنوں گھیرا پالیندے نیں۔ تے رحمت اوہناں نوں کج لیندی اے۔ تے اللہ
 دا ذکر بلند اے۔ اولیٰ اے۔ عزت والا اے۔ اجل اے۔ اعظم اے۔ تے سب توں
 وڈا اے۔

پنجواں جمعہ دا وعظ

(الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ: نماز دین دا تھم اے)

دین اسلام دے پنج رکن نے آکھیا آپ الہی
پاک محمد سرور عالم بڑی تاکید بتائی

پہلا رکن اے کلمہ طیبہ پڑھنا بڑا ضروری
لا الہ الا اللہ دامطلب نبی بتایا
محمد رسول اللہ دامطلب ایہہ پیارے
دو جا رکن اے دین اسلام دا فرض اساڈے تائیں
فجر تے پیشی ڈیگر مغرب خفتاں فرض اے ہوئی
تجا رکن رمضان دے روزے پورا اک مہینہ
چوتھا رکن زکوٰۃ دا آہا دیو زکوٰۃں مالوں
پنجواں رکن اے مسلماناں دا حج مکے دا کرنا
جامدینے پاک دے اندر پڑھ سلام پوچھنا
بڑی تاکید نماز دی آئی وچ قرآن پیارے

پڑھدا جو نماز اے عجزوں دل اوہدا خوش ہووے

جان آسودہ رہندی اوہدی کدی نہ تھوڑ کھلووے

پاک پوشاک بدن دی رہندی جسم وی پاک اے ہندا
بالغ مرداں عورتاں تائیں لازم ہے ایہہ بھائی
سرگی ویلے قبل اذانوں دل نوں صاف بناؤ
کوشش کر کے پڑھو نمازاں رل جماعتے جاؤ
روز حشر نوں سب توں پہلاں پچھ ہووے گی بھائی
زینت حرمت دین اسلام دی ہے نماز پنجگانہ
جنت باغ بہاراں ملسن اوس نمازی تائیں
رب دے اگے حاضر ہون دا پاون وقت نمازی
بہت تاکید قرآن دے اندر ہے نماز دی آئی

منج کے لیڑے ہے نمازی ٹردا اٹھدا بیہندا
کڑیاں منڈے نوکر آقا کرن ایہہ حق ادائی
کر طہارت وضو وی کر کے باگک صلوة سناؤ
فجر تے پیشی ڈیگر مغرب نماز عشاء اداؤ
باقی نیکیاں بدیاں پچھوں نکڑی جان تلالی
بڑا پیار فرشتے کردے دیکھ کے مرد ربانہ
حوراں تے غلمان ملن گے کوثر ٹھنڈیاں چھائیں
دل دیاں گلاں رب نال کردا ہندا اے رب راضی
شادی غمی تے اوکھے سوکھے ویلے کرو ادائی

تندرستی یاں بیماری سفر قیام دے اندر نہیں معاف کے وچ حالت بھاویں شاہ سکندر
گھوڑے دی سواری ہووے بھاویں موٹر لاری پڑھو نمازاں ویلے اتے حکم کیتا رب باری

پانی نہ میسر ہووے ڈھل نہ ذرا گزارو

کر تیمم پڑھو نمازاں رب نون سدا پکارو

رب دی وچ درگاہ اوہ بندے پاندے نیں منظوری
دیکھو دھت نیوا اندر شاہ نماز گزاراں
اصغر اکبر عون محمد عباس دا دے نذرانہ
چھاں تیراں دی نیزے بھالے چمکن آل دوالے
سجدے اندر سر کٹوایا نہ نماز وساری
دیلا رائیگاں ہونہ جاوے سستی چھڈ دے پیارے
ایسی پڑھ نماز نہ بندیا بے ترکیب ادھوری
خرچ نہ پیسہ دھیلا ہندا پڑھدے جو نمازاں
بے نمازی بھج دے استوں غفلت وقت لنگھاوون
پڑھ کے کلمہ جو نہیں پڑھدے نہ ایہہ فرض ادا ندے

تھتے پیرتے گئے گوڈے گھس نہیں جاندے تیرے

پے جاویں جے سجدے اندر ہوں بخت اچیرے

لاچ حور غلامن دا کر کے نہ نماز گزاریں
طوطے مینا شیر بکھیلے مچھیاں تے مرغابی
جماداتاں تے نباتاتاں سب رب دی حمد پکارن
پاکے بشری صورت سوہنی توں کیوں ڈھل گزاریں
اک رکعت پڑھیں گھر اندر اک دا اجر توں پاویں
اک رکعتوں پنج سو پاویں جامع مسجد جا کے
مسجد نبوی اندر جیہڑا اک رکعت اداوے
اک رکعت دے بدلے ملدا لکھ رکعت دارتبہ
بیت المقدس اندر جیہڑا اک رکعت گزارے
پیر فقیر تے صوفی عالم جنے حافظ قاری

خالص نیت دے نال بندیا توں ایہہ فرض اتاریں
سارے حمد ثناواں کردے تینوں کی بے تاباں
رکھ تمامی صبح تے شامیں رب نون نہ وسارن
تھتے پیرنے چلدے تیرے کیوں نہ فرض اتاریں
ستائی رکعتاں اک رکعتوں جے مسجد توں جاویں
کرتے سہی آزمائش بندیا سر سجدے وچ پاکے
پنجاہ رکعت دا اجر اوہ بندہ اپنے رب تھیں پاوے
جا کعبے وچ جیہڑا پڑھدا دین خطیب ایہہ خطبہ
پنچی ہزار رکعت دا درجہ پان نمازی پیارے
کے وی کے وی حالت اندر نہیں نماز وساری

اپنے پیر دے نقشاں اتے چلدا کیوں نہیں پیارے
 پڑھدے آئے ہن نمازاں پیر تے صوفی سارے
 پڑھی نماز سرکار مدینہ حسن حسینؑ ولی نے
 پڑھی نماز عثمانؑ عمرؑ نے ابو بکرؑ علیؑ نے

پیر پیراں دا غوث الاعظمؑ پڑھدا رہیا نمازاں
 پڑھن نماز مجاہد رن وچ لڑدے جو لڑائیاں
 جے اسلاف دے طورے طریقے بندیا توں اپناویں
 یارب بخش لو ہنیاں دے صدقے جیہڑے خاص نمازی
 ظاہری فائدے بوہت نماز دے کنتی وچ نہ آون
 قلب دے تائیں چائن ملدا ہندا روح آسودہ
 بے حیائیاں کولوں سانوں ایہہ نماز چھڈا دے
 ہتھ تے پیر پاکیزہ رہندے ملدی اے پارسائی
 رب دے گھر دی کرے زیارت جیہڑا مسجد جاندا
 نیکاں سنگ آشنائی ہندی عالم فاضل ملدے
 چہرے اتے نور اے آؤندا دل معمور ہو جاندا

بے نمازاں یارھویں دیویں کنیاں نذر نیازاں
 گھر وچ بیٹھ کے بیچ دے اتے کرداتوں کوتاہیاں
 پڑھیں نمازاں روز حشر نوں اچے رتبے پاویں
 ساڈیاں کر قبول نمازاں ہو ساڈے تے راضی
 ویلے دا تعین ہندا عالم ایہہ فرماون
 نیکی دل خیال اے ہندا بھل دے کم بے ہودہ
 پاک پوتر جتہ رہندا پاک لباس پواوے
 صحت مند توانا ہندا کرے جو حق ادائی
 اوتھے دچھڑے بلی جمن لاگے اپنے پاندا
 عزت دے وچ واہدا ہندا غنچے کھڑدے دل دے
 غم قبر دا مومن تائیں کدے نہ فیر ستاندا

دین اسلام دا تقم اے دو جا رکن اسلام دا بھائی
 عظمت بڑی نماز دے اندر روکدی ایہہ بریائی

چھیواں خطبہ

اللہ دے ناں نال شروع۔ جیہڑا رحم کرن والا نہایت رحیم اے۔
 پاک اے اللہ تعالیٰ۔ تے ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ تے کوئی معبود
 نہیں سوائے اللہ دے تے اللہ سب توں وڈا اے۔ نہیں اے نیکی کرن دی توفیق تے
 گناہ توں بچن دی طاقت۔ پر اللہ دے ولوں اے۔ جیہڑا بلند اے تے عظمت والا
 اے۔ اے اللہ! رحمت کاملہ نازل فرما۔ اساڈے سردار اساڈے مولا محمد ﷺ اتے۔
 جیہڑے آخری نبی ہین۔ رسولاں دے سردار ہین۔ گنہ گاراں دی شفاعت کردے
 ہین۔ تے آپ دی آل اتے جو پاک (طیب) اے تے آپ دے صحابہ کرام اتے۔
 جیہڑے پاک کرن والے ہین۔ تے جسے اوہناں دی اتباع کیتی۔ ساریاں دے
 ساریاں اتے۔

اے مسلمانو! اللہ تعالیٰ تہاڈی مدد کرے۔ اللہ دی اطاعت کرو۔ تے اوہدے
 رسول دی اطاعت کرو۔ تے ہمیشگی (دوام) اختیار کرو۔ اوہدے حکم اتے تے بچو
 اوہدیاں منع کیتیاں چیزاں توں۔ بے شک ایہدے ونج تہاڈے لئی دوہاں جہاناں
 دی بھلائی اے۔ اللہ تعالیٰ برکت دیوے تہانوں تے اسانوں۔ قرآن عظیم وچوں
 تے اسانوں تے تہانوں نفع عطا فرماوے۔ اوہدیاں آیتاں وچوں۔ تے حکمت نال
 پرز کرتوں۔ بے شک اوہ بلند اے۔ سخی اے۔ کرم والا اے۔ بادشاہ اے۔ بر۔
 شفقت فرماؤن والا۔ رحم فرماؤن والا اے۔

دو جا خطبہ

اسیں حمد کر دے آں اوہدی (اللہ دی) تے مدد طلب کر دے آں اوہدے
 کولوں تے درود بھجیدے ہاں۔ اوہدے نبی اتے تے اوہدی حبیب محمد ﷺ اتے تے
 اوہناں دی آل پاک اتے تے اوہناں دے سارے صحابہ کرام اتے۔ اے ایمان
 والیو! اللہ تعالیٰ تہاڈے دشمنان نوں رسوا کرے۔ نیک کم کرو۔ تے معصیت تے
 سارے گناہ دے کماں کولوں بچو۔ تے آخرت دے لئی بہترین زادہ راہ تقویٰ اختیار
 کرو۔ بے شک تہاڈا زاد راہ تھوڑا اے۔ تھوڑا اے۔ تے تہاڈا راہ لہاں اے۔ لہاں
 اے تا فیر رجوع کرو اللہ ولے۔ جیہڑا بوہت زیادہ توبہ نوں قبول کرن والا اے۔
 اوہدے کولوں بخشش طلب کرو۔ بے شک اوہ بردبار اے۔ صواب دے نال تے
 اوہنوں یاد کرو فجرے تے شامیں۔

بے شک اللہ تعالیٰ دا ذکر بلند تے اولی تے اجل تے عظمت والا تے سب

توں وڈا اے۔

چھیواں منظوم وعظ

(پٹھے راہ نہ چل)

بندیا ایسے راہ نہ ٹرتوں جس دے وچ خرابی
روز حشر نوں نازل ہووے جس توں غضبِ عثمانی

نکیاں دے وچ ماٹھا دسیں بدیاں وچ ہیشاری
بچپن لکھیا دور جوانی وداع اے تیتھوں ہویا
آیا بڈھا وارا ہن تے کر کجھ غور ضروری
حیلے سازی سب بہانے چھڈ کے ایدھر آ جا
وچ قرآن دے رب نے جیہڑا ہے فرمان سنایا
پاک محمد سرور عالم جو فرمان سنائے

پہن پوشاکاں لا خوشبوؤاں موجاں پیا اڈاویں
پٹھے راہ تے ٹریا بندیا سدھے راہ نہ آویں

حق حقوق تمامی بندیا توں نے دلوں بھلائے
نہ ہمسائیاں نوں بلاویں کنڈ بھائیاں ول کیتی
سود نوں کہیں تجارت ہسگی رشوت تیرا شیوہ
تاں وی توں ناشکری کردا صحبت بھیرٹی بہندا
ماڑے دبڑے عاجز بیکس تیرے آل دوالے
ساکاں انگاں تیریاں اندر ہیگے کئی وچارے
اپنے چھڈ کے غیراں دے نال لائی اے توں یاری
ملن اذاناں توں سجاں تے عیش آرام ہنڈاویں
ماڑے دے جنازے دے وچ شرکت نہ توں کیتی
ہن تے ہتھ تے پیرنے تیرے قبضے دے وچ تیرے

کڑی نے تینوں انھا کجیا منزل نظر نہ آئے
ماپے چھڈ کے عاقی ہوئیوں نیت وچ پلیتی
ہز شئے رب نے بخش تینوں دڈھ پتراں دامیوہ
کدی نہ توں بیمار نوں پچھیا نہیں دعائیں لیندا
کدی نہ تینوں ملی اے فرصت پچھے نہ توں حالے
کدی نہ کم اوہناں دے آئیوں لاندرا ہیا ایں لارے
کدی نہ لاغر عاجز دی توں کیتی اے دلداری
کدی نہ رب دے گھر دے اندر پڑھن نماز توں آویں
کدی نہ پچھیا دکھے کولوں کی تیرے سر بیتی
کر لے نیکی دا کم بندیا اٹھ کے شام سویرے

کوٹھیاں بلڈنگ ڈیرے دارے پختہ توں بنائے
آخر دھرتی پٹھاں جانا کیوں توں قول بھلائے

کتھے نے اوہ شملے والے گھوڑی تے جو بہندے
 فانی دنیا جھڈ جھڈا کے قبراں وچ سدھائے
 کدی خیال نہ آیا تینوں سب کجھ جھڈ کے جانا
 اتھے شمع فانوس توں اپنے گھر دے وچ جلائے
 اج جوانی بھر مردانی کر لے عمل چنگیرے
 یارب سائیاں رحم کماویں دیویں بخش خطاواں
 مار کھنکورے آکڑ چلدے کھچ طئاواں لیندے
 اج اوہناں دے سنجے ڈیرے الوواں گھر بنائے
 بھلکے تیرے کم نہ آوئاں بندیا فیر پچھتانا
 قبر ہنیری یاد نہ تینوں کبھڑا چانن لائے
 ایہو کافی تیرے لئی اے کم آوے گی تیرے
 روز حشر نوں عزت رہ جائے پائے نہ سزاواں
 آثر فقیر نوں بخشیں یا رب صدقہ شاہ ابرار
 بدیاں دے وچ عمر لنگھائی کیتیاں پٹھیاں کاراں

تصنیفات اثر

- حاتم طائی با تصویر**
 حاتم طائی نے حسن بانو دے عاشق منیر شامی لئی
 ست سوالاں دے جواب دتے۔
 ۷ جلدیں وچ
- گلزار تے حنیف**
 مرز مین سندھ دے چودھویں صدی دے
 دو عاشق مہر کاچیلوی تے گلزار دی داستان
- پنجابی گلستان**
 حضرت سعدی شیرازی - فارسی وچ لکھی گئی
 گلستان دا پنجابی وچ ترجمہ - سعدی ہی دی فصاحت،
 بلاغت تے نفاست نوں قائم رکھیا گیا اے
- خطبات اثر**
 پورے سال لئی پنجابی زبان وچ
 لکھے گئے منظوم خطبے - منبر آتے ہر امام
 وعظ کر سکدا اے
- پنجابی حکایات مولانا روم**
 مولانا روم دیاں حکایات نوں پنجابی نثر
 وچ ڈھالی گیا اے۔ اثر صاحب نے
 اک شاہکار بنا دتا اے
- نکی قیامت**
 اثر انصاری فیض پوری دیاں
 افسانہ نما کہانیاں دا مجموعہ
- پنجابی بوستان**
 سعدی شیرازی دی فارسی کتاب
 بوستان نوں اثر صاحب نے
 نرالے رنگ وچ ڈھال دتا اے

ساتواں خطبہ رمضان شریف

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ قَضَىٰ عَلَی الشُّهُورِ شَهْرَ رَمَضَانَ
 وَتَرَدَّلَ فِیْهِ الرَّحْمَةُ وَالْغُفْرَانُ ۝ وَالشُّكْرُ لِلرَّحْمٰنِ
 الَّذِیْ شَرَّفَ عَلَی الْاَیَّامِ یَوْمَ الْجُمُعَةِ وَقَرَضَ
 صَلَوَتَهُ عَلَی اَهْلِ الْاِسْلَامِ وَجَعَلَنَا مِنْ اُمَّةٍ خَیْرٍ
 الْاَنَامِ عَلَیْهِ النَّحِیَّةُ وَالسَّلَامُ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِیْ اَوْجَبَ
 خُطْبَةَ هَذَا الْیَوْمِ عَلَی هَذَا الْقَوْمِ وَالسَّلَامُ عَلَی
 سَیِّدِ الْاَنْبِیَاءِ وَالْمُرْسَلِیْنَ اِمَامِ الْهُدٰی شَفِیْعِ
 الْمُدْنِیْنَ اَحْمَدَ الْمُصْطَفٰی مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ الَّذِیْ
 اُنزِلَ فِیْهِ الْقُرْآنُ هُدٰی لِلنَّاسِ وَبَیِّنَاتٍ مِّنَ

الْهُدَى وَالْفُرْقَانَ وَخَصَّصَهُ بِالسَّيِّعِ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنِ
 الْعَظِيمِ وَالشَّفَاعَةَ لِأَهْلِ الْكِبَارِ لِلنَّجَاةِ مِنْ
 الْعَذَابِ الْأَلِيمِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ
 النَّبِيِّينَ حَبِيبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَعَلَى آلِهِ الْمُطَهَّرِينَ
 وَأَصْحَابِهِ الْمَكْرَمِينَ خُصُوصًا عَلَى أَفْضَلِ الْبَشَرِ
 بَعْدَ الْأَنْبِيَاءِ بِالتَّحْقِيقِ قَاتِلِ الْكُفَّارِ وَالزُّنْدِيقِ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
 عَنْهُ وَعَلَى أَعْدِلِ الْأَصْحَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ
 بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَعَلَى مَعْدَنِ
 الْحَيَاءِ وَالْعِرْقَانِ جَامِعِ الْقُرْآنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 عُثْمَانَ ابْنَ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَعَلَى
 أَسَدِ اللَّهِ الْغَالِبِ مَطْلُوبِ كُلِّ طَالِبِ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
 عَنْهُ وَعَلَى السِّتَّةِ الْبَاقِيَةِ مِنَ الْعَشْرَةِ الْمُبَشِّرَةِ الَّذِينَ
 أَسَاءَ لَهُمْ سَعْدٌ وَسَعِيدٌ وَأَبُو عُبَيْدَةَ وَالطَّلْحَةُ
 وَالزُّبَيْرُ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ اللَّهُ الْعَزِيزُ
 الْوَهَّابُ الْحَنَّانُ الْمَتَّانُ وَعَلَى عَشِيرَةِ الشَّرِيفِينَ

الْكُرَمِيِّينَ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ النَّاسِ ○ حَمْرَةَ وَالْعَبَّاسِ ○
 رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى الْإِمَامَيْنِ السَّعِيدَيْنِ
 الشَّهِيدَيْنِ ○ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ
 الْحُسَيْنِ وَعَلَى أُمَّهُمَا سَيِّدَةِ النَّسَاءِ بِنْتِ سَيِّدِ
 الْأَنْبِيَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَعَلَى خَدِيجَةَ الْكُبْرَى
 وَعَائِشَةَ الصِّدِّيقَةَ الْخَبِيرَاءِ وَعَلَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَعَلَى زُمَرَةَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبَاتِ وَعَلَى
 فِرْقِ الْأَخْيَارِ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ ○ وَعَلَى الَّذِينَ
 يَا يَعْوُذُ تَحْتَ الشَّجَرَةِ وَالتَّابِعِينَ الْبِرَّةِ ○ وَعَلَى
 تَبِيعِ التَّابِعِينَ الْمُتَّقِينَ وَالصُّلَحَاءِ الْمُهْدِيَّتِينَ ○
 رِضْوَانِ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ○ بِرَحْمَتِكَ
 يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ ○ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ
 الْعَظِيمِ ○ وَنَقَعْنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ○
 إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مُبْرَرٌ وَرُفٌّ رَحِيمٌ ○

خُطْبَةٌ ثَانِي

نَحْبَدُ اللَّهَ خَالِقَ الْجَنَانِ وَالسَّقْرِ
وَنُصَلِّي وَنُسَلِّمُ عَلَى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ

الْبَشَرِ ○ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّاتِهِ وَ
أَهْلَ بَيْتِهِ وَعَشِيرَتِهِ وَمَنِ اتَّبَعَهُمْ مِنَ التَّائِبِينَ
رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ○ أَمَا بَعْدُ
فَيَا أَيُّهَا السُّلُوبُونَ الْحَاضِرُونَ أَيَّدَاكُمْ اللَّهُ تَعَالَى
بِزِيَادَةِ الْمُؤْمِنِينَ ○ وَخَذَلَانِ أَعْدَاءِ الْإِسْلَامِ
مِنَ الْكُفَّارِ وَالْمُشْرِكِينَ ○ وَأَصْلَحَ اللَّهُ تَعَالَى حَالَكُمْ
فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالَّذِينَ ○ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَأْمُرُكُمْ
بِقَامَةِ الصَّلَاةِ الْخَمْسَةِ وَصَلَاةِ الْجُمُعَةِ وَصَوْمِ
شَهْرِ رَمَضَانَ الَّذِي فَضَائِلُهُ كَثِيرَةٌ مِنْ أَنْ
تُعَدَّ دَوْتُحْطَى ○ وَأَجَلٌ مِنْ أَعْدَادِ الرِّمَالِ
وَالْحَطَى ○ فَا فَعَلُوا مَا أَمَرَكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

الْمُصْطَفَىٰ إِنْ كُنْتُمْ تَشْتَهُونَ حُسْنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ يَرْحَمُ عِبَادَهُ الصَّالِحِينَ وَيَخْتَصِمُهُمْ
بِالْأَجْرِ الْعَظِيمِ ۝ وَادْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَىٰ يَذْكُرْكُمْ وَادْعُوهُ
يَسْتَجِبْ لَكُمْ وَلَذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَىٰ أَعْلَىٰ وَأَوْلَىٰ وَاعْبُدُوهُ
وَاجْلُوا لَهُ وَأَتَمُّ وَآهَرُ وَأَكْبَرُ

آٹھواں خطبہ رمضان شریف

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَكْرَمَنَا بِصِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ شَهْرٍ
أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ۝ كَمَا قَالَ الْحَنَانُ الْمَتَّانُ ۝ شَهْرُ
رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ آيَةٌ لِّشَهْرٍ أَوَّلَهُ رَحْمَةٌ
وَأَوْسَطُهُ مَغْفِرَةٌ ۝ وَآخِرُهُ عِتْقٌ مِّنَ النَّيِّرَانِ ۝ شَهْرٌ
تُفْتَحُ فِيهِ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ وَتُغْلَقُ فِيهِ أَبْوَابُ النَّيِّرَانِ ۝
وَسُلْسِلَ فِيهِ الشَّيْطَانُ وَلَخُلُوفُ فَمِّ الصَّائِعِ أَطْيَبُ
عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَالرَّعْفَرَانِ ۝ آيَةٌ شَهْرٍ
مَّنْ خَفَّفَ فِيهِ عَنْ مَمْلُوكِهِ غَفْرًا لِلَّهِ لَهُ وَأَعْتَقَهُ

مِنَ التِّيَرَانِ ○ شَهْرٌ مِنْ أَشْبَعٍ فِيهِ صَابِغٌ سَفَاهُ
 اللَّهُ تَعَالَى مِنْ حَوْضِ الْكَوْثَرِ حَتَّى يَدُ خَلِّ الْجَنَانِ ○
 شَهْرٌ فِيهِ لَيْلَةٌ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرِ ○ شَهْرٌ مِنْ تَقَرُّبِ
 فِيهِ بِمُحْصَلَةٍ مِنَ التَّطَوُّعِ كَانَ كَمَنْ آذَى قَرِيضَةً
 فِيمَا سِوَاهُ مِنَ الْأَحْيَانِ ○ شَهْرٌ يُشْفَعُ لَنَا إِلَى رَبِّنَا
 الْمُسْتَعَانِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْ أَهْلُ الْإِيمَانِ ○ شَهْرٌ مَدَحُهُ
 نَبِيُّ آخِرِ الزَّمَانِ سَيِّدُ الْإِنْسِ وَالْجَانِّ ○ أَفْضَلُ
 الصَّلَاةِ مِنَ الرَّحْمَنِ يَا رَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ
 الْعَظِيمِ ○ وَنَفَعَنَا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ○
 إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مَدِكٌ قَدِيمٌ بَرَّءٌ رَوْفٌ رَحِيمٌ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا
 كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ وَهُوَ
 الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ
 عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ هَإِنَّ اللَّهَ وَفِيكَتَهُ
 يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ
 وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ

مُحَمَّدٍ بَعْدَ أَنْفَاسِ الْمَخْلُوقَاتِ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى صَاحِبِهِ بَعْدَ أَشْعَارِ الْمَوْجُودَاتِ وَصَلِّ عَلَى
 جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ ○ وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ
 الصَّالِحِينَ ○ وَعَلَى جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
 وَارْحَمْنَا وَارْحَمْنَا مَعَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّحِيمِينَ ○
 اللَّهُمَّ وَفَّقْ وَثَبِّتْ سَلَاطِينَ الْعَهْدِ وَالزَّمَانِ ○ عَلَى
 الْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ اللَّهُمَّ انصُرْ مَنْ نَصَرْدِينِ مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ ○
 وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَ دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْهُمْ عِبَادَ اللَّهِ ○ إِنَّ اللَّهَ
 يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى
 وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ
 تَذَكَّرُونَ ○ وَلَذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ
 وَأَهَمُّ وَأَتَمُّ وَأَكْبَرُ

ستواں خطبہ

(موضوع رمضان شریف)

تمام تعریفاں اللہ دے لئی ہیں۔ اوہ ذات جسے فضیلت بخشی رمضان نوں سارے مہینیاں اتے۔ اوہ دے اندر رحمت تے مغفرت نازل فرمائی۔ تے شکر اے اوس ”خدائے رحمن دا۔ جسے جمعے دے دن نوں سارے دنوں اتے شرف بخشیا۔ تے اوہدی نماز (نماز جمعہ) نوں فرض کیتا اہل اسلام اتے۔ تے بنایا اسانوں امت خیر الانام۔ اوہناں اتے ہووے تجیہ تے سلام۔ اوہ اللہ۔ جسے (سننا) واجب کیتا خطبہ اج دے دن دا اوس قوم اتے۔ تے سلامتی ہووے۔ نبیاں تے رسولاں دے سردار اتے۔

ہدایت پان والیاں دے امام گنہ گاراں دی شفاعت فرماؤن والے احمد مصطفیٰ محمد مجتبیٰ ﷺ اتے اوہ ذات جسے نازل کیتا۔ ایہدے (رمضان) وچ قرآن۔ جیہڑا ہدایت اے لوکاں لئی تے واضح نشانیاں ہیں۔ ہدایت وچوں۔ تے فرق کرن والی کتاب وچوں۔ تے مخصوص کیتا۔ اوہنوں سبع مثانی (ستاں آیتاں والی سورت فاتحہ) تے قرآن عظیم دے نال۔ تے کبیرہ گناہ کرن والیاں دے لئی اوہنوں شفیع (شفاعت کرن والا) بنایا۔ دردناک عذاب توں نجات پاؤن لئی۔ اے اللہ! رحمت کاملہ نازل فرما۔ محمد خاتم الانبیاء (آخری نبی اتے) رب العالمین دے حبیب اتے۔ تے اوہناں دی آل پاک اتے۔ تے اوہناں دے مکرم صحابہ کرام اتے۔ خاص کر جیہڑے افضل البشر ہیں۔ نبیاں دے بعد۔ بے شک جیہڑے کفار تے زندیقوں نوں قتل کرن والے ہیں۔ امیر المؤمنین حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ تے صحابہ کرام وچوں سب توں بوہتے عدل کرن والے امیر المؤمنین عمر ابن خطاب رضی اللہ عنہ اتے تے جیاہتے عرفان دی کان قرآن مجید نوں جمع فرماؤن والے امیر المؤمنین عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ اتے۔ تے اسد اللہ الغالب اتے۔ جیہڑے ہر طالب (جاہن والے) دے

مطلوب (مراد) ہیں۔ امیر المؤمنین حضرت علی ابن ابی طالب رضی اللہ عنہ تے عشرہ
 مبشرہ وچوں باقی چھیاں دے اتے۔ اوہ جہاں دے ناں ایہ ہیں۔ حضرت سعد رضی
 اللہ عنہ تے حضرت سعید رضی اللہ عنہ تے حضرت ابو عبیدہ بن جراح رضی اللہ عنہ تے
 حضرت طلحہ رضی اللہ عنہ تے حضرت زبیر رضی اللہ عنہ تے حضرت عبدالرحمن بن عوف
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ۔ اللہ جیہڑا غالب اے۔ اپنے کولوں عطا فرماؤن والا اے۔ حنان
 اے۔ احسان فرماؤن والا۔ تے آپ دے چاچیاں اتے۔ جیہڑے شریف ہیں۔
 اللہ تے لوکاں دے کول عزت والے ہیں۔ حضرت حمزہ رضی اللہ عنہ تے حضرت
 عباس رضی اللہ عنہ۔ تے دو خوش بخت شہیداں تے اماں ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ
 عنہ تے ابی عبد اللہ حضرت حسین رضی اللہ عنہ اتے تے ایہناں دوہاں دی والدہ سید
 النساء بنت سید الانبیاء فاطمہ الزہری رضی اللہ عنہا تے حضرت خدیجۃ الکبریٰ رضی
 اللہ عنہا اتے تے حضرت عائشہ صدیقہ حمیرا رضی اللہ عنہا اتے۔ تے مومنات تے
 مومنات دیاں ماواں اتے تے اہل بیت پاک دے گھرانے اتے تے بہترین
 جماعت مہاجرناں تے انصاراتے تے اوہناں لوکاں اتے جہاں نے رکھ دے تھلے
 بیعت (رضوان) کیتی۔ تے تابعین کرام اتے تے تبع تابعین اتے تے ہدایت پاؤن
 والے صلحائے کرام اتے۔ اللہ تعالیٰ دی رضا ہووے۔ ایہناں سب دے سب اتے۔
 اللہ تعالیٰ برکت نازل فرمائے۔ اساڈے تے تہاڈے لئی قرآن عظیم وچوں تے نفع
 عطا فرمائے اسانوں تے تہانوں آیتاں دے نال۔ تے حکمت نال بھر پور ذکر دے
 نال۔ بے شک اوہ بلند اے۔ سخی اے۔ کرم فرماؤن والا اے۔ بادشاہ اے۔ برتری
 فرماؤن والا اے۔ رحم فرماؤن والا اے۔

ستویں خطبے داد و جا خطبہ

میں حمد کر دہاں اوس اللہ دی۔ جیہڑ اجنت تے جہنم دا پیدا کرن والا اے۔ تے
 میں درود بھیج دہاں تے سلام گھل دہاں۔ محمد ﷺ ا تے جیہڑے سید البشر ہین۔ تے
 آپ دی آل پاک ا تے تے صحابہ کرام ا تے تے آپ دی ازواج مطہرات (پاک
 بیبیاں) ا تے تے آپ دی اولاد ا تے تے آپ دے گھر والیاں دے ا تے۔ تے
 آپ دے گھرانے ا تے تے اوہناں ا تے جنہاں تابعداری کیتی تا بعین و چوں۔
 رضوان اللہ تعالیٰ علیم اجمعین۔

اما بعد

حمد تے صلوات دے بعد

اے مسلمانو! جیہڑے حاضر او۔ اللہ تعالیٰ مومنین دی کثرت نال تہاڈی مدد
 فرماوے۔ تے اسلام دے دشمن۔ کافراں تے مشرکاں نوں ذلیل تے خوار فرمائے
 تے اللہ تعالیٰ اصلاح فرماوے تہاڈے حالاں دی قیامت دے دن تے فیصلے دے
 دن۔ بے شک اللہ تعالیٰ تہانوں حکم دیندا اے۔ پنج نمازاں دے قائم کرن دا۔ تے
 نماز جمعہ دی ادائیگی دا۔ تے رمضان شریف دے روزیاں دا۔ جیہدے بے شمار
 فضائل نیں۔ جنہاں نوں نہ تسیں گن سکدے او۔ تے نہ شمار کر سکدے او۔ تے اللہ
 تعالیٰ جنہاں کماں دا حکم دیندا اے۔ اوہ کرو۔ تے اوہدے رسول مصطفیٰ ﷺ جے
 تسیں (تشتھون) دنیا دی زیبائش تے آخرت دی بھلیائی چاہو۔ تاں بے شک
 اللہ رحم فرمائے۔ اپنے صالحین بندیاں ا تے تے اوہناں نوں مخصوص فرماوے اجر عظیم

دے نال۔ تے ذکر کرو اللہ تعالیٰ دا۔ اوہ تہاڈا چرچا بلند کرے گا۔ اوہنوں پکارو۔ اوہ
 تہاڈیاں دعاواں نوں قبول فرمائے گا۔ تے اللہ تعالیٰ دا ذکر بلند اے اعلیٰ اے۔ اولیٰ
 اے۔ عزت والا اے۔ اجل اے تے اتم تے اہم تے سب توں وڈا اے۔

عربی توں پنجابی ترجمہ :

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

نظر ثانی : مولانا سید اجمل شاہ گیلانی آزاد کشمیر

ستواں جمعہ دا منظوم وعظ

(رمضان شریف)

ماہ رمضان اے برکت والا رحمت دیاں گھٹاواں
فجریں شامیں رات تے دن نوں جھمکن نور شعاداں

ایس مہینے نازل ہندیاں رحمتاں بے شماراں
ایس مہینے پاک خدا نے کیتی رحمت بھاری
ایس مہینے بندہ بندے نے دوزخ دے دروازے
ایس مہینے فلک دے اتوں آؤندے ہین فرشتے
ایس مہینے دا رب عالم اچا شان بنایا
ایس مہینے رات اک آؤندی رحمت برکت لے کے
ناں اوہدا شب قدر بتاون رمز اسراراں والی
ایس مہینے ہر مومن توں ثلذیاں ہین آفاتاں
ایس مہینے نیک دعاواں پاندیاں ہین قبولی
ایس مہینے فرض ادا کوئی بندہ اک ہے کردا
ایس مہینے پڑھو جے سنتاں اجر نفل دا پاؤ
ایس مہینے اک کرو جے نال کسے دے نیکی
ایہہ مہینہ ڈھال دوزخ دی بنسی حشر دیہاڑے
ایس مہینے دے رتے نوں دیا نبی خدا دے
رہدے کم تے پاک نبی دے پاک ارشاد دے پاروں
بنھ کے منہ نوں رہ کے بھکھے اجر نہ ملدا کائی
ہر اعضاء دا روزہ ہندا بات فضول نہ ریے
بچے گلے شکائتاں کولوں دامن نوں بچا کے
ہتھ تے پیر دا روزہ ہندا بدیاں توں بچایے

جیونگر بارش ساؤن نوں ہووے رم جھم دیاں پھوہاراں
اپنی پاک کتاب خدا نے ایسے ماہ اتاری
ایس مہینے جنت دے در کھلن بے اندازے
پاک روحاں وی دھرتی اُتے آؤندے نیک سرشتے
ایہہ سردار مہیناں دا اے وچ کتاباں آیا
ہزار مہیدیاں نالوں افضل کہندے منبر کہہ کے
اوہدے وچ رحمت دے چھٹے دیندا اے رب والی
ایس مہینے شیطاناں نوں بنھ دے دن تے راتاں
ایس مہینے توبہ کر لوؤ ہووے شرف حصولی
پاؤے ستر گنا ثواباں بھیڑی موت نہ مردا
نفل پڑھو تے اجر خدا تھیں فرضاں دا لکھاؤ
ستر نیکیاں ملدیاں اوہنوں روح دی کھیتی مہیکی
روز حشر نوں کرے شفاعت بھانویں گٹڑے ماڑے
آل اصحاباں نے وی دیا حسن حسین شہزادے
اسیں وی ایہدا شان ودھائیے بچے دوزخ ناروں
جناں چہ نہ صدق یقینوں کریے حق ادائی
یہہ زبان دا روزہ ہندا اوکھی سوکھی جریے
نگہ نوں روکے بدیاں کولوں رکھے نگہ جھکا کے
ہتھ نوں برے کماں توں روکو اجر خدا تھیں پائیے

رُ کے جاؤ نہ بدیاں ولے روکو پیر برائیوں

روزے دار تے لازم ہیگا بچے اوہ سب گناہوں
 دیکھنا سننا جائز رکھو بھیڑی نگہ نہ پاؤ
 اکھ تے کن دا ایہہ ہے روزہ بدیاں تو بچاؤ

ایہہ زبان دا روزہ ہندا بھیڑے بول نہ بولو
 نال یتیمیاں تے مسکیناں بیٹھ کرو افطاری
 بھانویں تھوڑے روٹی ٹکڑوں روزہ جے کھلواؤ
 روزے دارنوں کمی نہ آؤندی اجر ثواب دے پاروں
 ہر عبادت دا اس ماہ وچ دونوں اجر اے ملدا
 جنت دے وچ میوے ملدے حوراں تے غلاماں
 روزے داراں نوں اک نعمت ملدی ہے درگاہوں
 اوس نعمت دا پتہ خدا نوں روزے دار جو پاوے
 کر لے بندیا زہد عبادت رحمت جھڑیاں لاوے
 ایس مہینے شیطاناں نوں سنگل مارے جاوے
 دوجا دہاکا اے برکت والا تیجا بخشش والا

روزے داراں دے لئی خوشیاں عید الفطر ودھاوے
 اثر فقیر ا ماہ رمضان دا بخشش لے کے آوے

اٹھواں خطبہ

موضوع رمضان شریف

تمام تعریفاں اللہ دے لئی ہیں۔ اوہ ذات جسے اسانوں تکریم دتی۔ رمضان دے مہینے دے روزیاں دے نال۔ ایسا مہینہ کہ نازل کیتا گیا ایہدے وچ قرآن۔ جو یں کہ فرمایا حنان تے منان نیں۔ کہ رمضان دا مہینہ اوہ اے جیہدے وچ قرآن نازل کیتا گیا۔ یعنی اچھیا مہینہ جیہدا پہلا حصہ (دس دن) رحمت اے۔ درمیانی حصہ (دس دن) مغفرت ہیں تے آخری حصہ (دس دن) جہنم توں آزادی اے۔ ایس مہینے وچ جنت دے بوہے کھول دتے جان دے نیں۔ تے جہنم دے بوہے بند کر دتے جان دے نیں تے شیطان نوں زنجیراں نال بندھ دتا جاندا اے۔ تے روزہ دار دے مونہہ دی مہک اللہ دے ہاں کستوری زعفران نالوں بوہتی پاک تے پسند اے۔ ایس مہینے وچ جیہڑا اپنے مملوک (خادین) اتے آسانی (رعایت) کرے۔ اللہ تعالیٰ اوہدے گناہواں نوں معاف فرما دیندا اے۔ تے اوہنوں جہنم توں نجات عطا فرما دیندا اے۔ ایہ اچھیا مہینہ اے کہ جیہڑا ایہدے وچ روزے دار داروزہ افطار کرواندا اے۔ اللہ تعالیٰ اوہنوں کوثر دے حوض وچ سیراب فرمائے گا۔ ایہتھوں تیکر کہ اوہ جنت وچ داخل ہووے گا۔ ایہ اچھیا مہینہ اے۔ جیہدے وچ اک رات ہزار مہینیاں توں بہتر اے۔ ایہ اچھیا مہینہ اے۔ جیہڑا ایہدے وچ تقرب اچھا (درجہ حاصل کرن لئی) نقل (نقلی عبادت) کرے۔ اوہ انج ای اے کہ اوہنے فرض ادا کیتا۔ ایہ اچھیا مہینہ اے۔ جیہڑا شفاعت کرے گا۔ اساڈی اساڈے رب دے کول۔ ایمان

داراں دے توکل پاروں۔ ایہہ اچھیا مہینہ اے۔ جیہدی مدح آخری نبی اے۔ انسان
 تے فرشتیاں دے سردار نے فرمائی۔ سب توں زیادہ فضیلت والا درود ہووے اوہناں
 اتے رحمان دے ولوں۔ اللہ تعالیٰ برکت نازل فرمائے اساڈے لئی تے تہاڈے لئی
 قرآن مجید وچوں تے نفع فرمائے اسانوں تے تہانوں آیات وچوں تے حکمت
 بھرے ذکر نال۔ تاں فیر بے شک اوہ بلند اے۔ سخی اے۔ کرم فرماؤن والا اے۔
 بادشاہ اے۔ قدیم اے۔ برّانے۔ نرمی فرماؤن والا اے۔ رحم فرماؤن والا اے۔

دو جا خطبہ

تمام تعریفاں دے لئی ہے۔ اوہ ذات جسے اسانوں ہدایت دتی۔ اوہ دے نال
 تے اسیں ہدایت اتے نہ ہندے جے اوہ اسانوں ہدایت نہ فرماندا۔ اوہ ذات جسے
 بھچیا اپنے رسول نوں ہدایت تے حق دے دین دے نال۔ تاں جے اوہ اوہنوں
 غالب کر دے سارے دیناں اتے۔ بھانویں کافر ایہنوں پسند ای نہ کرن۔ بے شک
 اللہ تعالیٰ تے اوہ دے فرشتے درود بھیج دے ہین۔ نبی پاک ﷺ اتے اے ایمان
 والیو! تسبیح وی درود بھیجو اوہناں اتے تے سلام بھیجو۔ اے اللہ! رحمت کاملہ عطا فرما۔
 محمد ﷺ اتے تے محمد ﷺ وی آل اتے۔ مخلوقات دیاں جاناں دی تعداد دے برابر۔
 تے رحمت کاملہ نازل فرما محمد ﷺ اتے تے آپ دے اصحاب اتے۔ موجودات دے
 شعراں دے برابر تے رحمت کاملہ عطا فرما سارے نبیاں اتے تے رسولاں اتے۔

تے تمام اللہ دے نیک بندیاں اتے تے تمام مومن مرداں تے مومن عورتاں اتے
اساڈے اتے رحم فرما۔ تے اساڈا حشر (اخیر) اوہناں دے نال فرما۔ تیری رحمت
دے نال۔ اے سب توں زیادہ رحمت فرما ون والے۔

اے اللہ! مدد فرماتے ثابت قدم رکھ عہد دے بادشاہاں نوں عدل تے احسان
اتے۔ اے اللہ! فتح (نصرت) نازل فرما اوہدے اتے۔ جیہڑا مدد کرے۔ محمد صلی اللہ
علیہ وسلم
دے دین دی تے اسانوں اوہناں وچوں نہ بنا۔ تے ذلیل و رسوا فرما۔ جسے محمد صلی اللہ
علیہ وسلم
نوں رسوا کیتا۔ تے اسانوں اوہناں وچوں نہ بنا۔

اے اللہ دے بند یو! بے شک اللہ حکم دیندا اے عدل تے احسان دا تے
قرابت داراں نوں عطا کرن دا۔ تے منع فرماندا اے۔ بے حیائی کولوں۔ منکرات تے
سرکشی کولوں۔ تہاڈے لئی نصیحت اے۔ تاں بے تسلیں نصیحت حاصل کرو۔ بے شک
اللہ دا ذکر بلند اے۔ اعلیٰ اے۔ اولیٰ عزت والا اے۔ اجل اے۔ اہم اے۔ اتم
اے۔ سب توں وڈا اے

عربی توں پنجابی زبان وچ ترجمہ

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

نظر ثانی:

سید محمد اجمل شاہ گیلانی۔ آزاد کشمیر

اٹھواں منظوم وعظ

(رمضان شریف بارے)

ہے سلطان مہییاں دا ایہہ ماہ رمضان پیارا
شوکت شان بلند ہے ایہدی چمکے نور اجالا

پاک محمد سرور عالم فضیلت بڑی بتائی
دوزخ دے در بند ہو جاوے برکت ایہدی پاروں
اک نیکی دا ستر نیکیاں اجر خدا ہے دیندا
سنت دی ادائیگی اس وچ فرض دار تہہ پاوے
روز حشر نوں گناہ گاراں نوں روزہ آن چھڈاوے
ڈھال دوزخ دی بن دار روزہ روز قیامت بھائی
ایہدے وچ خدا نے نازل ہے قرآن فرمایا
وچ مسیحاں جگجگ چانن آل دوالے
جسے روزہ رکھ کے ایہدی عزت ہے ودھائی
روزے دار نوں عید دیہاڑا خوشیاں لے کے آوے

ڈیگر ویلے روزہ دار دے منہ دی جو خوشبوئی

ودھ کستوری عنبر نالوں رب سچے نوں ہوئی

ہندی گھر گھر وچ تلاوت نفل نماز اداون
کنتی دے ایہہ دن نے بندیا گزر جانا ای ویلا
عکم خدا دے دلوں بجائوں بندیا توں بجالے
جنت دے وچ پھل تے میوے لذت لطف اٹھاون
نیک کماں دا اجر زیادہ نیکو کار اے پاندا
جے توں چاہویں حوراں جنت کراہتمام روزے دا
روزے دار و ماہ رمضان اے رحمت لے کے آؤندا
خورے آؤندے سال نوں استھے اساں جینا کہ مرنا
روزے دار نوں رحمت برکت بخشش ملے جتاہوں

رات نوں پرہن تر لو سچیاں مومن سجدے سبب جھکاون
کر لے حاصل فائدہ استوں بیٹھ نہ بندیا وہلا
رحمت دی اے بارش ہندی اپنے عیب بخشالے
روزے دار نوں جام کوثر دے حوراں آ پلاون
اجر روزے دا آپ خدا ہے بوہت ثواب عطا ندا
روز حشر نوں زیارت رب دی ایہہ انعام روزے دا
بخر دلاں نوں روشن کردار وچ نوں چین پچھاؤندا
رکھ لے روزے ایس بہارے عذر ذرا نہ کرنا
فیر نہ تھوڑا اے رہندی کائی نیکی ودھ حسابوں

خالی جھولی بھر جائدی اے تھوڑ نہ رہندی کائی

اثر فقیر ا بڑی فضیلت ماہ رمضان دی آئی

نَوَافِلِ خُطْبَةِ جَمْعِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَدَّرَنَا فِي سَابِقِ عِلْمِهِ بِالْعَدْلِ
 وَالْإِحْسَانِ وَرَزَقَنَا بِجَوَاهِرِ الْجُمُعَةِ رِقَابَ الشُّهُورِ
 وَالْأَوَانِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي رَبَّنَا فِي الدُّنْيَا بِنِعْمِهِ
 الْأَلْوَانِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فِي الْقُبُورِ وَالذُّيُودِ أَنْ
 مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ فِيهِ يَحْكُمُ بِالْعَدْلِ وَالْفَضْلِ
 وَالْبُرْهَانِ ○ إِيَّاكَ نَعْبُدُ حَقَّ الْعِبَادَةِ فِي كُلِّ حِينٍ
 وَإِن ○ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ عَلَى الْأَعْدَاءِ مِنَ الْجِنَّةِ
 وَالْإِنْسِ وَالشَّيْطَانِ ○ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
 بِالْإِسْتِقَامَةِ عَلَى التَّوْحِيدِ وَالْإِيمَانِ ○ صِرَاطَ الَّذِينَ
 أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ بِالْهُدَى آيَةً إِلَى سَبِيلِ الْجَنَّةِ ○ غَيْرِ
 الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَمِنَ أَهْلِ الْكُفْرِ وَالشُّرْكِ وَالطُّغْيَانِ ○
 وَلَا الضَّالِّينَ مِنَ أَهْلِ الْهَوَى وَالْبِدْعِ وَالْعِصْيَانِ ○
 آمِينَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ شَوْقًا إِلَى لِقَاءِ الرَّحْمَنِ وَنَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ اللَّهُ وَاحِدٌ لَا يَأْتِيهِ كُفْرًا مِمَّا
 جَبَّارًا لِلدُّنْيَا غَفَارًا لِلْعُيُوبِ سَتَارًا ○ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا

عَبْدًا وَرَسُولَهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَسَلَّمَ
 خُصُومًا عَلَىٰ شَيْخِ الْكِبَارِ وَالصَّغَارِ وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ وَالْوُقَارِ
 صَاحِبِ رَسُولِ اللَّهِ فِي الْغَارِ ○ الصَّادِقِ الصِّدِّيقِ ○ وَالْإِمَامِ
 الْأَعْلَى قَاتِلِ الْكُفْرَةِ وَالزُّنْدِيقِ ○ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ○ وَإِمَامِ
 الْمُتَّقِينَ ○ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ ○ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○ ثُمَّ
 السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْوَقَّابِ ○ عَلَى الْإِمَامِ الْأَعْدَلِ الْبُرَيْقِ
 الْمَسْجِدِ وَالْبَحْرَابِ ○ مَنْ وَفَّقَ رَأْيَهُ بِالْوُجْهِ وَالْكِتَابِ ○
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ○ وَإِمَامِ الْأَعْدَلِينَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ
 رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ثُمَّ السَّلَامُ مِنَ الْمَلِكِ الْمَثَانِ ○
 عَلَى أَمِيرِ الزَّمَانِ كَامِلِ الْحَيَاءِ وَالْإِيمَانِ مَعْدِنِ
 الْجُودِ وَالْإِحْسَانِ ○ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ○ وَإِمَامِ الْمُسْلِمِينَ ○
 عُمَرَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○ ثُمَّ السَّلَامُ
 مِنَ الْمَلِكِ الْعَلِيِّ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ○ وَإِمَامِ الْأَشْجَعِينَ
 أَسَدِ اللَّهِ الْغَالِبِ وَمَطْلُوبِ كُلِّ طَالِبٍ عِلِّيِّ بْنِ أَبِي
 طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○ وَعَلَى وَكْدَيْهِ وَقُرَّةِ عَيْنَيْهِ
 وَرَأْسَيْهِ مَنكِبَيْهِ ○ الْإِمَامَيْنِ الْهَمَامَيْنِ السَّعِيدَيْنِ
 الْمُتَّقِيَيْنِ الْمُتَّقُولَيْنِ ○ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ ○ وَالْإِمَامِ

عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى أُمَّهِمَا
 سَيِّدَةِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ○
 وَعَلَى الْمُطَهَّرِينَ مِنَ الْقَدَمِ إِلَى الرَّأْسِ ○ عَمِّيهِ
 الشَّرِيفِينَ بَيْنَ النَّاسِ ○ حَبْرَةَ وَالْعَبَّاسِ ○ وَعَلَى مَنْ
 تَابَعَهُمْ مِنَ النَّاسِ وَعَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ ○
 وَالتَّابِعِينَ الْأَبْرَارِ الْأَخْيَارِ إِلَى دَارِ الْقَرَارِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا
 كَثِيرًا كَثِيرًا ○ أَيُّهَا الْحَاضِرُونَ ○ عَلِمُوا أَنَّ الدُّنْيَا دَارُ الْمُنْتَهَى
 وَالْقَرَارِ ○ وَالْحَقِيقِي دَارُ الرَّاحَةِ وَالْقَرَارِ يَدْرُوَانِي الدُّنْيَا بِالتَّوْبَةِ
 وَالِاسْتِغْفَارِ قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا بِالْبِعَاصِي رَبَّنَا أُمَّنَّا فَاغْفِرْ لَنَا
 ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ طَالِبُ الدُّنْيَا مَعْرُورٌ وَطَالِبُ
 الْعُقْبَى مَسْرُورٌ وَطَالِبُ الْمَوْلَى مَتَّصِرٌ وَطَالِبُ الدُّنْيَا
 جَائِلٌ وَطَالِبُ الْعُقْبَى عَاقِلٌ وَطَالِبُ الْمَوْلَى كَامِلٌ وَ
 طَالِبُ الدُّنْيَا مَرْدُودٌ وَطَالِبُ الْعُقْبَى مَسْعُودٌ وَطَالِبُ الْمَوْلَى
 مَحْمُودٌ ○ إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النِّظَامِ كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ
 الْعَلَّامِ قَوْلُهُ حَقٌّ وَكَلَامُهُ صِدْقٌ وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ
 فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ○ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ
 الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ○ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ○ مَنْ يَعْمَلْ

مُثْقَالِ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَحْمِلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا
يَرَهُ ۝ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ إِنَّهُ تَعَالَى
جَوَادٌ كَرِيمٌ مَلِكٌ يَرْزُقُ دُونَ رَحِيمِهِ

خطبة ثانی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَزِيزِ الْأَمَّجِدِ الْكَرِيمِ الشَّرِيفِ ۝
الْأَزَلِيِّ الْأَحَدِ ۝ عَزَّ ذِكْرُهُ وَجَلَّ جَلَالُهُ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ رَافِعُ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ ۝ بَاسِطُ الْأَرْضِينَ
بِلَا سُدٍّ قَهَّارٌ كُلِّ ذِي رُوحٍ وَجَسَدٍ ۝ قَالَ عَزَّ ذِكْرُهُ وَجَلَّ
جَلَالُهُ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ الْأَوَّلُ مِنْ كُلِّ أَحَدٍ ۝ الْبَاقِيُ يَدَاوِمُ
الْأَيْدِ ۝ الْمُنَزَّهٌ عَنِ الْأَهْلِ وَالْوَالِدِ ۝ قَالَ عَزَّ ذِكْرُهُ وَجَلَّ
جَلَالُهُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ فَسُبْحَانَ الْقَادِرِ الْأَحَدِ الشَّهِيعِ
لِمَنْ أَطَاعَ وَأَيْدٍ ۝ لِبَصِيرِ لَيْسَ رُكْعٌ وَسَجْدٌ ۝ قَالَ عَزَّ ذِكْرُهُ
وَجَلَّ جَلَالُهُ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝ وَلَشُّهُدَا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا

اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَسَلَّمَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
 سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ○ يَا مَعْشَرَ الْمُسْلِمِينَ ○
 يَا جَمَاعَةَ الْحَاضِرِينَ ○ يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ تَعَالَى أَوْصِيكُمْ
 بِعِبَادَةِ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ
 أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ هَ أَمَا سَمِعْتُمْ قَوْلَ اللَّهِ
 عَزَّ وَجَلَّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ه
 فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا ه جَزَاءُ عِبَادٍ كَانُوا يَكْسِبُونَ
 عِبَادَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ
 ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْيَعْيِ يَعِظُكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ وَلَذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَاعْتَرَفَ
 وَاجِلٌ وَأَتَمُّ وَأَهَمُّ وَأَكْبَرُ

نُورِ الْخَطْبَةِ الْوَدَاعِ مَاهِ مَبَارَكِ الْوَدَاعِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا دَائِمًا مَبَارَكًا نَحْمَدُهُ عَلَى جَزِيلِ
 تَعْبَايِهِ وَنَشْكُرُهُ عَلَى جَمِيلِ الْآيَةِ وَهُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ

الصِّدْقِ الْقَدِيمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَالصَّلَاةِ
 عَلَى رَسُولِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْأَتْقِيَاءِ خُصُوصًا
 عَلَى أَفْضَلِ الْبَشَرِ بَعْدَ الْأَنْبِيَاءِ بِالتَّحْقِيقِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
 أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
 وَعَلَى أَعْدَائِهِ الْأَصْحَابِ صَاحِبِ الْبَيْتِ وَالْمِحْرَابِ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
 وَعَلَى جَامِعِ الْقُرْآنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ
 رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَعَلَى أَسَدِ اللَّهِ الْعَالِيِّ وَمَطْلُوبِ
 كُلِّ طَالِبِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ
 تَعَالَى عَنْهُ وَعَلَى الْإِمَامَيْنِ الْهَمَامَيْنِ الشَّهِيدَيْنِ
 الشَّهِيدَيْنِ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ أَبِي
 مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
 عَنْهُمَا وَعَلَى أُمَّهَاتِ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ
 تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى عَمِّيهِ الشَّرِيفَيْنِ بَيْنَ النَّاسِ حَمْرَةَ
 وَالْعَبَّاسِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا عَلَيْهِمْ أَجْرَعَيْنِ
 هَذَا شَهْرَ رَمَضَانَ يَشْفَعُ لَكُمْ بِالْعَفْوِ وَالْغُفْرَانِ
 الْوَدَاعِ الْوَدَاعِ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ فَتَحَسَّرُوا
 عَلَى إِثْمَامِهِ وَقَاسَفُوا عَلَى

اِحْتَامِهِ الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ يَا خَيْرَ الشُّهُورِ
 وَيَا خُلَاصَةَ دَافِعِ الْاَفَاتِ وَالذُّهُورِ وَيَا مَبْنِعَ الْبَرَكَاتِ
 عِنْدَ الْاِفْطَارِ وَالسُّحُورِ الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ
 اَنْتَ الَّذِي تَغْفِرُ الزَّلَّاتِ وَتَرْفَعُ الدَّرَجَاتِ وَتُضَاعِفُ
 الْحَسَنَاتِ الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ وَفِيكَ يَنْظُرُ
 الرَّحْمَنُ وَتُفْتَحُ ابْوَابُ الْجَنَانِ وَتُغْلَقُ ابْوَابُ النَّيْرَانِ
 الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ عِنْدَ كُلِّ اِفْطَارٍ اَلْفُ
 عُمَلٍ مِّنَ النَّارِ الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ يَا شَهْرَ
 الْخَيْرِ وَالْكَمَالَاتِ وَشَهْرِ الْاَمْنِ وَالْاَمَانَاتِ الْوَدَاعُ
 الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ اَنْتَ الَّذِي اَوَّلَهُ رَحْمَةً وَ
 اَوْسَطَهُ مَغْفِرَةً وَاٰخِرَهُ نَجَاةً مِّنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطِيئَاتِ
 الْوَدَاعُ الْوَدَاعُ يَا شَهْرَ رَمَضَانَ اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ
 الْاِيَّكَةِ وَالْاِحْسَانِ اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ التَّسْبِيحِ
 وَذِكْرِ الرَّحْمَنِ اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ الضِّيَافَةِ وَ
 زِيَارَةِ الْاِخْوَانِ اَلْسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ التَّرَاوِيحِ وَتِلَاوَةِ
 الْقُرْآنِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا وِلِيَّ الْاَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ه
 إِنَّهُ تَعَالَى جَوَادٌ كَرِيمٌ مَّلِكٌ بَرُّرٌ عَوْفٌ مَّ حَيْمَرُهُ

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَفَّارِ الْكَرِيمِ
 السَّارِعِ عِبَادًا لِلَّهِ بِأَدْرُوَابِ التَّوْبَةِ وَالِاسْتِغْفَارِ
 وَبِالْغُورَابِ الصَّلَاةِ عَلَى النَّبِيِّ الْبُخْتَارِ فَقَدْ قَالَ اللَّهُ
 الْمَلِكُ الْجَبَّارُ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا اللَّهُمَّ
 صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ صَلَّى وَ
 صَامَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى مُحَمَّدٍ بَعْدَ مَنْ قَعَدَ وَ
 قَامَ وَصَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى كُلِّ
 مَلَائِكَةٍ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ○
 بِرَحْمَتِكَ يَا رَحْمَةَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ وَفِّقْ لِسُلْطَاتِ
 الْإِسْلَامِ بِأَنْوَارِ الْبَرَكَاتِ وَالْإِكْرَامِ خَلِّدَا اللَّهُ مَنَّكَ وَ
 سُلْطَانَهُ اللَّهُمَّ انصُرْ مَنْ نَصَرَدِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
 تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ وَأَخْذُلْ مَنْ خَذَلَ
 دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَجْعَلْنَا
 مِنْهُمْ عِبَادًا لِلَّهِ رَحِمَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالِ
 الْإِحْسَانِ وَإِيتَانِي ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ
 وَالْمُنْكَرِ وَالْبِغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ أَذْكُرُوا
 اللَّهُ تَعَالَى يَذْكُرْكُمْ وَادْعُوهُ يُسْتَجِبْ لَكُمْ وَلِيذْكُرْ اللَّهُ
 تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَتْعَزُّ وَأَعْظَمُ وَأَكْبَرُ

نانواں خطبہ

(موت بارے)

ساریاں تعریفیں اللہ دے لئی ہین۔ اوہ ذات جہے مقدر کیتا۔ اساڈے لئی اپنے سابق علم وچ عدل، تے احسان دے نال تے مزین کیتا جو اہرات جمعہ دے مہینیاں تے گھڑیاں دی رقابتاں نوں۔ جیہڑا سارے جہاناں دا پالن والا اے اوہ جیہڑا اساڈا پروردگار اے دنیا وچ رنگ برنگی نعمتاں دے نال۔ جیہڑا مہربان اے تے رحم کرن والا اے۔ قبریں وچ دوہاں جہاناں وچ، جیہڑا قیامت دے دن دامالک اے۔ اوہ فیصلہ فرماوے گا، عدل دے نال اپنے فضل تے برہان دے نال۔ اسیں عبادت کردے ہاں جیہڑا عبادت دا حق اے ہر پل تے ہر گھڑی۔ تے اسیں تیرے ای کولوں مدد منگدے آں دشمنان دے معاملے وچ۔ یعنی جن تے انسان تے شیطاناں کولوں۔ اسانوں سدھے راہ اتے چلا۔ ایمان تے توحید اتے استقامت دے نال۔ اوہناں لوکاں دا راستہ جہاں اتے توں انعام کیتا۔ جنت دے راستے ولے ہدایت دے نال۔ نہ کہ اوہناں لوکاں دے رستے اتے جہاں اتے تیرا غضب ہو یا۔ اہل کفر اہل شرک تے سرکشی کرن والے تے نہ گمراہواں دے رستے۔ جیہڑے خواہشاں دی پیروی کرن والے ہین تے بدعتی تے گنہگار۔ اے اللہ! اساڈیاں

دعاواں نوں قبول کرنا۔ اجابت (قبولیت کرن والے) اللہ تعالیٰ دے لئی اے۔ تے اوہدے رسول ﷺ دے لئی کہ رحمن دی ملاقات دا شوق رکھدیاں ہوئیاں تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ بے شک نہیں کوئی معبود اللہ دے بناں۔ اوہ اکلا اے۔ اوہدا کوئی شریک نہیں۔ اوہ عبادت دے لائق اے۔ اکلا اے۔ بے نیاز اے، قدرت والا اے، غضب والا اے۔ بادشاہ اے، جبروت والا اے کہ گناہاں نوں معاف فرماؤن والا اے تے عیباں اتے پردہ پاؤن والا اے تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ محمد ﷺ اوہدے بندے تے اوہدے رسول ہین۔

رحمت کاملہ نازل فرمائے آپ ﷺ اتے تے آپ ﷺ دی آل پاک اتے تے آپ دے صحابہ اتے سلامتی دے نال خاص کر کے جیہڑے نکلیاں تے وڈیاں دے بزرگ (شیخ) ہین۔ جیہڑے عزت تے علم دی پکان ہین۔ جیہڑے رسول اللہ ﷺ دے ساتھی ہین۔ جیہڑے سچے ہین تے تصدیق کرن والے ہین تے اعلیٰ امام ہین۔ کفار تے زندیق (مرتد) دے نال لڑن والے ہین۔ مومناں دے امیر تے متقیان دے امام حضرت ابو بکر صدیق اللہ تعالیٰ اوہناں اتے راضی ہووے۔ فیر سلامتی ہووے عطا کرن والے بادشاہ اتے جیہڑا سب توں زیادہ عدل کرن والیاں دے امام ہین مسیت تے محراب نوں سجاون والے ہین۔ جنہاں دی رائے دی حفاظت وحی تے کتاب دے نال اے، امیر المومنین تے عدل تے انصاف کرن والیاں دے امام حضرت عمر بن خطاب رضی اللہ عنہ، فیر سلامتی ہووے اجیہے بادشاہ اتے جہڑے احسان فرماؤن والے ہین۔ جیہڑے زمانے دے بادشاہ ہین تے ایمان تے حیا وچ کامل ہین۔ سخاوت تے احسان دے خزینے ہین۔ امیر المومنین مسلماناں دے

امام حضرت عثمان بن عفان رضی اللہ عنہ فی سلامتی ہووے آپے بادشاہ اتے، امیر المؤمنین اتے جیہڑے شجاعواں (بہادوراں دلیراں) دے امام ہین۔ اللہ دے شیر، فتح پاؤن والے، غلبہ پاؤن والے۔ ہر طلب کرن والے دی مراد حضرت علی ابن ابی طالبؓ اتے آپ دی اولاد پاک اتے آپ دی اکھاں دی ٹھنڈتے آپ دے موہڈھیاں اتے سواری کرن والیاں اتے۔ دو امام الہمامین، اوہناں دوہاں خوش بختاں اتے جیہڑے مقبول ہین۔ تے شہید ہین۔ ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ عنہ تے ابی عبد اللہ حضرت حسین رضی اللہ عنہ تے اوہناں دی والدہ محترمہ اتے۔ ساریاں عورتاں دی سردار فاطمہ الزہراء رضی اللہ عنہا اتے تے اوہناں اتے جیہڑے سرتوں لے کے پیراں تیکر مطاہر (پاک) تے پاک کرن والے ہین۔ آپ دے چاچے جیہڑے لوکاں دے وچکار عزت والے ہین۔ حضرت حمزہ رضی اللہ عنہ تے عباس رضی اللہ عنہ تے اوہناں اتے جنہاں لوکاں وچوں اوہناں دی اتباع کیتی تے مہاجراں تے انصاریاں اتے تے تابعین نیکوکار، خیر والے تے سکون تے قرار دے گھر والیاں اتے سلامتی نازل فرما۔

اے حاضرین! جان لوؤ بے شک دنیا محنت تے فرار دا گھراے۔ تے آخرت راحت دا گھرتے سکون دا گھراے۔ توبہ استغفار دے نال دنیا وچ موت توں پہلاں گناہواں توں۔ اے اساڈے رب اسیں ایمان لیائے۔

تہانوں اسانوں معاف فرما دے (بخش دے) اساڈے گناہواں نوں تے اسانوں اگ (دوزخ) دے عذاب توں بچا۔ دنیا دا طالب (چاہن والا) کرن والا مغرور ہندا اے۔ تے آخرت دا طلب گار مسرور ہندا اے۔ مولا دی طلب رکھن والا منصور ہندا اے تے دنیا نوں طلب کرن والا جاہل ہندا اے۔ آخرت دی طلب کرن

والا عقل والا ہندا اے۔ تے رب دی طلب کرن والا کامل ہندا اے۔ تے دنیا نوں
 طلب کرن والا مردود ہندا اے۔ آخرت دا طلب گار خوش بخت ہندا اے تے مولا دا
 طلب گار محمود (جیہدی تعریف کیتی جاوے) ہندا اے۔ بے شک سب توں سونی کلام
 تے بلیغ نظام اللہ دا کلام اے۔ جیہڑا علم دے بادشاہ دا اے۔ اوہدا قول حق اے تے
 اوہدا کلام صدق اے تے جدوں قرآن پڑھیا جاوے تاں غور نال سنو تے چپ رہو
 تاں جے تہاڈے اتے رحم کیتا جاسکے۔ میں اللہ دی پناہ منگد اہاں شیطان مردود کو لوں
 اللہ دے نام نال شروع جیہڑا بڑا مہربان تے نہایت رحم والا اے۔ تاں فیر جیہڑا عمل
 کرے گا ڈرے جناں وی نیکی دا تاں اوہنوں پالوے گا (بدلہ پاوے گا) تے جیہڑا
 عمل کرے گا بُرا ڈرے جناں اوہ وی اوہنوں پالوے گا (بدلہ پاوے گا) اللہ برکت
 دے اسانوں تے تہانوں قرآن عظیم وچوں بے شک اوہ بلند تے سخی تے کریم (کرم
 فرماؤن والا) تے بادشاہ تے برّ تے ترمی فرماؤن والا تے رحم فرماؤن والا اے۔

خطبہ ثانی

ساریاں تعریفیں اوس دے لئی ہین جیہڑا غالب اے، امجد اے، کرم
 فرماؤن والا اے سرمد اے، ازلی اے، اکتلا اے، اوہداذ کر بلند اے تے جل جلالہ
 فرمادیو۔ اوہ اللہ اک اے۔ آسماناں نوں اچا کرن والا اے۔ بغیر کسے غلطی
 دے۔ زمیناں نوں پھیلان والا اے۔ بغیر سند دے۔ قہرتے غضب فرماؤن والا اے
 ہر ذی روح تے ذی جسم اتے۔ فرمایا۔ بلند تے غالب اے اوہداذ کرتے جل جلالہ
 اللہ بے نیاز اے۔ پہلا اے پر اک ای، باقی رہن والا اے ابدی دوام دے نال۔
 پاک اے اہل کولوں تے اولاد کولوں۔ اوہدا فرمان بلند اے اوہداذ کر جل جلالہ
 نہ اوہدی اولاد اے تے نہ اوہ کسے دی اولاد اے۔ تاں فیر اوہ پاک اے۔ قدرت والا
 اے، اکتلا اے۔ سنن والا اے۔ جیہڑا اطاعت کردا اے اوہدی مدد کردا اے۔ جیہڑا
 رکوع تے سجدے کردا اے۔ اوہنوں ویکھن والا اے۔ فرمایا بلند ہووے اوہداذ کر جل
 جلالہ تے اوہدا کوئی وی ہمسر نہیں تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ کوئی عبادت دے
 لائق نہیں سوائے اللہ دے۔ اوہ اکتلا اے۔ اوہدا کوئی شریک نہیں تے اسیں گواہی
 دیندے ہاں کہ محمد صلی اللہ علیہ وسلم اوہدے بندے تے رسول ہین۔

اللہ تعالیٰ رحمت کاملہ نازل فرمائے آپ اتے تے آپ دی آل پاک اتے
 تے آپ دے صحابہ کرام اتے تے سلامتی وی۔ نہیں کوئی عبادت دے لائق پرتوں

پاک ایں۔ بے شک میں ظلم کرن والیاں وچوں ہاں۔

اے مسلماناں دے گروہ! اے حاضرین دی جماعت! اللہ تہاڈے اتے رحم کرے۔ اوہ تہانوں عبادت دی تلقین (حکم) کردا اے تے تقویٰ اختیار کرن دا حکم دیندا اے۔ کہد یو! بے شک مینوں حکم دتا گیا اے کہ میں خالص اللہ دی عبادت کراں دین اتے چلدے ہوئے۔ تاں فیر ہر حال وچ سنو اللہ دا فرمان۔ فرماؤ! اگ جہنم دی سخت گرم اے۔ جے تسیں سمجھ بوجھ اختیار کرو۔ تاں فیر ہسو گھٹ تے روؤ بوہتا۔ بدلہ اے جو کچھ تسیں کماندے او۔ اے اللہ دے بند یو! بے شک اللہ حکم دیندا اے عدل دا تے احسان دا تے قرابت داراں نوں عطا کرن دا تے منع فرماندا اے فحاشی، بے حیائی تے سرکشی کولوں۔ تہاڈے لئی نصیحت اے تاں جے تسیں عبرت حاصل کرو تے اللہ دا ذکر بلند اے تے اعلیٰ اے تے اولیٰ اے تے اعزّ اے اجلّ اے تے اتمّ اے تے اہمّ تے اکبر (وڈا) اے۔

نواں منظوم وعظ

(كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ)

بھانویں سال ہزاراں جیویں موت نے آخر آؤناں

مست ہوئیوں توں دنیا اندر بستر پے گا چاؤناں

دنیا فانی چھڈ کے جانا چھڈ نے مال اولاداں
بعد خدا دے دنیا اتے جو ذی جان ہزاراں
سب حیوان چرند پرندے ذائقہ موت دا چکھسن
جو گھڑیا اے اوہنے بھجنا ہونا نویں پرانا
شان تے شوکت آن تے باناں آکڑتے مغروری
لشکر فوجاں شاہ سکندر موت نے مار گوائے
پچھے موت اے لگی سب دے آخر پکڑ کھلارے
سنگتاں پدماں سنگھاں آئیاں ہوئیاں خاک دی ڈھیری
تاجاں تختاں والیاں تائیں موت نے کیتا نیواں
آخر موت دا ذائقہ چکھنا چنگیاں مندیاں بھائی

عاد ثمود دا ناں اج باقی موت نے قبریں واڑے

قد دراز کھجوراں وانگوں موت نے پکڑ لتاڑے

بھانویں دنیا اتے راحت سکھ آرام ہنڈائیے
ماڑے غرے شہسوار تے تگڑے موت نے مارے
موت آؤن توں پہلاں کر لے عاقبت دا سمیانہ
خوشی ملے تاں شکر بجاؤ غم وچ صبر کماؤ
دین دے ولے ہو متوجہ چھڈ دنیا دی یاری
جمعے دے روز نہ سستی دے وچ قیمتی وقت گواویں
کیوں نہ اپنے مال دولت دی توں زکوٰۃ اداویں
حق کسے دا کھوہ نہ بندیا ایہہ ہے کار مندیری

آخر موت دا ذائقہ چکھنا بھانویں جان لکائیے
موت دے اگے سورے گبھرو شہ زوروی ہارے
موت دے پنچے وچوں تینوں فیر نہ کسے چھڈانا
اپنی وچ حیاتی بندیا موت نوں نہ بھلاؤ
نہ ہو سرگرداں توں بندیا آخر ایہہ خواری
ایہہ نہ مومن دا اے شیوہ فیر نہ توں پچھتاویں
آخرت ول دھیان نہ تیرا دل دنیا وچ لاویں
حق داراں نوں حق پوچا دے تاں خلاصی تیری

سب دنیا دا مال ای فانی ملک تے شاہیاں فانی
پاک نبیؐ نے جو فرمایا اوس تے عمل کماویں
موت پیالہ سب نے پینا کسے نہ لہاں جینا
کتھے اہج فرعون مصر دا دعویٰ کرے خدائی

عمل توں کر نصیحت اتے جو فرمان ربانی
ستی غفلت ڈھل دے اندر نہ توں وقت گواویں
سال ہزاراں جی کے اوڑک اجل دا جام اے پینا
کتھے اوہ قارون گیا اے چھڈ گیا پیسہ پائی

گنج دولت دے سونا چاندی دھرتی پٹھ سمائے
کتھے گیا ہامان اوہ جیہڑا دسداسی تدبیراں
روز ہزاراں بندے مردے توں نہ عبرت پاویں
اے نادانا عقل نہ تینوں بھلکے توں وی مرنا
فیرتوں کاہنوں ٹھاہ ٹھاہ ہسد موت جے آخر آؤنی
دنیا داری نون توں بندیا ناں نفعے دا دیندا
شاہ سکندر سب دنیا تے ہسی راج کمایا
رب دا نبی پیارا ہویا ہے سلیمانؑ دلار
اوہناں موت دا ذائقہ چھڈ یا جنت وچ سدھائے
خویش قبیلے ٹیراں اتے آکڑ توں دکھاویں

اج نشان قارون دا ٹیا گنج وی کم نہ آئے
فانی دنیا چھڈ کے ٹر گئے پائیاں موت زنجیراں
دب کے آویں اپنے ہتھیں فیرتوں موت بھلاویں
تینوں وی دب آؤن گے تیرے اک پل کسے نہ دھرنا
ہو غمگین کما لے نیکی نیچی وڈھنی چاؤنی
دین دا توں نقصان این کردا دین نون کنڈ کریندا
آخر خالی ہتھ گیا اے اوس کی مال لکایا
وچ ہوا دے تخت سی اڈا تابع سی جگ سارا
ایس موت نے گھر وچن چن خاک دے وچ ملائے
مال اولاد تے دولت پونجی آخرتوں چھڈ جاویں

بھاکے ہو نمانا عاجز آخر توں پچھتاویں
آخر موت نے قابو کیجے قبریں ڈیرا لایا
خوش الحانی سن کے اوہدی کوئی نہ چھڈ کے جاندا
سر جھکا کے ادب دے پاروں بہندے سن درندے
اسی آں کبھڑے باغ دی مولیٰ کس بھانڈے دے ڈھکنا
ہیراں سیاں خاک نے رلیاں رانجھے بستر چایا
شیریں ، عذرا، سونہی ٹر گئی عاشق خاک سامنے
رب دی مخلوقات دے اتے رحم تے ہو آمادہ
موت دے پچھوں عمل تیرا ایہہ کم تیرے آجاوے
قرآن حدیث توں پڑھدا بندیا جاویں ایس جہانوں

بھاکے ہو نمانا عاجز آخر توں پچھتاویں
آخر موت نے قابو کیجے قبریں ڈیرا لایا
خوش الحانی سن کے اوہدی کوئی نہ چھڈ کے جاندا
سر جھکا کے ادب دے پاروں بہندے سن درندے
اسی آں کبھڑے باغ دی مولیٰ کس بھانڈے دے ڈھکنا
ہیراں سیاں خاک نے رلیاں رانجھے بستر چایا
شیریں ، عذرا، سونہی ٹر گئی عاشق خاک سامنے
رب دی مخلوقات دے اتے رحم تے ہو آمادہ
موت دے پچھوں عمل تیرا ایہہ کم تیرے آجاوے
قرآن حدیث توں پڑھدا بندیا جاویں ایس جہانوں

بھاکے ہو نمانا عاجز آخر توں پچھتاویں
آخر موت نے قابو کیجے قبریں ڈیرا لایا
خوش الحانی سن کے اوہدی کوئی نہ چھڈ کے جاندا
سر جھکا کے ادب دے پاروں بہندے سن درندے
اسی آں کبھڑے باغ دی مولیٰ کس بھانڈے دے ڈھکنا
ہیراں سیاں خاک نے رلیاں رانجھے بستر چایا
شیریں ، عذرا، سونہی ٹر گئی عاشق خاک سامنے
رب دی مخلوقات دے اتے رحم تے ہو آمادہ
موت دے پچھوں عمل تیرا ایہہ کم تیرے آجاوے
قرآن حدیث توں پڑھدا بندیا جاویں ایس جہانوں

بھادریں شاہ جہان دیلے دا بھانویں ہیگا ماڑا سمنناں خاک دے وچ ساڈناں ہووہٹی بھادریں لاڑا

ایہہ جگ فانی ایہہ جگ فانی ایہہ مسافر خانہ

کجھ دم دے پروہنے ہیگے جھڈ کے دنیا جانا

عالم فاضل حافظ قاری منبراں اتے بہہ کے

تھک گئے کر کر کے نصیحاں حق دا کلمہ کہہ کے

سمنناں دسیا موت جے آؤنی چنگے عمل کما لوؤ دیلا نہ گواؤ بندو تو شہ سفر بنا لوؤ

ایہہ گلزاراں باغ بہاراں پھلاں دی رنگینی کالیاں زلفاں جن جہے کھڑے روپ تے ماہ جنینی

قد سرودے بائکلیاں ٹوراں چوڑے چنگے سینے سمنناں خاک دے وچ سانا موت پیالے پینے

حسن جوانی نین نیشے ابرو دا نگ کماناں موت نے توڑ مروڑ نے دینے کڈھے گی آجاناں

کل من علیہا فان رب ے فرمایا کل نفس ذائقة الموت وچ قرآن دے آیا

پیر پیغمبر ولی تے صوفی نہ انکار لیائے سمنناں پردے کچے ایتھوں ابدال وچ سدھائے

تینوں موت آوازاں مارے توں نہ کن لگاویں

پتہ لگے گا اثر فقیرا جد دنیا توں جاویں

دسواں خطبہ

(جمعة الوداع دا)

ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی۔ حمد بے شمار ہمیشہ ہمیشہ برکت دے نال۔
میں حمد کردا ہاں اہدی بے شمار نعمتاں اتے تے شکر کردا ہاں اوہدا خوبصورت نعمتاں اُتے
اوہو اللہ اے اکلا اے، بے نیاز اے قدیم اے قائم رہن والا اے رحم فرماؤن والا
تے مہربان اے۔

تے رحمت کاملہ ہوئے اوہدے رسول محمد ﷺ اُتے تے آپ دی آل اُتے
تے آپ دے اصحاباں اتے۔ جیہڑے متقی ہین خاص کر کے افضل البشر جیہڑے
سارے انساناں نالوں افضل ہین نبیاں دے بعد بالتحقیق امیر المؤمنین ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہ
اتے تے صحابہ کرام وچوں سب توں بوہتا عدل کرن والے صاحب معتبر تے حراب
امیر المؤمنین عمر ابن خطاب رضی اللہ عنہ اتے تے قرآن دے اکٹھا کرن والے امیر المؤمنین
عثمان بن عفان رضی اللہ عنہ اتے تے اسد اللہ الغالب تے ہر چاہن والے دی چاہت امیر
المؤمنین علی بن ابی طالب رضی اللہ عنہ اتے تے دواماں ہما میں خوش بخت شہیداں، جنتی
جواناں دے سرداراں ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ عنہ تے ابی عبد اللہ حضرت حسین رضی اللہ عنہ
اتے تے اوہناں دی امی جان ساریاں عورتاں دی سردار فاطمہ الزہراء رضی اللہ عنہا
اتے، آپ دے چاچے اتے جیہڑے لوکاں وچوں مقبول تے شریف ہین۔ حضرت
حمزہ رضی اللہ عنہ تے حضرت عباس رضی اللہ عنہ اتے۔ بے شک ایہہ رمضان تہاڈی شفاعت
کرے گا۔ عفو تے غفران دے نال۔

الوداع - الوداع یا شہر رمضان (اے رمضان دے مبارک مہینے) اے بہترین مہینے! اے زمانے دیاں آفتاں نوں دفعہ کرن والے۔ اے سحری تے افطاری دے ویلے برکتاں دے منبع۔

الوداع الوداع یا شہر رمضان۔ توں اوہ ایس۔ بخشدا ایس پاکیزگی تے درجیاں نوں بلند کردا ایس تے نیکیاں دے اندر واہدا کردا ایس۔

الوداع الوداع یا شہر رمضان تے تیرے اندر رحمان رحمت دی نگہ فرماندا اے تے جنت دے بوہیاں نوں کھول دتا جاندا اے۔ تے جہنم دے دروازاں نوں بند کردتا جاندا اے۔

الوداع الوداع یا شہر رمضان۔ ہر افطاری دے ویلے ہزار ہزار گنا جہنم کولوں آزاد کیتے جاندا اے،

الوداع الوداع یا شہر رمضان اے خیر تے کمالات والے مہینے تے امن تے احساناں والے ماہ۔

الوداع الوداع یا شہر رمضان توں اوہ ایس جیہدا پہلا عشرہ رحمت تے وچکار لے دس دن مغفرت تے آخری دہا کا نجات اے۔ گناہواں تے خطاواں کولوں۔

الوداع الوداع یا شہر رمضان اے رمضان دے پاک مہینے السلام علیک اے برکتاں تے احسان والے مہینے السلام علیک۔ اے تسبیح تے رحمن دے ذکر والے مہینے السلام علیک۔ اے بھراواں دی زیارت تے مہمانی کرن والے مہینے السلام علیک۔ اے تراویح تے قرآن دی تلاوت والے مہینے تاں فی اللہ کولوں ڈرو۔ اے عقل والیو! تاں جے تسبیح فلاح (چھٹکارا) پاسکو۔ بے شک اوہ سخی اے کریم اے، بادشاہ اے برائے نرمی فرماؤن والا اے تے رحم فرماؤن والا اے۔

خطبہ ثانی

ساریاں تعریفیں اللہ دے لئی ہیں جیہڑا بادشاہ اے۔ غالب اے، بوہت زیادہ بخشش والا اے۔ کرم فرماؤن والا اے۔ پردہ پوشی فرماؤن والا اے۔ اے اللہ دے بند یو! توبہ تے استغفار کرو تے درود پڑھو نبی مختار اُتے۔ تاں فیر تحقیق فرمایا بادشاہ نے جیہڑا جبار اے۔ بے شک اللہ تے اوہدے فرشتے درود بھیج دے ہیں نبی صلی اللہ علیہ وسلم اُتے۔ اے ایمان والیو! تسبیح درود گھلو آپ صلی اللہ علیہ وسلم اُتے تے سلام وی بھیجو۔

الہی رحمت کاملہ نازل فرما محمد صلی اللہ علیہ وسلم اُتے تے محمد صلی اللہ علیہ وسلم دی آل اُتے نمازیاں تے روزے داراں دی تعداد دے برابر۔

الہی رحمت کاملہ نازل فرما محمد صلی اللہ علیہ وسلم اُتے تے آل محمد صلی اللہ علیہ وسلم اُتے بیٹھے تے کھلوتے ہوئیاں دی تعداد دے برابر تے رحمت کاملہ نازل فرما سارے انبیاء تے رسولاں اُتے تے سارے فرشتے مقربین تے نیک صالحین بندیاں اُتے۔ تیری رحمت دے نال۔ اے سب توں بوہتر م فرماؤن والے۔

اے اللہ تائید فرما اسلام دے سلطان دی اڈ اڈ قسم دیاں برکتاں تے اکرام نال ہمیشہ قائم رکھ اوہدے ملک تے سلطنت نوں۔ اے اللہ مدد نازل فرما اوہدے اُتے جیہڑا دین محمدی دی مدد کرے تے سانوں اوہناں وچوں بنا۔ تے تباہ فرما اوہنوں جیہڑا دین محمدی نوں تباہ کرے تے اسانوں اوہناں وچوں نہ بنانا۔

اے اللہ دے بند یو! اللہ تہاڈے اُتے رحمت کرے۔ بے شک اللہ تہانوں حکم دیندا اے، عدل دا، احسان دا، قرابت داراں نوں عطا کرن دا۔ تے منع فرماندا اے فحاشی، بے حیائی تے سرکشی کولوں۔ تہاڈے لئی نصیحت اے تاں جے تسبیح عبرت حاصل کرو۔ اللہ تعالیٰ دا ذکر کرو۔ اوہ تہاڈے چرچے بلند کرے گا۔ اوہدے کولوں منگو! اوہ تہاڈی دعا قبول کرے گا۔ اللہ دا ذکر بند اے۔ اعلیٰ اے، اولیٰ اے اعزّ اے اجلّ اے اتمّ اے اعظمّ اے تے وڈا اے۔

دسواں منظوم وعظ

(ماہ رمضان دی وداعی)

ماہ رمضان اساتھوں رخصت ہو کے ٹریا جاوے
فیر پتہ نہیں وچ حیاتی آوے کہ نہ آوے

ایہہ مہینہ برکتاں والا رحمتاں والا آیا
اج روند اے دل اساڈا رو رو کر دا زاری
سرگی ویلے جاگ کے اٹھنا وضو طہارت کرنا
قرآن مجید دی کر تلاوت مگنیاں نیک دعاواں
سحری ویلے نعت خواناں دیاں نعتاں خوش الحانی
مدتاں توں اڈیکدے پساں شکر توں اہتھے آیا
تیرے وچ اک شب قدری رحمت لے کے آئی
صلّ علیٰ صلّ علیٰ گونج دیاں سن آوازاں
جنت دے دروازے کھلے دوزخ دے بند بوہے
قرآن مجید سی ایس مہینے کچا نازل باری
ہائے افسوس کہ غافل رہے آں سستی وقت گویا
دوزخ وچ شیطان دے تائیں بھیا نال زنجیراں

ساڈے زنگ آلودہ دل نوں ایہنے ہے چکایا
ماہ رمضان توں وداعیہ ہوئیوں رونق لے گئیوں ساری
روزہ رکھنا، روٹی کھا کے نور دے ساگر ترنا
چار پھیرے صل علی دیاں گونج دیاں سن صداواں
عالم فاضل حافظ قاری دیندے درس قرآنی
ہے افسوس توں پھیتی دے نال ساتھوں مکھ پرتایا
ہزار مہیاں نالوں افضل عالماں نے فرمائی
نال جماعت دے دل کے پڑھیاں پنچے وقت نمازاں
رب دی خاص عطا اے ہوئی ابلیس سی انھے کھوہے
کیڈا شرف اے حاصل تینوں کیڈی شان نیاری
حاصل کرن دا حق اے جیہڑا اوہ نہ فائدہ پایا
مومن اوہدے زغیوں بچ گئے پڑھدے زتفسیراں

اک اک لمحہ ماہ رمضان دا فرحت لے کے آیا
دن تے رات تلاوت اندر مومناں وقت لنگھایا
بعد عشاؤں وچ تراویحیاں ہندی رہی تلاوت
روح تے قلب معمور ہوئے نیں پائی عجب حلاوت

عابد زاہد کر ریاضت سینیاں نوں چکایا
رزق دے اندر واہدا ہویا خوب فراخی پائی
بچدے رہے گناہواں کولوں اچا رتبہ پایا
ہر شے واہدو روٹی ٹکر ہو گیا کرم الہی

نفلی نیکی ماہ رمضانے رتبہ فرض دا پاندی
 فرض دی جو ادائیگی کردا رحمت برکت پاندا
 رب نون بڑا پسند مہینہ نالے نبیؐ پیارے
 گنہ گاراں لئی روز حشر نون ڈھال روزہ بن آوے
 روزے دار دے منہ دی خوشبو رب نون بڑی پیاری
 کی تعریف کراں اس ماہ دی ہے فضیلت والا
 رب تعریفیاں ایہدیاں کردا نبیؐ نے بڑا سلاہیا
 رخصت ویلے عابدو زاہد اکھیوں نیر وگاوں

استغفار توبہ تائب پاندی اے منظوری

روزے دار نون رب سچے دی ہندی اے حضوری

وچھڑ گیا اے ساڈے کولوں فیر خورے نہ پائیے
 رخصت ویلے فرقت ایہدی دل تے اثر کریندی
 نہ کجھ برکت حاصل کیتی ہے افسوس زیادہ
 سرگی ویلے غفلت اندرسوں کے وقت لنگھایا
 نہ عبادت جاگ کے کیتی نہ تراویحیاں پڑھیاں
 شب قدر دی قدر نہ کیتی رائیگاں وقت لنگھایا
 روزے دی لطافت تائیں اسیں پہچان نہ سکے
 سگریٹ نوشی لگ کے کیتی پیتے جام پیالے

سارا سال اڈیکاں دے وچ اک اک پل لنگھائیے
 دل تے طاری ہے غم ناکی اک پل بہن نہ دیندی
 ہائے حسرت ہائے حسرت کیتا نہ اعادہ
 اندر بہہ کے کھاہذا پیتا پردہ جگ توں پایا
 دنیا داری وچ طنباں ساڈیاں رہیاں اڑیاں
 ہائے افسوس ہائے حسرت اسماں ایہہ ظلم کمایا
 اپنے نفس امارہ دے نہ چائل چاء نے ڈکے
 ماہ رمضان دے اندر لگ کے کھاہدے چرب نوالے

یا رب سائیاں کرم کماوین ساڈیاں بخش خطاواں

اثر فقیر اے عرضاں کردا ڈیبا وچ گناہواں

گیارہواں خطبہ عید الفطر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 وَبِاللَّهِ الْحَمْدُ سُبْحَانَ مَنْ نُورَ قُلُوبِ الْعَارِفِينَ بِسِرَاجِ
 الْهِدَايَةِ وَالْفُرْقَانِ ۝ وَشَرَحَ صُدُورَ الصَّائِمِينَ بِنُورِ
 الْمَغْفِرَةِ وَالْإِيمَانِ وَأَكْرَمَ عِبَادَةَ الْمُؤْمِنِينَ بِصِيَامِ شَهْرِ
 رَمَضَانَ ۝ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
 أَكْبَرُ وَبِاللَّهِ الْحَمْدُ سُبْحَانَ مَنْ فَتَحَ لَهُمُ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ
 وَالرِّضْوَانِ وَعَدَّ هُمْ دُخُولَ بَابٍ مِّنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ ۝
 كَمَا أَخْبَرَنَا نَبِيُّ إِخْرَ الزَّمَانِ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابٌ يُقَالُ
 لَهُ الرِّيَّانُ ۝ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا صَائِمُوا شَهْرَ رَمَضَانَ اللَّهُ
 أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَبِاللَّهِ
 الْحَمْدُ ۝ سُبْحَانَ مَنْ أَنْزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى نَبِيِّنَا فِي أَشْرَفِ

لَيْلَةٍ مِّنْ لَّيَالِي شَهْرِ رَمَضَانَ وَجَعَلَ قِيَامَهَا خَيْرًا مِّنْ
 قِيَامِ أَلْفِ شَهْرٍ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ ○ وَأَرْسَلَ فِيهِ
 الْمَلِيكَ لِتَبْلِيغِ سَلَامِهِ عَلَى كَافَّةِ أَهْلِ الْحَقِّ وَالْإِيقَانِ ○
 وَغَفَرَ لَهُمْ جَمِيعَ الْكِبَايِرِ وَالْعِصْيَانِ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ ○ ثُمَّ
 الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ الْوَرَى بِدْرِ الدُّجَى نُورِ الْهُدَى
 صَاحِبِ قَابِ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى ○ رَسُولِ الثَّقَلَيْنِ نَبِيِّ
 الْحَرَمَيْنِ ○ إِمَامِ الْقِبْلَتَيْنِ ○ شَفِيحِ الْأَمْرِ فِي الدَّارَيْنِ ○
 خَاتَمِ النَّبِيِّينَ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَخُلَقَائِهِ الرَّاشِدِينَ
 خُصُوصًا عَلَى الْإِمَامِ سَيِّدِ أَهْلِ الْعِرْفَانِ ○ خَلِيفَةِ
 رَسُولِ اللَّهِ فِي كُلِّ مَكَانٍ ○ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي بَكْرٍ
 الصِّدِّيقِ الصَّادِقِ الشَّفِيقِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○
 وَعَلَى الْإِمَامِ قَاتِلِ الْكُفْرَةِ وَأَهْلِ الطُّغْيَانِ ○ أَمِيرِ
 الْمُؤْمِنِينَ عَمْرِئِ الْفَارُوقِ الْمَوْئِدِ بِالْإِحْسَانِ رَضِيَ اللَّهُ
 تَعَالَى عَنْهُ ○ وَعَلَى إِمَامِ حَبِيبِ اللَّهِ الْمَثَانِ نَاصِرِ أَهْلِ
 الْإِيقَانِ جَامِعِ الْقُرْآنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عُثْمَانَ بْنِ

عَفَانَ ○ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ○ وَعَلَى أَشْجَعِ الشَّجَعَانِ
 مُطْعِمِ الْمَسَاكِينِ وَالْجَيْعَانِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ الْمُرْتَضَى
 الْمُسْتَعَانَ ○ كَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ وَعَلَى الْإِمَامَيْنِ
 الْفَاضِلَيْنِ الْكَامِلَيْنِ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ
 الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى أُمَّهُمَا سَيِّدَةِ
 النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى
 عَمِّيهِ الشَّرِيفَيْنِ الْمُبَكَّرَيْنِ بَيْنَ النَّاسِ ○ حَمْرَةَ
 وَالْعَبَّاسِ ○ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا وَعَلَى جَمِيعِ الْمُهَاجِرِينَ
 وَالْأَنْصَارِ ○ وَالتَّابِعِينَ الْأَخْيَارِ الْأَبْرَارِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
 رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَعْلَمُوا أَنَّ يَوْمَكُمْ هَذَا يَوْمٌ
 عَظِيمٌ شَرِيفٌ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى عِيدَ الْمُؤْمِنِينَ ○
 وَرِجَاءَ الطَّالِبِينَ ○ أَحْسِنُوا عَلَى الْيَتَامَى وَالْفُقَرَاءِ وَ
 الْمَسَاكِينِ كَمَا رَوَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ أَدْوَادُ صَدَقَاتِكُمْ عَنْ كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ نِصْفَ
 صَاعٍ مِنْ بُرِّ أَوْ صَاعًا مِنْ تَمْرٍ أَوْ شَعِيرٍ وَأَعْلَمُوا أَنَّ
 صَدَقَةَ الْفِطْرِ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ حُرِّ مُسْلِمٍ لَهُ نِصَابٌ
 فَاضِلٌ عَنْ حَوَائِجِهِ الْأَصْلِيَّةِ لِنَفْسِهِ وَلِطِفِهِ الصَّغِيرِ

وَلِجَارِيَّتِهِ مَلَكًا ۝ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ زَكَاةُ الْفِطْرِ طَهْرُ الصِّيَامِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ وَ
 طُعْمَةٌ لِلْمَسَاكِينِ بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْقُرْآنِ
 الْعَظِيمِ ۝ وَتَفَعَّلُوا يَا كُمْ بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ ۝
 اسْتَغْفِرُ اللَّهُ لِي وَلَكُمْ أَجْرِعِينَ ۝ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ۝

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ
 الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ ۝ وَأَنْطَقَ
 لَهُ الْلسَانَ ۝ وَعَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۝ وَعَيْنَ
 لِلصِّيَامِ مِنْ شَهْرِ سَنَةِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
 إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 وَرَسُولُهُ تَبَتُّوا قُلُوبَكُمْ بِالطَّاعَةِ وَالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ
 الْمُصْطَفَى صَاحِبِ الشَّفَاعَةِ ۝ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ
 عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا
 اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ بَعْدَ دَفْنِ صَلَّى
 وَصَامَ وَصَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَالرُّسُلِينَ ۝ وَعَلَى
 عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ ۝ وَعَلَى أَهْلِ طَاعَتِكَ أَجْمَعِينَ ۝
 بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ ۝ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ
 وَالْأَمْوَاتِ ۝ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا رَحِمَ

الرَّاحِمِينَ ۝ اللَّهُمَّ آيِدِ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ بِبِقَاءِ سُلْطَنَةِ
 الْعَبْدِ الَّذِي يَرْجُوا شَفَاعَةَ النَّبِيِّ الْحَبَّازِيِّ أَدَامَ اللَّهُ تَعَالَى
 مَمْلَكَةً وَسُلْطَانَةً ۝ وَأَفَاضْ عَلَى الْعَلِيِّينَ بَرَّةً وَاحْسَانَةً ۝
 اللَّهُمَّ أَنْصُرْ مَنْ تَنَزَّاهُ عَنْ دِينِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ وَأَخْذَلْ مَنْ خَذَلَ دِينَ مُحَمَّدٍ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا تَجْعَلْنَا مِنْهُمْ عِبَادًا لِلَّهِ
 إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِي ذِي الْقُرْبَى
 وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يُعْظِمُ لِعَدَّتِكُمْ
 تَذَكُّرُونَ ۝ وَلِنِ كُرَانِ اللَّهِ تَعَالَى أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ
 وَأَقْبَرُّ وَأَهْمُّ وَأَعْظَمُّ وَأَكْبَرُّ

یا رھواں خطبہ

(عید الفطر دا)

اللہ سب تو وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے تے اللہ ای لئی حمد اے۔ پاک اے اوہ ذات جہنے منور فرمایا عارفاں دے دلاں نوں فرقان تے ہدایت دے چراغاں نال تے روزے داراں دے سینیاں نوں مغفرت دے نور تے ایمان دے نور نال کھولیا۔ تے رمضان دے مہینے دے روزیاں نال مومنین دی عبادتاں نوں مکرم کیتا۔

اللہ سب تو وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے تے اللہ ای لئی حمد اے۔ پاک اے اوہ ذات جہے تہاڈے لئی رحمت تے رضوان دے بوہے کھولے۔ تے تہاڈے نال وعدہ فرمایا جنت دے دروازیاں وچوں اک دروازے دے داخلے دا۔ جس طراں کہ اسانوں خبر دتی نبی آخر زمان ﷺ نے کہ بے شک جنت وچ اک دروازہ اے جنہوں ”ریان“ آکھیا جاندا اے اوہدے وچوں روزے داراں دے علاوہ کوئی داخل نہ ہووے گا۔

اللہ سب تو وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے تے اللہ ای لئی حمد اے۔

پاک اے اوہ ذات جہے قرآن نازل فرمایا اساڈے نبی ﷺ اُتے ماہ
رمضان دیاں راتاں وچوں سب توں زیادہ شرف والی رات دے اندر تے اوس رات
دے قیام نوں اپنے عدل تے احسان دے نال ہزار مہینیاں وی عبادت توں افضل
بنایا۔ تے ایس رات وچ فرشتیاں نوں نازل فرمایا۔ تاں جے سلامتی نوں کھلا ردتا
جاوے سارے اہل حق تے اہل یقین اتے تے معاف فرمائے تہاڈے سارے کبیرہ
گناہواں تے نافرمانیاں نوں۔

اللہ سب تو وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے
لاؤق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے تے اللہ ای لئی حمد اے۔
فیر رحمت کاملہ تے سلامتی نازل ہووے خیر الوری اُتے بدر الدجی اُتے، نور
الہدی اُتے، صاحب قاب قوسین او ادنی اُتے۔ جیہڑے رسول دو جہاناں دے
نبی ہین دو حریم دے۔ دو قبلیاں دے امام دوہاں جہاناں وچ۔ امتاں دے شفیع، خاتم
النبین، رب العالمین دے رسول ﷺ اتے تے آپ دی آل اُتے۔ تے اصحاباں اُتے
تے خلفائے راشدین خاص طور تے اہل عرفان دے سید تے امام اُتے، رسول اللہ
ﷺ دے نائب ہین ہر مکان اتے۔ امیر المؤمنین ابی بکر صدیق رضی اللہ عنہ (جیہڑے سچے
تے شفیق ہین) اتے تے امام اتے جیہڑے سرکشی تے کفر کرن والیاں دے قاتل ہین۔
امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی اللہ عنہ اتے جیہڑے تاسید کیتے گئے ہین احسان دے نال۔ تے
امام اتے جیہڑے حبیب اللہ المنان ہین۔ اہل ایمان دی مدد کرن والے ہین۔
قرآن جمع کرن والے حضرت امیر المؤمنین عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ اتے تے تمام
شجاعواں توں زیادہ شجاع (بہادر) مسکیناں تے بھکھیاں نوں ٹکڑ کھوان والے، امیر

المومنین علی المرتضیٰ مدد طلب کرن والے کرم اللہ وجہہ اتے۔

تے دو اماں اتے جیہڑے فاضل ہین، کامل ہین ابی محمد حضرت حسن رضی اللہ
تے ابی عبد اللہ حضرت حسین رضی اللہ عنہ اتے تے اوہناں دی امی جان سیدۃ النساء حضرت
فاطمہ الزہری رضی اللہ عنہا تے آپ صلی اللہ علیہ وسلم دے چاچے اتے جیہڑے لوکاں دے وچکار
شریف تے مکرم ہین۔ حضرت حمزہ رضی اللہ عنہ تے حضرت عباس رضی اللہ عنہ اتے تے سارے
مہاجراں تے انصاریاں اتے تے تابعین جیہڑے خیر والے نیکو کار ہین قیامت تیکر
اوہناں اتے۔

جان لوؤ! بے شک تہاڈے اُتے اج دادن عظیم دن اے۔ شریف تے بزرگی
والادن اے۔ اللہ نے ایہنوں مومنین دے لئی عید بنایا اے۔ تے رجاء طالبین لئی۔ حسن
سلوک اختیار کرو دشمنناں دے نال۔ فقراء تے مسکیناں دے نال جویں کہ روایت اے
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا۔ ادا کرو اپنے صدقیاں نوں ہر نکلے تے وڈے اتوں ادھا صاع
نک نال یاں صاع کھجوراں یا جوؤاں وغیرہ نال۔

تے جان لوؤ کہ فطر دا صدقہ واجب اے۔ ہر آزاد مسلمان اتے جیہدے کول
مال فاضل (وادھو) ہوئے۔ اوہدیاں اصل ضرورتاں توں۔ اپنے آپ داکے بالاں دا
تے لونڈیاں جیہڑیاں ملک وچ ہون۔ نبی علیہ السلام نے فرمایا: صدقہ فطر روزے
نوں پاک کر دا اے لغویات کولوں تے ناپاکی توں۔ تے مسکیناں نوں ٹکڑ کھوانا وی۔
برکت دیوے اللہ تہانوں تے اسانوں قرآن عظیم دے ذریعے تے نفع عطا
فرماوے اسانوں تے تہانوں آیتاں تے حکم والے ذکر نال۔ اللہ معاف فرماوے مینوں
تے تہانوں سب نوں۔ بے شک اوہ مغفرت فرماؤن والا تے رحم فرماؤن والا اے۔

خطبہ ثانی

ساریاں تعریفیں اللہ دے لئی ہیں جسے انسان نون پیدا کیتا تے بولن لئی
 اوہنوں زبان عطا فرمائی۔ تے اوہنوں بولنا سکھایا، تے رمضان دے مہینے نون دو بے
 مہینیاں نالوں سال دے دو بے مہینیاں وچوں روزیاں دے لئی متعین کردتا۔ تے میں
 گواہی دیندا ہاں ایہہ کہ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں، اوہ اکلا اے، اوہدا
 کوئی شریک نہیں۔ تے میں گواہی دیندا ہاں بے شک محمد ﷺ اوہدے بندے تے
 رسول ہیں۔ اپنے دلاں نون اطاعت اتے ثابت رکھوتے صاحب شفاعت محمد ﷺ
 اتے درود نازل ہووے۔ بے شک اللہ تعالیٰ تے اوہدے فرشتے محمد ﷺ اتے درود
 بھیج دے ہیں۔ اے ایمان والیو! تسبیح وی اوہناں اتے درود بھیجوتے سلام وی۔
 الہی! رحمت کاملہ نازل فرما محمد ﷺ اتے آل محمد ﷺ اتے نمازیاں تے
 روزے داراں دی تعداد دے برابر۔ تے رحمت کاملہ نازل ہووے سارے نبیاں تے
 رسولاں اتے تے اللہ دے نیک بندیاں اتے تے سارے اطاعت کرن والیاں اتے
 تیری رحمت دے نال اے سب توں بوہتا رحم فرماؤن والے۔
 اے اللہ! بخش دے سارے مومنناں تے مومنات نون تے سارے
 مسلماناں تے مسلمات نون اوہناں وچوں جیہڑے زندہ ہیں تے جیہڑے وفات پا
 چکے ہیں۔ بے شک توں دعاواں نون سنن والاں۔ اے اللہ! اسلام تے مسلماناں

دی مدد فرما۔ جیہڑا نبی حجازی دی شفاعت دا طلب گار اے اوہدی سلطنت دی بقا دے
نال۔ دوام بخش اللہ تعالیٰ اوہدے ملک نوں تے سلطنت نوں فیض اپڑائے سارے
جہاناں نوں اوہدی نیکی تے احسان توں فیضیاب کرے۔

اے اللہ! مدد فرما جسے دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم دی مدد کیتی۔ تے اسانوں اوہناں وچوں
بنا۔ تے تباہ فرما رسوا فرما جسے تباہ کیتا دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم نوں۔ تے اسانوں اوہناں وچوں
نہ بنا۔

اے اللہ دے بند یو! اللہ تعالیٰ تہا نوں حکم دیندا اے احسان تے عدل دا تے
قرابت داراں نوں عطا کرن دا۔ فحاشی، منکرات (گناہ) تے سرکشی توں منع فرماندا
اے تہاڈے لئی ڈراوا اے۔ تاں جے تسیں عبرت حاصل کرو۔ تے اللہ تعالیٰ دا ذکر
اعلیٰ اے۔ تے اولیٰ اے تے اعزّٰاے تے اجلّٰاے تے اتمّٰاے تے اہمّٰ
اے۔ تو سب توں عظمت والا تے سب توں وڈا اے۔

یارھواں منظوم وعظ نگلی عید (عید الفطر)

روزے داراں لئی ایہہ آئی لے کے موج بہاراں

بکلی عید دا دن مبارک کارن روزے داراں

عید الفطر دا دن مبارک خوشیاں لے کے آیا
ایس مبارک دن آون دا صدقہ دیوہ بھائی
ساڈھے بونجہ تولے چاندی جسدے کول اے گہنا
اہل نصاب زکوٰۃ دا جیہڑا دیوے اوہ فطرانہ
سب دے دلوں ایہہ فطرانہ خوشیوں دتا جاوے
واجب ہے فطرانہ سب تے سارے کرو ادائی
ہر اک جی دے دو سیر گندم صدقہ واجب بھائی
میوہ تے کھجوراں اینیاں وچ کتاباں آیا
سیر اوہ چالی پسیاں جتاں نکڑی تے تلاؤ
دانے نقدی کر کے کٹھا ماڑیاں وچ ورتاؤ
جہاں رات تراویحیاں پڑھیاں روزہ رکھ نبھایا
ہے فطرانہ صدقہ ایہدا کوئی نہ کرے کوتاہی
ساڈھے ست تولے ہو سونا اوہنوں دینا پینا
دھیاں پتر چھوٹے وڈے جو دی فرد گھرانہ
کنیر غلام ہون جو گھر وچ اوہدا دی ادا دے
ستی غفلت کرو نہ اس وچ بڑی تاکید اے آئی
بھوں تے ستو چار سیراں نے عالماں وٹ بتائی
شاہ جہان دے دور دا ٹوپہ عالماں نے فرمایا
اکی ماشے دا اوہ پیسہ حساب ایہہ پورا لاؤ
اوہناں دی وی عید بنے گی اجر خدا تمہیں پاؤ
ہے ایہہ سنت پاک نبیؐ دی حکم خدا فرمایا

عید پڑھن توں پہلاں صدقہ جاوے محب ورتایا

جے مجبوری ہووے کائی پڑھ کے عید اداؤ
روزے داراں تائیں ایہدی بڑی تاکید اے آئی
جد تک دین نہ اوہ فطرانہ روزے ٹنگے رہندے
ہے ایہہ لازم روزے دارنوں عید توں قبل ورتاؤ
جمعاے واجب جہاں اتے واجب عید اوہناں تے
ایس توں اگے کرو نہ دیری اجر نہ کتے گواؤ
نماز تراویح پڑھی اے جہاں کیتی نیک کمائی
وچکارے اسماناں دے عالم فاضل کہندے
تاں مقبول نماز تے روزہ اجر زیادہ پاؤ
نہا کے دھوکے لیڑے پاؤن ہے تاکید اوہناں تے

جمعے دے وانگوں شرطاں ایہدیاں عالم نے فرماندے
 خوشبو لا کے کنگھی واہ کے اکھیں سرمہ پا کے
 جہڑے راہوں عید گاہ جاؤ دو جے راہوں آؤ
 جمعے دا خطبہ فرض اے سناتا نیکوکاراں
 کٹھے ہو کے مسلمان نے عید پڑھن نوں جاندے
 سوہنے لیڑے پا کے جاؤ عید گاہ سج سجا کے
 کر کے مٹھا منہ سویرے عید پڑھن لئی جاؤ
 عید دا خطبہ سنت موکدہ دیا شاہ ابراہاں

مستحب اے عید پڑھن توں پہلوں کچھ تے کھانا
 غسل ، مسواک تے عطر لگانا تن من نوں لٹکانا
 سوہنے لیڑے پا دوالے عید پڑھن نوں جانا
 صدقہ فطر نمازوں پہلان ماڑیاں وچ ورتانا

جیہڑا حکم ادا ایہہ کردا اجز خدا تھیں پاوے
 اج کل عید اے دنیا اندر الٹ متائی جاندى
 ہتھوچ سگرٹ پان اے منہ وچ کندھال تے پچکاری
 ڈھولکی اتے گاؤن گانے کردے عے تفریحاں
 فیشن ایبل کڑیاں سج دھج حسن تے روپ دکھاو
 اٹھن بہن دا ادب لحاظ نہ ماشہ ایہہ نے کردے
 مسلماناں نوں زیب نہ دیوں ایہہ جو بھیریاں کاراں
 لچھ لچھ کردے نہ شرماندے مندے بول زبانوں
 کھان پین دا چج نہ ماشہ دھنیا چیر نہ سک
 جیہڑا ایہدا تارک ہووے اوہ ثواب گواوے
 فائرنگ کر کے وگڑی ڈھانی بالاں نوں ڈراندى
 اک دو جے نوں کرن مذاقاں مت شیطان نے ماری
 پتروچ بازاراں پھر دے چوکاں دے وچ دھیاں
 پردے داری چھڈ کے غیراں تائیں کھ دکھاو
 لڑن لڑائیاں مندا بولن فیر سزاواں جردے
 نصارا تے یہوداں والیاں مندیاں ایہہ گفتاراں
 کڑیاں بنیاں بوہتیاں چا ترردیاں جان جہانوں
 میک اپ کر کے تنکیاں سرتوں آل دوالے نکلن

اثر فقیر دہائیاں دیندا عزتاں آپ بچاؤ
 رب رسول دا آکھا منو پتھے راہ نہ جاؤ

بارہواں خطبہ عید الاضحیٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَبِاللَّهِ الْحَمْدُ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 الْمَتَّوِّجِدِ بِالْعُظْمَةِ وَالْجَلَالِ الْمُتَقَدِّسِ بِالْحُسْنِ وَالْجَمَالِ هُوَ الَّذِي خَلَقَ
 كُلَّ شَيْءٍ وَالْأَمْرُ يَبْدُوهُ مَفَاتِيحُ الدُّهُرِ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ
 اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَبِاللَّهِ الْحَمْدُ بِسْمِ اللَّهِ
 مَنْ أَوْجَبَ صَلَاةَ الْعِيدِ عَلَى كَأْفَةِ الْمُؤْمِنِينَ مِنَ الْكَائِنَاتِ وَحَرَّمَ عَلَيْهِمْ

الصَّوْمِ فِي أَيَّامِ الْخَمْسَةِ يَوْمِ عِيدِ الْأَضْحِيَّةِ وَثَلَاثَةِ أَيَّامٍ بَعْدَ مُتَابِلَاتِ
 وَالْخَامِسِ يَوْمِ الْفِطْرِ ضِيَاةً مِّنْ عِنْدِ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ : اللَّهُ أَكْبَرُ
 اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ : سُبْحَانَ مَنْ
 سَبَّحَتْ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُونَ السَّبْعُ وَالْعَرْشُ الْعَظِيمُ وَالْكَعْبَةُ
 الْحَسَنَاءُ وَالرُّكْنُ وَالْحَطِيمُ : وَالزَّمْرُ وَمَقَامُ إِبْرَاهِيمَ تَعَالَى اللَّهُ ذُو الْجَلَالِ
 وَالْإِكْرَامِ : وَتَبَارَكَ اللَّهُ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ : ذُو الْعِظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ
 وَالْكِبْرِيَاءِ جَلَّ وَعَلَا ذُو الْمَجْدِ وَالْعِزِّ وَالْأَلَاءِ : سُبْحَانَ مَنْ تَقَدَّسَ
 ذَاتُهُ عَنِ الشَّبِيهِ وَالْمَثَلِ : سُبْحَانَ مَنْ تَنَزَّاهُ صِفَاتُهُ عَنِ التَّغْيِيرِ
 وَالتَّبْدِيلِ : سُبْحَانَ مَنْ تَعَطَّفَ عَلَى الْبَرَاءِ بِالْكَرَمِ وَالْجُودِ : وَتَكْفَلَ
 بِأَرْزَاقِ الْعِبَادِ لِأَنَّهُ الْمَلِكُ الْمَعْبُودُ : وَعَهْدْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
 أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ وَنَشْهَدُ أَنْ لَا
 إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاصْحَابِهِ وَسَلَّمَ : أَوْصِيكُمْ بِهَا النَّاسُ :
 اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ عَلَيْكُمْ الْحَجَّ بِشَرْطِ الْإِسْتِطَاعَةِ وَأَوْجَبَ
 الْأَضْحِيَّةَ لُطْفًا وَكَرَامَةً : فَاجْعَلُوا بُرَاقًا وَمَطِيَّةً لِيَوْمِ الْحَسْرَةِ وَالنَّدَامَةِ
 رَوَى عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا هَذِهِ الْأَضْحَى يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سُنَّةُ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ قَالُوا فَمَا لَنَا فِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بِكُلِّ شَعْرَةٍ حَسَنَةٍ سَمَّمُوا ضَحَايَاكُمْ فَانْتَهَى
 عَلَى الصِّرَاطِ الْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ وَالْمَطِيِّ
 مَقْطُوعَةَ الْأُذُنِ وَلَوْ بِوَاحِدَةٍ فَعَنْ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْكُمْ شَاةٌ سَوَاءٌ
 كَانَتْ ذَكَرًا أَوْ أُنْثَى أَوْ سَبْعُ الْبَقَرَةِ أَوْ الْإِبِلِ وَكَبْرُ مَا عَقِيبَ الصَّلَاةِ
 الْمَفْرُوضَةِ مِنْ فَجْرِ عَرَفَةَ إِلَى عَصْرِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ
 الرَّجِيمِ وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ
 مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ بَارِكْ اللَّهُ لَنَا وَلِكُمْ فِي الْقُرْآنِ الْعَظِيمِ
 وَتَفَعَّلُوا وَإِيَّاكُمْ بِالْآيَاتِ وَالذِّكْرِ الْحَكِيمِ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ جَمِيعِينَ
 إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

خُطْبَةٌ ثَانِيَةٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَ

نُوْتَمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ وَرِئَاسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ
 أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ
 أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُصُوصًا عَلَى أَوْلِ الصِّبْيَانِ وَأَعْلَمِهِمْ وَأَفْضَلِهِمْ
 بِالتَّصَدِيقِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامِ الْمُتَصَدِّقِينَ أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ

مَعْدِنِ الصِّدْقِ وَالصَّفَا وَعَلَى النَّاطِقِ بِالْحَقِّ وَالصَّوَابِ الَّذِي كَانَ
رَأْيُهُ مُوَافِقًا لِلْوَحْيِ وَالكِتَابِ : أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامِ الْمُتَوَرِّعِينَ عُمَرَ
ابْنَ الْخَطَّابِ : قَامِعِ الْجُورِ وَالْجَفَاءِ وَعَلَى جَامِعِ الْقُرْآنِ كَامِلِ الْحَيَاءِ
وَالْإِيمَانِ : أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَإِمَامِ الْمُتَّقِينَ عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ مَنبِعِ الْحَيَاءِ
وَالْحَيَاءِ : وَعَلَى أَسَدِ اللَّهِ الْغَالِبِ : إِمَامِ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ : أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
وَأَمَامِ الْبُهْتَدِيِّنَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ خَاتِمِ الْخُلَفَاءِ وَعَلَى الْقَمَرِيِّنَ
النَّيِّرِيِّنَ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحَسَنِ وَأَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ سَيِّدِي الشُّهَدَاءِ
وَعَلَى أُمَّهَاتِ سَيِّدَاتِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَعَلَى عَشِيرَةِ الْبُكَرِيِّينَ
عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ النَّاسِ : أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي عُمَرَ الْحَمَزَةَ وَأَبِي الْفَضْلِ
الْعَبَّاسِ : وَعَلَى الْبَاقِيَةِ مِنَ الْعَشِيرَةِ الْبَشِيرَةِ الَّذِينَ بَايَعُوا تَحْتَ الشَّجَرَةِ
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَاتٍ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ بِرَحْمَتِكَ
يَا رَحِمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ ارْحَمْ عَلَى السَّلَاطِينِ الْكِرَامِ وَالْخَوَافِقِ الْعِظَامِ
الَّذِينَ قَضَوْا بِالْحَقِّ وَبِهِ كَالْوَالِدِ لَوْ أَنَّ اللَّهَ نَصَرَهُمْ نَصْرَ دِينِ
مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ : وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَ
دِينَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاجْعَلْنَا مِنْهُمْ عِبَادَ اللَّهِ :
رَحِمَكُمُ اللَّهُ : إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَى
وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ه

أَذْكُرُوا اللَّهَ تَعَالَى يَذْكُرْكُمْ وَادْعُوهُ يُسْتَجِبْ لَكُمْ وَلِذِكْرِ اللَّهِ تَعَالَى
أَعْلَى وَأَوْلَى وَأَعَزُّ وَأَجَلُّ وَأَتَمُّ وَأَهَمُّ وَأَعْظَمُ وَالْأَكْبَرُ هـ -

خطبة نكاح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ

وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ ط وَتَعُوذْ بِاللَّهِ مِنْ
 شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ
 فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ط وَنَشْهَدُ
 أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَنَشْهَدُ
 أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ط يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا
 رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
 مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ط
 وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامِ ط إِنَّ
 اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ط يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
 اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ط
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا
 يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ط وَ
 مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ط
 فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنِّي وَتِلْكَ

وَرُبِعَةٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدُوا فَوَاحِدَةً أَوْ

مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ط وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَلِنِكَاحُ مِنْ سُئَلْتِي فَمَنْ رَاغِبٌ عَنْ

سُئَلْتِي فَلَيْسَ مِنِّي ط

نِكَاحٌ بَعْدَ وِعَا

اللَّهُمَّ آتِفٌ بَيْنَهُمَا كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ آدَمَ وَحَوَاءَ ط اللَّهُمَّ

آتِفٌ بَيْنَهُمَا كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ مُوسَى وَصَفُورَاءَ ط اللَّهُمَّ

آتِفٌ بَيْنَهُمَا كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ إِبْرَاهِيمَ وَسَارَةَ ط

اللَّهُمَّ آتِفٌ بَيْنَهُمَا كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ يُوسُفَ وَ

زُلَيْخَةَ ط اللَّهُمَّ آتِفٌ بَيْنَهُمَا كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَائِشَةَ

الصِّدِّيقَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ط اللَّهُمَّ آتِفٌ بَيْنَهُمَا

كَمَا آتَفْتَ بَيْنَ عَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ

تَعَالَى عَنْهُمَا وَصَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ

مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَزْوَاجِهِ أَجْمَعِينَ

بِرُحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ط

خطبہ

وڈی عید (عید الاضحیٰ)

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اللہ دے ناں نال شروع جیہڑا بڑا مہربان تے رحم والا اے

اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے بناں کوئی عبادت
 دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے، اللہ سب توں وڈا اے۔ تے ساریاں
 تعریفاں اللہ دے لئی ہین، ساریاں خوبیاں (صفتاں) اللہ دے لئی ہین۔ اوہ عظمتاں
 جلال دے نال اکلا اے۔ تے حسن تے جمال دے نال پاکیزہ اے۔ اوہ ساریاں
 شئیں تے امراں دا پیدا کرن والا اے تے زمینیاں دیاں کنجیاں اوہ دے ہتھ وچ ہین۔
 تے پاک اے اللہ، ساریاں جہاناں دا پالن والا اے، اللہ سب توں وڈا اے، اللہ سب
 توں وڈا اے، اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب توں وڈا اے،
 اللہ سب توں وڈا اے۔ تے ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔ ساریاں خوبیاں
 (تعریفاں) اللہ دے لئی ہین۔ پاک اے اوہ ذات جسے ساری کائنات دے مومنناں
 اتے عید دی نماز نوں واجب کیتا۔ تے اوہناں اتے پنج دنوں دے روزے حرام
 کیتے۔ قربانی دا دن تے اوہ دے بعد لگا تارتن دن تے پنجواں عید الفطر (نکی عید) دا
 دن۔ مسلمان مردوں تے عورتاں لئی اوہ دے کول ایہہ ضیافت اے۔ اللہ سب توں وڈا
 اے اللہ سب توں وڈا اے۔ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ تے اللہ سب

توں وڈا اے۔ اللہ سب توں وڈا اے۔ تے ساریاں تعریفاں اللہ دے لئی ہین۔
 ساریاں خوبیاں (تعریفاں) اللہ دے لئی ہین۔ پاک اے اوہ ذات جیہدے لئی
 زمین تے سٹے آسمان تسبیح کردے ہین۔ عرش عظیم، کعبۃ اللہ، رکن یمانی تے حطیم تے
 زمزم تے مقام ابراہیمؑ۔ پاک اے اللہ تعالیٰ جلال والا تے بزرگی والا، برکتاں والا
 اے۔ بادشاہ، پاک اے، سلامتی والا اے۔ عظمتاں والا اے۔ قدرت والا اے، تے
 وڈیائی والا اے۔ جلالت والا اے۔ بلندیاں والا اے۔ تے بزرگی والا اے تے
 عزت والا اے۔ تشبیہ تے تمثیل توں پاک اے۔ اوہدی ذات، تغیر تے تبدیلی دیاں
 صفتاں توں اوہدی ذات منزہ اے۔ تے اوہ کفالت کردا اے بندیاں دی رزق دے
 نال۔ ایس سبب توں کہ اوہ بادشاہ اے۔ تے عبادت دے لائق اے تے اساں وعدہ
 لیا ابراہیم علیہ السلام تے اسمعیل علیہ السلام کولوں کہ اوہ پاک کرن گے میرے گھرنوں
 طواف کرن والیاں لئی تے اعتکاف کرن والیاں لئی تے رکوع تے سجدے کرن
 والیاں لئی۔ تے اسیں گواہی دیندے آں کہ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں
 اوہ اکلا اے۔ اوہ کوئی شریک نہیں۔ تے اسیں گواہی دیندے آں کہ محمد ﷺ اللہ
 دے بندے تے رسول ہین۔ اللہ تعالیٰ رحمت کاملہ نازل فرمائے آپ ﷺ اتے تے
 آپ دی آل اتے تے آپ دے صحابہ کرام اتے تے سناتے۔

وصیت اے تہانوں اے لوکو! جان لوؤ۔ اللہ تعالیٰ نے تہاڈے اتے توفیق
 دی شرط دے نال حج فرض کیتا اے۔ تے لطف تے کرامت دے نال قربانی واجب
 کیتی اے۔ تے بنایا اے اوہنوں تہاڈے لئی براق تے سواری۔ حسرت تے ندامت

والے دن۔

حضرت زید بن ارقم رضی اللہ عنہ کولوں روایت اے کہ رسول اللہ ﷺ نے صحابہؓ نے پچھیا: ایہہ قربانی کیہہ اے یا رسول اللہ ﷺ! آپ نے فرمایا ہروال دے بد لے وچ نیکی۔

خوب کھواؤ پلاؤ اپنی قربانی دے جانورنوں۔ تاں فیر بے شک اوہ جانور تہاڈے لئی سواری اے پلصراط اتے تے نہ ذبح کرو لنگڑا (لنگا، لوبلا) کانا (اک اکھ والا) کن کٹا بھانویں اک کن کٹیا ہووے۔

بکری تے بکرے دی قربانی دا اک حصہ اے تے گاں تے وچھے وچ ست حصے ہن۔ تے تکبیر پڑھو ہر فرض نماز دے بعد عرفہ دے دن نماز فجر توں لے کے تشریق دے دنوں دی ڈیگر تیکر۔ میں اللہ توں شیطان مردود دی پناہ منگد اہاں تے جدوں اچا کر رہے سن حضرت ابراہیم علیہ السلام تے حضرت اسماعیلؑ بیت اللہ شریف دیاں بنیاداں نوں۔ اے اساڈے رب! اساتھوں قبول فرما۔ بے شک توں سنن تے جانن والا ایں۔ اللہ تعالیٰ اسانوں تے تہانوں برکت نازل فرمائے۔ قرآن عظیم وچوں تے اسانوں تے تہانوں نفع عطا فرمائے، ایہدیاں آیتاں وچوں۔ تے حکمت والے ذکر توں اللہ تعالیٰ مغفرت عطا فرمائے۔ اسانوں تے تہانوں ساریاں نوں۔ بے شک اوہ معاف فرماؤن والا تے رحم فرماؤن والا اے۔

ساریاں تعریفاں (حماں، ثناواں) اللہ دے لئی ہن۔ اسیں اوہدی حمد کر دے ہاں تے اوہدے کولوں مدد طلب کردے ہاں۔ تے اوہدے توں مغفرت منگدے ہاں۔ تے اوہدے اتے ایمان لیاؤندے ہاں تے اوہدے اتے بھروسہ کردے ہاں۔ تے اوہدے کولوں پناہ چاہندے ہاں۔ نفس دیاں شرارتاں توں تے

برے عملاں توں۔ جنہوں اوہ ہدایت عطا فرمائے تاں کوئی اوہنوں گمراہ (پٹھاراہ) نہیں کر سکا۔ تے جنہوں اوہ گمراہ کرے تاں کوئی اوہنوں ہدایت نہیں دے سکا۔ تے اسیں گواہی دیندے ہاں کہ اللہ دے سوا کوئی عبادت دے لائق نہیں۔ اوہ اکلا اے اوہ کوئی شریک نہیں۔ تے اسیں گواہی دیندے آں کہ محمد ﷺ اللہ دے بندے تے رسول ہین۔ اللہ تعالیٰ رحمت کاملہ تے سلامتی نازل فرمائے آپ ﷺ اُتے۔

خاص کر کے سب توں پہلے صحابی سب توں بوہت علم والے تے فضیلت والے تصدیق دے نال، مومناں دے امیر امام المتصدقین حضرت ابو بکر صدیق رضی اللہ عنہ اتے۔ صدق تے صفادی کان، حق تے صواب دے نال بولن والے اتے، جہاں دی رائے وحی تے کتاب دے موافق ہندی اے امیر المؤمنین امام المتورعین حضرت عمر ابن خطاب رضی اللہ عنہ اتے۔ جوڑتے جفانوں مٹان والے اتے تے قرآن جمع کرن والے اتے، کامل حیاتے کامل ایمان امیر المؤمنین امام المتقین حضرت عثمان ابن عفان رضی اللہ عنہ حلم تے حیادی کان اتے۔ تے اللہ دے غالب شیر، مشرقاں تے مغرباں دے امام امیر المؤمنین امام المجدین علی ابن علی طالب خاتم الخلفاء اتے تے دو چمکدے چن حضرت ابی محمد امام حسن رضی اللہ عنہ تے حضرت ابی عبد اللہ امام حسین رضی اللہ عنہ شہیداں دے سردار اتے۔ تے ایہناں دوہاں دی ماں سیدۃ النساء فاطمہ الزہراء رضی اللہ عنہا اتے۔ تے اوہناں دے تے اللہ دے تے لوکاں دے وچکار تکریم (عزتاں) پان والے چاچیاں اتے۔ امیر المؤمنین ابی عمارہ حضرت حمزہ رضی اللہ عنہ تے ابو الفضل حضرت عباس رضی اللہ عنہ اتے تے عشرہ مبشرہ وچوں باقیاں اُتے۔ جہاں نے رکھ دے تھلے بیعت کیتی۔

اے اللہ! مغفرت فرما سارے مومن مرداں دی تے مومن بیبیاں دی تے
سارے مرد مسلماناں تے بیبیاں مسلمات دی اپنی رحمت دے نال۔

اے اللہ! رحم فرما! سلاطین کرام اُتے۔ جیہڑے حق دے نال فیصلہ کر دے
ہین۔ تے عدل کر دے ہین۔ اے اللہ! مدد کر اوہدی جسے دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم دی مدد کیتی۔
تے اسانوں اوہناں وچوں بنا۔ تے برباد کر اوہنوں جسے دین محمد صلی اللہ علیہ وسلم انوں برباد کیتا۔
تے اسانوں اوہناں وچوں نہ بنا۔ اے اللہ دے بند یو! اللہ تہاڈے اتے رحم فرمائے۔
بے شک! اللہ تعالیٰ حکم دیندا اے، عدل دا، تے احسان دا تے قرابت
داراں نوں عطا کرن دا تے منع کردا اے۔ فحاشی (بے حیائی) توں تے منکرات توں۔
تے سرکشی توں۔

وعظاے تہاڈے لئی تاں جے تیں نصیحت حاصل کرو۔ اللہ تعالیٰ دا ذکر کرو اوہ
تہاڈا چہ چا (دُہم) بلند کرے گا۔ تے اوہدے توں دعا منگو اوہ تہاڈی دعا قبول کرے
گا۔ تے اللہ دا ذکر بلند اے تے اعلیٰ اے تے لولی اے تے اعز اے تے اجل
اے تے اتم اے تے اہم اے تے اعظم اے تے سب توں وڈا اے۔

تمت بالخیر

بارھواں منظوم وعظ وڈی عید (عید الاضحیٰ)

مسلماناں وچ عید وڈی اے برکت لے کے آؤندی

رحمت کرم فضل دا چھٹا نیکاں اتے لاؤندی

فرض اوہناں تے حج اے بھائی جیہڑے طاقت رکھن
کے تے مدینے اندر رہن دا دین کرایہ
کھاؤن پیون وادھو ہووے فرصت وی جو پاؤن
واجب اوہناں تے قربانی جس تے فرض زکوٰتاں
طاقت ہووے جسدے اندر وافر مال خزانہ
یاں فیرگاں دی دے قربانی جھوٹا وچھا بھائی
گاں تے اوٹھ دی وچ قربانی حصے دار نے رلدے
درمیانی حالت والے دیون دُبنے چھترے
بکرا ہووے اک سال دا بکری سال اکے دی

سالم ہوون انگ تمامی تک تے کن سلامت

پوچھل پیر تے اکھاں دونویں ہووے نہ بلامت

موٹے تازے صحتاں والے روگی ہون نہ بھائی

کیوں جے روز حشر نوں ایہناں تہہ نوں پھرنا چائی

روز حشر نوں ایہہ سواری پلصراط لنگھاوے
ماڑے لے پلصراط توں کی اے پار لنگھانا
اک اک وال دی نیکی ملدی خالق دی درگا ہوں
دن قربانی دے تن ہیکے دسواں یارھواں باراں
سدھی لے جائے جنت اندر وچ کتاباں آوے
ایس لئی سالم فر بہ ہوون جہاں بھار اٹھانا
وٹو وچ مسکیناں گوشت کر کے چاؤں چاؤں
ایہدے وچ قربانی کر لوؤ آکھیا شاہ ابراراً

نوویں جن دی فجر توں لے کے تیرھویں ڈیکر تائیں
 دن تشریق دے پنجے ہیکے عالماں نے فرمایا
 ایہہ تعبیر خلیل اللہ دی رب نے کیتی جاری
 لہندے چڑھدے دکھن پر بت جنگل وچ میداناں
 سب دنیا دیاں گٹھاں دے وچ ہے قربانی جاری
 ابراہیم خلیل اللہ دا رتبہ رب ودھایا
 پڑھنیاں واجب نے تکبیراں گونجن خوب صدائیں
 پڑھنیاں نے تکبیراں واجب وچ کتاباں آیا
 روز قیامت تیکر رہنی اندر دنیا ساری
 ساگر تے پہاڑاں اُتے تے اندر بیاباناں
 وٹدے گوشت وچ غریباں ہے ایہہ عادت پیاری
 وچ عراق دے اُربستی وچ جنم خلیل نے پایا

حمدیاں سار خلیل اللہ نوں سدھا راہ دیسیا

نعرہ مار توحید دا اوہناں سچا دین بتایا

وچ عراق نمرود دی شاہی دعویٰ کرے خدائی
 ابراہیم خلیل اللہ نوں مٹھے دے وچ دکھایا
 اوٹھوں ہجرت کر کے حضرت شام دے اندر آیا
 بنجرتے بیابان خطے وچ چھڈ گئے پت دے تائیں
 زمزم چشمہ جاری ہويا پیتا ایس گھرانے
 ابراہیم خلیل اللہ نوں خواب اک راتیں آیا
 ابراہیم خلیل اللہ نے سب توں شے پیاری
 سو اوٹھاں دی کر قربانی رب دا شکر بجایا
 سو اوٹھاں دی فیر قربانی ابراہیم گزاری
 عرض کیتی یا خالق مالک کسدی دیاں قربانی

اسماعیل پیارا سب توں نظر خلیل نوں آیا

اسماعیل دی ماں دے تائیں سفنہ فیر سنایا

ماں دی لائق فائق ہسی دنیا وچ مثالی

آکھیا رب دے راہ وچ کوہوؤ ذرا وی بات نہ ٹالی

اسماعیل پیارے تائیں ہاجراں سی نھویا
 سوہنا جوڑا پت دے تائیں ماں نے سی پویا
 سن کے گل ایہہ ماں اپنی دی ذبح اللہ مسکایا
 نال پو دے ٹرپیا پتر وچ عرفات دے آیا
 کچھ دے اندر چھری تے رسی ابراہیم لکائی
 سرمہ پایا اکھیاں دے وچ عطر پھیل لگایا
 نھوادھوا کے پت دے تائیں پو دے ہتھ پھڑایا
 تابعداری کر کے جگ وچ اچا رتبہ پایا
 ابراہیم نوں راہ دے اندر سی ابلیس بہکایا
 تک ابلیس ایہہ جذبے صادق پت نوں بات سنائی

ذبح کرنوں باپ تیرا اے لے کے ثریا جاندا
 اسلعلیل نے آکھیا اگوں باپ نہ پتر مارن
 فیر کہیا ابلیس نے اگوں ہے ایہہ حکم الہی
 بولیا اسلعلیل پیارا حکم جے رب دا آیا
 جا اڑے قربان گاہ تے گھڑی عجیبہ آئی
 آکھیا ابراہیم نبی نے رب سچے فرمایا
 تینوں رب دے راہ دے اندر ذبح کرن میں آیا

بولیا اسلعلیل پیارا ہے ایہہ عمل چنگیرا
 پہلی ایہہ وصیت میری والد جی پیارے
 مت گستاخی آڑے آوے ثابت رہاں فرمانوں
 دو جا میرے منہ دے اتے کپڑا تہناں جے پانا
 تیجا میری ماں دے تائیں خبر نہ ایہدی ہووے
 اکھاں اتے پٹی بنھ کے حضرت چھری چلاؤ
 میں قربان جے رب دے راہ وچ اے والد جی ہوواں
 رب دا حکم نوں نیا دل تھیں گلے تے چھری چلائی
 کرم رحم تے فضل دا رب نے ایسا مینہہ وسایا
 گھانا کھنیا چھری نے حکموں دھارا وہدی کندھ ہوئی
 عالم بالا اتے لرزہ ہو گیا اسدم طاری

نہ ای تاریاں باپ ایسا سی دنیا تے نکلیا
 جسے رب دے راہ دے اندر پتر نوں کوہایا
 سب فرشتے کٹھے ہو کے عرش دے تھلے آئے
 سجدے پے کے رب دے اگے روئے تے کر لائے

کیوں ایہہ واقعہ ہو یا یارب پونے پکڑ کٹاری
 تاں ارشاد ربانی ہو یا سنو ملائک سارے
 یا رب ابراہیم دے تائیں تاں خلیل بنایا
 فیر اک واری باصفا دی کر آزمائش دکھائیں
 دیکھ لوؤ ملائکو! سارے ابراہیم پیارے
 کس پاروں ہے حلق بیٹے دے رکھی یارب باری
 کجھ فرشتیاں پچھیا میٹھوں اگے ہے یکبارے
 مٹھ دے اندر رہیا اوہ ثابت ہن بڑھپیا آیا
 ثابت قدم اوہ رہندا ہے یا ثابت رہندا تاہیں
 خواب اپنی نوں سچ اے کیتا میرے اوس دلارے

سب توں پیاری چیز بیٹے نوں میرے راہ کہایا
 جبرائیلؑ نوں باری تعالیٰ اسدم حکم سنایا
 اسمعیلؑ دی جاگہ اتے دنبہ ذبح سی ہویا
 پتر دی تھاں دنبہ کٹیا تک کے شکر بجایا
 رب نے جبرائیلؑ دے راہیں سی سلام پوچایا
 رہندی دنیا تیک خلیلا تیرا شان ودھایا

دنیا دے ہر گوشے وچوں تینوں ملن سلاماں

دوچ نماز سلام تیرے تے ہر فجرے ہر شاماں

ماڑے گلڑے چنگے مندے جدوں نماز اداون
 ایہہ قربانی حشر دے تائیں سنت بن گئی تیری
 توں جو میرے راہ دے اتے ہے فرزند کہایا
 بیٹے دی تھاں دنبہ تائیں کر قربان پیارے
 اسمعیلؑ دے ہتھ پیراں توں حضرت رسی کھولی
 کر کے دنبہ ذبح سی حضرت رب دے راہ دوچ آیا
 پو پتراں نے کعبے دے لئی پتھر چک چک آندے
 کل دنیا تے رائج ہویا آپ دا کم پیارا
 دوچ عرفات دے حج دے دن جد جلتی سارے جانڈے
 چھترے بکرے اوٹھتے گاواں کر دے نیس قربانی
 دنیا دی ہر نکر وچوں حاجی مکے جانڈے۔

صدیاں توں لے اج دے دن تک کار نیکی دی جاری

ہن تے سفر آسان اے ہویا چل پئی بس تے لاری

ایئر کنڈیشنڈ کاراں اتے حاجی سفر نے کر دے

کئی جہاز بحری دے اتے آؤن سمندر تردے

دنیا دے قلابے میلے اج جہاز ہوائیاں
 لکھاں دی تعداد دے اندر ہندی اے قربانی
 دنیا ساری دے دوچ وکھری ہندی اے قربانی
 اثر فقیرا پاک نبیؐ نے وی ایہہ سنت ادائی

پر ایہہ سنت جاری ساری کیاں نہ کجھ آئیاں

مکے شہر دے اندر بنیا رب دا گھر ہے جانی

بھاویں ہودن دور خواہ نیڑے من دے امر ربانی

جیدہ امجد اپنے دی ایہہ سوئی رسم بھائی

النِّكَاحُ سُنَّتِي وَسَادِي

پاک محمد سرور عالم امت نون فرمایا
نکاح میری اے سنت ہمگی جاوے عمل کمایا

رب نے جوڑا جوڑا جگ تے ہر تے دایا
مہیاں اتے لازم ہیکا دھیاں پتراں تائیں
دین اسلام دا سبق سکھاون دین دا علم پڑھاون
لہجہ کے وَر کوئی لائق فائق منگنی رسم کراون
ایہہ سب مہیاں تائیں لازم ور لہمن اوہ سوہنے
جدوں برات بیٹے دی چڑھ کے کڑیاں ول لے جاون
لڑکی والے کرن تواضع کرن نہ کم فضولی
عزت والا حافظ قاری نکاح خوان بلاون
دو گواہ منڈے دے ولوں وقت نکاح بلاؤ
کلمے چھ پڑھا کے ملاں عہد قرار سناوے
ناں لاڑے دا باپ اوہدے دا مجلس وچ پکارے
خطبہ پڑھ نکاح دا اچی نیک دعا فرماوے
یارب سائیاں کرم کماویں الفت پیار ودھاویں
اک دوہے دا حق پہچانن عزت شان ودھاون
یکے سالی بھین برابر وڈی عزتاں والی
دیور تائیں ویر دا درجہ بھابی گھر وچ دیوے

زبان درازی کر کے جیہڑیاں خاوند نون ستاون
سوہرے گھر وچ ہون ذلیلاں نت اوہ چھتر کھاون
یارب سائیاں آدم ہوا جویں سی روز گزارے
اوہناں وانگ سلوک توں دیویں اندر ایس دیارے

یارب سائیاں ابراہیم نے جو یں سی وقت لنگھایا
 یا رب سائیاں پاک محمد سرور ہین پیارے
 حضرت عائشہ دے نال اوہناں جو ککر روز لنگھائے
 اوہناں وانگوں عزت حرمت ایہناں دی ودھادے
 صدقہ حافظ قاری عالم فاضل ولی یگانے
 اک دو جے وچ تلخ کلامی ہووے عمر نہ ساری

حضرت ہاجرہ سائرہ وانگوں جاوے کرم کمایا
 جیونکر اوہناں نال خدیجہ سوہنے دن گزارے
 باقی جو ازواج مطہرہ رتے شاماں پائے
 حضرت علی نے فاطمہ وانگوں الفت مہر حیا دے
 دو جییاں نوں غیب دے وچوں دیویں رزق خزانے
 ساری عمراں اک دو جے توں جاوون صدقے واری

صدقہ پاک محمد سرور سب تے کرم کماویں

شرم حیاواں قائم رکھیں ایہناں دیاں نگاہویں

سدھے راہ توں پٹھے راہ ول ایہہ نہ قدم اٹھاوون
 گھر آباد ایہناں دار رکھیں بچن ایہہ چور چکاروں
 کھلا کھاوون تے ہنڈاوں پاوون نہ اوکھیائی
 کر کے نیک دعاواں سارے ڈولی دے وچ پاوون

ہمت جرات نیکیاں ولوں قدم نہ لڑکھڑاوں
 پانی توں محفوظ ایہہ رکھیں دنیا دی اس ناروں
 دھیس نہاوں بھٹلن ایہہ پتریں قلب پاوون رشتائی
 عزت دے نال جج نوں ٹورن رب دا شکر بجاوون

اثر فقیر نے شعراں دے وچ سوہنا وعظ سنایا

ایس توں اگے ٹانواں ٹانواں سنن دے اندر آیا

ماجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

نال اثر صاحب نوں بچپنے توں ای شوق اے سچ ایہہ دے کہ
آپ جماندرو شاعر نہیں۔ جو کجھ تکدے نیں۔ اوہد انقشہ شعراں
وچ کھچ دیندے نیں زمانے دی افرا تفری، مہنگ
مہنگائی، نفسو نفسی، ماڑے تگڑے دی معاشی ونڈتے تابکاری دور
دی بے قدری نسل نے ایہناں دی شاعری وچ اک انقلاب
لے آندا۔

دائم اقبال دائم نوں ملے۔ شا کر سروری نال ملاقات ہوئی۔ تاں
ایہناں نے اپنا ادبی نال اثر انصاری فیض پوری لکھنا شروع کردتا
۔ لاہور اک زندہ دلاں دا شہراے اتھے ہر صنف تے ہر خوبی
دے بندے وسدے نیں۔ ایس لئی اثر صاحب نوں اُچ کوئی
شاعراں ادیبوں نے تے مصتفاں نال ملن دا موقع ملیا۔ تے
بچپنے توں ای کتاباں لکھن لگ پئے۔ اللہ پاک نے ایہناں نوں
بڑا روشن دماغ بخشیا اے۔ شاعری دی ہر صنف توں واقف
نیں۔ بلکہ قادر الکلام شاعر نہیں۔ رباعیاں۔ بیت۔ بارہ ماہ۔ سی
حرفیاں۔ داستان گوئی۔ غزل۔ نظم۔ گیت۔ حمداں۔ نعتاں تے
نثر وچ وی اصلاحی تاریخی تے تبلیغی مضمون لکھدے آرہے
نیں۔ درجناں کتاباں لکھ کے چھپوا چکے نیں۔ سیٹھ آدم جی
عبداللہ بمبئی والے تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور، ملک دین محمد اینڈ
سنز تاجر کتب بل روڈ، کشمیری بازار تے المینار مارکیٹ انارکلی

پنجاب دے تخت شہر لاہور دا تادی نگری تو لہندے پاسے اٹھ
میل دی مسافت اُتے راوی دریا دے کنڈھے اک نکا جٹاں
مڈ فیض پور خورد آباد اے۔ صدیاں توں ایہہ پنڈ راوی دریا دے
ٹراں نال کھیڈا آرہیا اے۔ ایس پنڈ وچ پیر طریقت حکیم محمد
براہیم نقشبندی مجددی دے گھر ۵ جون ۱۹۲۲ء نوں اثر انصاری
اجنم ہويا۔ نانی نانے تے دادی دادے نے چاء نال ایہناں دا
ناں محمد بوٹا رکھیا۔ کہ اللہ پاک نے ساڈے گھر بوٹا لایا اے
۔ ہوش سنبھلی تاں پنڈ دے سرکاری پرائمری سکول وچ پڑھن لگ
پئے اتھے ایہناں دا ناں عبدالحمید درج ہويا پنجویں تیکر پڑھے سن
کہ ایہناں دی والدہ زینب بی بی ایس دنیا توں کوچ کر گئی۔
نکے نکے نکے بھیناں بھرا یتیم ہو گئے۔ والد نے متعدد شادیاں
کیتیاں تے کثیر اولاد پیدا ہوئی۔ اثر صاحب نوں لکھن پڑھن
دا بڑا شوق سی شرف پور شریف دے لاگے اک پنڈ کوٹ محمود دی
جامع مسجد وچ رہ کے حکمت، کتابت تے اسلامی تعلیم حاصل
کرن دا موقع مل گیا۔ میاں محمد صدیق ججروی قادری نے ایہناں
دی بڑی گوہ نال تربیت کیتی۔ انج ایہناں نے خوشنویسی دافن
سکھ لیا تے ایہنوں روزگار دا سلسلہ بنا لیا بینر تے دیوار نویسی
، سائن بورڈ، سکولاں دے چارٹ، تے مسیحاں وچ قرآنی
آئناں لکھدے رہے۔ پنجابی زبان تے پنجابی شاعری

نہیں ۲۰۰۰ء وچ حج دی سعادت حاصل کیتی تاں اپنی نکی
 لاڈلی دھی زیب النساء اثرنوں ویاہ کے مکے مدینے گئے۔ پر
 دے گھروں ٹورن والی دھی نوں موت سنیا آ گیا۔ عرب
 پرتن وچ چھ دن باقی سن تے زیب النساء ڈاروں وچھڑ گئی۔
 اک سال دھی دے غم وچ نڈھال رہیے تے اج وی دھی
 جوانی دی موت اُتے ہن جو کیر دے رہندے نیں۔ اثر صاحب
 اولاد وچوں عبدالجبار اثر، غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ
 سردار محمد عبداللہ، عابدہ اثر بی اے تے مرحومہ مغفورہ زیب
 النساء اثر اوہ مہکاں بھرے پھل نیں جہاں نے اثر صاحب
 دے علمی ادبی گلشن نوں مہکا جھڈیا اے۔ اثر صاحب نے جتھے
 صنف وچ شاعری کیتی اے۔ او تھی سی حرنی صنف دی و
 پالناں کیتی اے۔ اثر صاحب دی اک سی حرنی ”کملی وا
 سرکار“ تحقیقی ایم فل دے بھنڈا روج شامل اے ایہناں دے
 سارے دھیاں پتر دیاں سی حرفیاں تاں ناں لے سکے صرف
 اک دوسری حرفیاں اُتے اے اکتفا کیتا اے۔ اثر صاحب دی
 ایہہ سی حرنی پہلی وار ۱۹۶۱ء وچ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری
 بازار لاہور نے چھاپی اٹھ صفحیاں دی سی حرنی دا سائز
 ۲۰×۱۸/۳۰ اے۔ قیمت دو آنے تے چھاپا خانہ فیاض پریس
 چوک اردو بازار لاہور اے۔ ایہدے وچ سارے جہاناں دی
 رحمت سرور کائنات ﷺ دی ذات اقدس نال بے پناہ عقیدت
 تے محبت سموی گئی اے۔ ایہہ سی حرنی وارث شاہی بحر وچ

لاہور، ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور، سائیں عاشق
 بک ڈپو بھائی چوک لاہور، مقصود پبلشر، سرور مارکیٹ چوک
 اردو بازار لاہور تے ملکہ دے دو بے شہراں دے پبلشراں نے
 ایہناں دیاں کتاباں چھاپ چھاپ کے وچیاں نے۔ ۱۹۶۵ء
 وچ شاعران دی اک وڈی ٹولی نے فیض پور خورد وچ آنکے
 ایہناں دی اک علمی ادبی تنظیم ”شاخ ادب“ دی ینہہ رکھی۔ انج
 ہر مہینے باقاعدگی ناک مشاعرے کروان لگ پئے۔ تے ہن تیکر
 شاعران نال ادبی بیٹھکاں، ادبی نشستیاں تے شاماں مناندے
 رہے نیں تے نویاں کتاباں دیاں رونمائیاں کرواندے آرہے
 نیں ایہہ سارا خرچ پٹھا ایہناں نے خوش نویسی کر کے اپنے ذمے
 لیا اے شاعران لئی موسم دے مطابق چاء پانی، شربت، لنگر وا
 پر لطف انتظام کردے نیں۔ شادی ہوئی تے دریش طبع بڑی سکھڑ
 سیاں بیوی مل گئی اللہ پاک نے نیک اولاد نال نوازیا جیہڑے
 اپنے پیو دے علمی ادبی رنگ وچ رنگی گئی اے تے ایہناں دے
 نقش قدم اُتے چل کے ماہانہ مشاعرے تے تصنیف و تالیف
 وچ ہتھ و نڈاندے آرہے نیں۔ اللہ تعالیٰ نے اثر صاحب نوں
 روشن ضمیری تے نیک سوچ دی دولت نال مالا مال کیتا اے
 ایہناں نے محنت مزدوری کر کے اپنے دھیاں پتراں نوں اعلیٰ
 تعلیم دلوائی۔ وہا ہیا اے تے نال نال اپنی انصاری برادری لئی
 بڑے سلاہن یوگ کارنامے انجام دتے نیں۔ انصاری برادری
 نوں اک پلیٹ فارم تے جمع کیتا۔ انصاری نیلے منعقد کروائے

اولاد وچوں عبد الجبار اثر، غلام عباس شاد مصری، عبید اللہ عربی، سردار محمد عبداللہ، عابدہ اثر بی اے تے مرحومہ مغفورہ زیب النساء اثر اوہ مہکاں بھرے پھل نیں جہاں نے اثر صاحب دے علمی ادبی گلشن نوں مہکا چھڈ یا اے۔ اثر صاحب نے جتھے ہر صنف وچ شاعری کیتی اے۔ او تھے سی حرفی صنف دی وی پالناں کیتی اے۔ اثر صاحب، دی اک سی حرفی ”کملی والی سرکار“، تحقیقی ایم فل دے بھنڈا روچ شامل اے ایہناں دے سارے دھیاں پتر دیاں سی حرفیاں تاں ناں لے سکے صرف اک دوسی حرفیاں اُتے اے اکتفا کیتا اے۔ اثر صاحب دی ایہہ سی حرفی پہلی وار ۱۹۶۷ء وچ ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور نے چھاپی اٹھ صفحیاں دی سی حرفی دا سائز ۲۰×۱۸/۳۰ اے۔ قیمت دو آنے تے چھاپا خانہ فیاض پریس چوک اردو بازار لاہور اے۔ ایہدے وچ سارے جہاناں دی رحمت سرور کائنات ﷺ دی ذات اقدس نال بے پناہ عقیدت تے محبت سموی گئی اے۔ ایہہ سی حرفی وارث شاہی بحر وچ حلاوت بھری شاعری دا ٹھاٹھاں ماردا ایہہ سمندر حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری اہل قلم لئی اک مثال اے۔ ایہنے دے ڈیرے اتے آکے کئی بندے سلکھنے شاعر بن چکے نیں آپ ہر مہینے پنچند، شاخ ادب، قوس و قزح، تلی، سدا، انصاری کتاب لڑیاں چھپواندے آرہے نیں۔ آپ دی شاعری ملک دے نامور رسالیاں تے اخباراں وچ وی چھپدی آرہی اے۔

الراقم
پروفیسر عبدالغفور رفیق
(انصاری منزل) تصور

ہور، ملک بشیر احمد تاجر کتب کشمیری بازار لاہور، سائیں عاشق بک ڈپو بھانی چوک لاہور، مقصود پبلشر، سرور مارکیٹ چوک اردو بازار لاہور تے ملکہ دے دو جے شہراں دے پبلشراں نے یہناں دیاں کتاباں چھاپ چھاپ کبے و پچیاں نے۔ ۱۹۶۵ء وچ شاعراں دی اک وڈی ٹولی نے فیض پور خورد وچ آکے یہناں دی اک علمی ادبی تنظیم ”شاخ ادب“ دی نینہہ رکھی۔ انج مہینے باقاعدگی ناک مشاعرے کروان لگ پئے۔ تے ہن تیکر شاعراں نال ادبی پٹھکاں، ادبی نشستاں تے شاماں مناندے آرہے نیں تے نویاں کتاباں دیاں رونمایاں کرواندے آرہے نیں ایہہ سارا خرچ پٹھا ایہناں نے خوش نویسی کر کے اپنے ذمے لیا اے شاعراں لئی موسم دے مطابق چاء پانی، شربت، لنگر دا پالٹھ انتظام کردے نیں۔ شادی ہوئی تے دریش طبع بڑی گھڑ پانی بیوی مل گئی اللہ پاک نے نیک اولاد نال نوازیا جیہڑے اپنے پیو دے علمی ادبی رنگ وچ رنگی گئی اے تے ایہناں دے نقش قدم اُتے چل کے ماہانہ مشاعرے تے تصنیف و تالیف وچ ہتھ ونداندے آرہے نیں۔ اللہ تعالیٰ نے اثر صاحب نوں روشن ضمیری تے نیک سوچ دی دولت نال مالا مال کیتا اے ایہناں نے محنت مزدوری کر کے اپنے دھیاں پتراں نوں اعلیٰ تعلیم دلوائی۔ وہاہیا اے تے نال نال اپنی انصاری برادری لئی بڑے سلاہن یوگ کارنامے انجام دتے نیں۔ انصاری برادری نوں اک پلیٹ فارم تے جمع کیتا۔ انصاری میلے منعقد کروائے نیں ۲۰۰۷ء وچ حج دی سعادت حاصل کیتی تاں اپنی نکمی تے لاڈلی دھی زیب النساء اثر نوں ویاہ کے مکے مدینے گئے۔ پررب دے گھر ول ٹورن والی دھی نوں موت سنیہا آگیا۔ عرب توں پرتن وچ چھ دن باقی سن تے زیب النساء ڈاروں وچھڑ گئی۔ پورا اک سال دھی دے غم وچ نڈھال رہیے تے انج وی دھی دی

آخری نبی سرکارِ مدینہ ﷺ واسچا عاشق

عازمی علم دین شہید

رحمۃ اللہ علیہ

از قلم: نبی دے عاشقاں دے پیراں دی خاک

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری

باراول تعداد 500 قیمت 110 روپے

تاریخ اشاعت دسمبر ۱۹۷۰ء

ناشر: سیٹھ آدم جی عبداللہ کبلی والے، تاجر کتب نو لکھا بازار لاہور

انتیاز فیاض پرنٹنگ پریس، بیرون موری گیٹ سرکلر روڈ لاہور

کمپوزنگ: شہباز کمپوزنگ سنٹر، میوہسپتال روڈ لاہور

خطباتِ علمی، خطباتِ دلپذیر، خطباتِ مسلم اور دیگر خطبات کے مقابلہ میں ”خطباتِ اثر“ میں عربی متن کا پنجابی زبان میں ترجمہ، اسلامی تہواروں کی افادیت، برکات، ثواب اور تاریخ کو پنجابی اشعار میں سمو کر اثر صاحب نے ایک عمدہ کام سرانجام دیا ہے۔ جو ان کے لئے توشہِ آخرت ہے اور آنے والے وقت میں مساجد کے منبروں کی زینت بھی۔

(مولانا محمد منشاء تابلش قصوری، جامعہ نظامیہ رضویہ اندرون لوہاری گیٹ لاہور)

”خطباتِ اثر“ میں دینی مسائل کو اثر صاحب نے منظوم کر کے خطیبوں کیلئے ایک بیش بہا تحفہ بنا دیا ہے (قاری ذوالفقار احمد برسالوی، جامعہ نظامیہ رضویہ اندرون لوہاری گیٹ لاہور)

اثر صاحب نے عربی خطبات کا پنجابی زبان میں ترجمہ اس انداز سے کیا ہے کہ عربی زبان کی فصاحت، بلاغت، نزاکت اور مٹھاس برقرار رہے۔ اور یہی ایک اچھے مترجم کی خدادا خوبی ہوتی ہے۔ (مولانا نصیر الدین نصیر۔ جامعہ نعیمیہ گڑھی شاہو لاہور)

حاجی فقیر اثر انصاری فیض پوری کو اللہ پاک نے علم، ادب، اور دینی سوجھ بوجھ عطا کی ہے اس لئے انہوں نے ”خطباتِ اثر“ کتاب کو عمدہ طریقہ سے رقم کیا ہے۔

(ناصر محمود۔ ایم۔ پی۔ ای ڈائریکٹرز یکل ایجوکیشن کنگ ایڈورڈ میڈیکل یونیورسٹی لاہور)

9۔ جولائی 2009ء